

LUPAPÄÄTÖS
Nro 44/2013/2
Dnro PSAVI/55/04.09/2010
Annettu julkipanon jälkeen
21.5.2013

ASIA Näskjärven ja Paattinkijärven säännöstelyn jatkaminen, Rovaniemi ja Ranua

LUVAN HAKIJA Keski-Lapin Voima Oy
Annaliisankatu 4
98100 Kemijärvi

SISÄLLYSLUETTELO

VIRANOMAISIA KOSKEVA MERKINTÄ.....	5
HAKEMUS.....	5
LUVAN HAKEMISEN PERUSTE.....	5
HANKKEEN TAUSTAA.....	5
HANKETTA KOSKEVAT LUVAT, SOPIMUKSET JA KAAVOITUSTILANNE.....	6
Säännöstelyä koskevat päätökset.....	6
Sopimukset.....	6
Kaavoitus.....	6
HANKKEEN KUVAUS.....	7
Yleiskuvaus hankkeesta.....	7
Säännöstelyrakenteet.....	7
1. Näskänjoen niskan pato.....	7
2. Näskjärven säännöstelypato (Tervaojan pato).....	7
3. Paattinkijärven säännöstelypato.....	8
Säännöstely- ja juoksutusmääräykset.....	8
Vesioikeuden päätöksen nro 32/75/1 lupaehdon 2 määräykset:.....	8
Hakijan esitys säännöstelyn jatkamiseksi.....	8
Juoksutus Näskjärvestä Siikalampeen.....	9
Säännöstelylaskelmat.....	10
Vesistömallin käyttö säännöstelyn hoidossa.....	10
TARVITTAVAT KÄYTTÄOIKEUDET JA LUNASTETTAVAT ALUEET.....	11
YMPÄRISTÖN TILA HANKKEEN VAIKUTUSALUEELLA.....	11
Tietoja vesistöstä ennen säännöstelyn aloittamista.....	11
Yleiskuvaus vesistöstä.....	11
Vallitsevat vedenkorkeudet ja virtaamat.....	12
Vesistön ja luonnon tila ja käyttökelpoisuus.....	12
Alue ja kohteet, joihin hanke voi vaikuttaa.....	12
Luonnonsuojelualueet ja muut luontokohteet.....	12
Kalastusolot ja kalasto.....	13
Kiintopisteet, korkeuserot ja vedenkorkeustiedot.....	13
Vesiliikenne.....	14
Alueen omistus- ja asutusolot.....	14
HANKKEEN VAIKUTUKSET YMPÄRISTÖÖN SEKÄ YLEISIIN JA YKSITYISIIN ETUIHIN.....	14
Vaikutus pintavesiin.....	14
Vaikutus rantavyörymiin.....	14
Vaikutus ympäristön luonnon tilaan.....	15
Arvio mahdollisista luonnonsuojelulain tai vesilain 1 luvun 15a tai 17a § vastaisista seurauksista.....	15
Vaikutus kalastoon ja kalastukseen.....	15
Vaikutus vesistön muuhun käyttöön.....	16
Vaikutus alueen omistus- ja asutusoloihin.....	16
Työnaikaiset vaikutukset.....	16
Arvio vesilain 2 luvun 11 §:ssä tarkoitetuista hankkeen hyödyistä.....	17
Arvio hankkeen aiheuttamista vahingoista yleisille ja yksityisille eduille.....	17
Oikeudellinen arviointi.....	17
VAHINKOJEN ESTÄMIS- JA VÄHENTÄMISTOIMENPITEET.....	18
Kalastus ja kalasto.....	18
KORVAUSESITYS.....	18
HANKKEEN JA SEN VAIKUTUSTEN TARKKAILU.....	18
LUPAHAKEMUKSEN KÄSITTELY.....	19
Lupahakemuksen täydennykset.....	19
Lupahakemuksesta tiedottaminen.....	19
Muistutukset, vaatimukset ja mielipiteet.....	19
Hakijan kuuleminen ja selitys.....	35
Hakijan selitys toisen kuulemisen johdosta tehdyistä muistutuksista.....	38
Padotusalueen hallintaa koskevat lisäselvitykset.....	43
Tilan Kääntölä RN:o 350:22 omistajan vastine.....	44

Lisäkirjelmät.....	45
Tarkastus	46
Neuvottelu.....	46
MERKINNÄT	46
ALUEHALLINTOVIRASTON RATKAISU.....	47
KÄSITTELYRATKAISU.....	47
PÄÄASIARATKAISU.....	47
Vesitalousluparatkaisu	47
Käyttöoikeutta koskeva ratkaisu.....	48
Hankkeesta aiheutuvat vahingot	48
LUPAMÄÄRÄYKSET	48
1. Rakentamista koskevat määräykset.....	48
a) Rakenteita koskevat määräykset	48
b) Kantojen raivaus.....	49
2. Säännöstely- ja juoksutusmääräykset.....	49
a) Säännöstely.....	49
b) Juoksutukset.....	50
c) Poikkeuksellisista tilanteista ilmoittaminen	50
d) Ennusteiden käyttäminen.....	50
3. Rantojen suojaaminen	50
4. Venevalkamat, laiturit ja kulkuyhteydet	51
5. Työnaikaisten haittojen minimointi.....	51
6. Rakentamisaika, rakennuspaikkojen viimeistelytöt ja kunnossapito.....	51
7. Kalatalousmaksu.....	52
8. Tarkkailu- ja kirjaamismääräykset	52
a) Vedenkorkeuksien ja virtaamien tarkkailu	52
b) Vesistö- ja talousvesitarkkailu	52
c) Kalasto- ja kalastustarkkailu.....	53
d) Vyörymien tarkkailu	53
e) Paannejään ja supon muodostumisen tarkkailu	53
f) Tarkkailuohjelma.....	53
9. Aloittamis- ja valmistumisilmoitus	53
10. Vahinkojen korvaaminen.....	53
a) Maapohjakorvaukset.....	53
b) Vahinkojen selvittäminen	54
11. Muut määräykset	54
a) Korkeustaso.....	54
b) Vesialueen raja maata vasten.....	54
c) Rajankäynti.....	54
d) Säännöstelyä koskevien lupamääräysten tarkistaminen	54
Ohjaus ennakoimattoman vahingon varalta	55
VANHAAN SÄÄNNÖSTELYLUPAAN LIITTYVÄT KORVAUSVAATIMUKSET	55
RATKAISUN PERUSTELUT	55
Käsittelyratkaisun perustelut	55
Pääasiaratkaisun perustelut.....	56
Vesitalousluparatkaisu	56
Käyttöoikeuksia koskevien ratkaisujen perustelut	59
Lupamääräysten perustelut.....	61
Rakentamista koskevat lupamääräykset.....	61
Säännöstely- ja juoksutusmääräykset.....	61
Rantojen suojaaminen	63
Venevalkamat, laiturit ja kulkuyhteydet	64
Kalatalousmaksu	65
Tarkkailu- ja kirjaamismääräykset.....	67
Korvaukset.....	68
Muut määräykset	68
PERUSTELUT VANHAAN SÄÄNNÖSTELYLUPAAN LIITTYVIEN KORVAUSVAATIMUSTEN OSALTA	69

LAUSUNTO YKSILÖIDYISTÄ VAATIMUKSISTA.....	69
VANHAN SÄÄNNÖSTELYPÄÄTÖKSEN VOIMASSAOLO	75
PÄÄTÖKSEN TÄYTÄNTÖÖNPANO.....	75
SOVELLETUT SÄÄNNÖKSET	75
KÄSITTELYMAKSU.....	76
Ratkaisu.....	76
Perustelut	76
Oikeusohje.....	76
MUUTOKSENHAKU	77

VIRANOMAISIA KOSKEVA MERKINTÄ

Pohjois-Suomen ympäristölupaviraston toiminta on päätynyt 31.12.2009, minkä jälkeen sen toimialueella käsiteltävänä olleet ympäristönsuojelu- ja vesilainsäädännön alaan kuuluvat lupa- ja muut hakemusasiat ratkaisee Pohjois-Suomen aluehallintovirasto.

Alueelliset ympäristökeskukset sekä työ- ja elinkeinokeskukset on lakkautettu 31.12.2009, minkä jälkeen Lapin ympäristökeskuksen ja Lapin työ- ja elinkeinokeskuksen tehtäviä on siirtynyt Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle.

HAKEMUS

Keski-Lapin Voima Oy on Pohjois-Suomen ympäristölupavirastoon 27.12.2007 toimitetussa ja myöhemmin täydennetyssä hakemuksessa pyytänyt lupaa jatkaa toistaiseksi Näskäjärven ja Paattinkijärven säännöstelyä sekä oikeutta ottaa pysyvästi käyttöön hankkeet johdosta tarvittavat yhtiölle vielä kuulumattomat alueet Rovaniemen kaupungissa ja Ranuan kunnassa.

LUVAN HAKEMISEN PERUSTE

Vesilaki (264/1961) 8 luku 1 §

Pohjois-Suomen vesioikeuden päätöksen nro 32/75/I lupaehto 14, joka kuuluu seuraavasti:

”Tällä päätöksellä hakijalle myönnetty säännöstelyoikeus on voimassa vuoden 2008 loppuun saakka. Mikäli hakija aikoo jatkaa säännöstelyä senkin jälkeen, on sen hyvissä ajoin ennen määräaikaa haettava säännöstelyyn uusi lupa ja esitettävä siinä yhteydessä selvitys oikeudestaan yrityksessä tarvittaviin, hakijalle nyt määräaikaisilla sopimuksilla kuuluneisiin alueisiin. Jos hakija aikoo luopua säännöstelystä luvan päättymisen jälkeen, on myös siihen haettava lupa asianmukaisessa järjestyksessä.”

HANKKEEN TAUSTAA

Näskäjärven säännöstely on aloitettu vuonna 1961. Paattinkijärven säännöstely on aloitettu vuonna 1965.

Pohjois-Suomen vesioikeus on 4.6.1975 päätöksellään nro 32/75/I myöntänyt Koillis-Lapin Sähkö Osakeyhtiölle luvan Näskäjärven ja Paattinkijärven säännöstelemiseen.

Säännöstelylupaa koskevan hakemuksen vesioikeuskäsittelyn aikana säännöstelyalueella olevien tilojen käytöstä on ollut pääsääntöisesti pysyvät käyttöoikeussopimukset. Poikkeuksena on ollut kuusi tilaa, joiden alueiden käytöstä on sovittu määräaikaisilla 50 vuoden vuokrasopimuksilla. Vuokra-aika oli sovittu päättymään sopimuksesta riippuen vuosien 2009–2010 aikana. Määräaikaisten sopimusten johdosta hakijalle oli vesi-

oikeuden päätöksessä nro 32/75/I myönnetty säännöstelyoikeus vuoden 2008 loppuun.

Koillis-Lapin Sähkö Osakeyhtiön nimissä oleva säännöstelylupa on yritys-järjestelyissä siirtynyt Keski-Lapin Voima Oy:lle.

HANKETTA KOSKEVAT LUVAT, SOPIMUKSET JA KAAVOITUSTILANNE

Säännöstelyä koskevat päätökset

Pohjois-Suomen vesioikeus on 4.6.1975 päätöksellään nro 32/75/I myöntänyt Koillis-Lapin Sähköosakeyhtiölle luvan Näskjärven ja Paattinkijärven säännöstelemiseen. Päätöksessä on muun ohella annettu säännöstelyrakenteita ja perkauksia koskevat määräykset, veloitettu luvan saaja suorittamaan ennakkokorvaukset yrityksestä toiselle kuuluvalla maa-alueelle aiheutuvasta vahingosta sekä menetettävästä vesivoimasta ja määrätty asia täydentävään katselmustoimitukseen.

Korkein hallinto-oikeus on 14.10.1976 antamallaan päätöksellä muuttanut vesioikeuden päätöksen nro 32/75/I lupaehdot 1 b ja 7. Vesiylioikeus on antanut 19.5.1980 päätöksen nro VY38/78.

Pohjois-Suomen vesioikeus on täydentävän katselmustoimituksen ja lupaehtojen muuttamista koskevien hakemusten johdosta 20.5.1981 antamallaan päätöksellä nro 12/81/III muuttanut päätöksensä nro 32/75/I lupaehtoja 1 b, 1 d–g, 3, 5–6, 8–11 ja 13 sekä antanut muut määräykset. Korkein hallinto-oikeus antoi päätöksensä 15.12.1982. Vesiylioikeus on 10.3.1987 päätöksellään muuttanut vesioikeuden päätöstä korvauksia koskevalta osalta.

Pohjois-Suomen vesioikeus on 10.4.1986 antamallaan päätöksellä nro 13/86/III muuttanut päätöksensä nro 32/75/I lupaehtojen 1. e ja f kohdat sekä 3. kohdan neljännen kappaleen ja 8. kohdan toisen kappaleen.

Pohjois-Suomen vesioikeus 18.10.1991 antamallaan päätöksellä nro 85/91/1 lisännyt päätöksensä nro 32/75/I lupaehtoon 10 uuden kappaleen.

Sopimukset

Hakijan mukaan säännöstelyalueilla olevien tilojen osalta on pääsääntöisesti pysyvät käyttöoikeussopimukset. Kuusi tilaa, joiden alueiden käyttämisestä oli edellisen luvan käsittelyvaiheessa sovittu määräaikailla 50 vuoden vuokrasopimuksilla, on myöhemmin jaettu siten, että kuuden kantatilan lisäksi niistä on muodostettu 15 uutta tilaa. Näistä hakija on ostanut tai tehnyt maanomistajan kanssa uudet pysyvät käyttöoikeussopimukset siten, että hakemuksen vireille tullessa kolmen tilan vahinkoalueista ei ole olemassa sopimuksia. Hakija on sittemmin täydentänyt hakemusta mainittua kolmea tilaa koskevilla sopimuksilla ja siten luopunut tiloja koskevista käyttöoikeushakemuksista.

Kaavoitus

Alueella ei ole voimassa olevia yleis- eikä detaljikaavoja.

HANKKEEN KUVAUS

Yleiskuvaus hankkeesta

Näskjärven ja Paattinkijärven säännöstelyn tarkoituksena on tasoittaa ja nostaa Juotasjärven säännöstelyä. Varastoidut vesimäärät käytetään talvikautena Juotaksen voimalaitoksen hyödyksi. Säännöstelyhankkeen avulla voidaan Juotaksen voimalaitoksella vuosittain tuottaa energiaa 1 263 MWh.

Hakijan omistama Juotasjoen Juotaskönkään voimalaitos sijaitsee Rovaniemen kaupungissa Juotasjärvestä Kemijokeen laskevassa Juotasjoessa. Voimalaitos käyttää kokonaan Juotasjärven ja Kemijoen välisen putouseron. Juotasjärven säännöstely on aloitettu 1956.

Tarkoituksena on jatkaa Näskjärven ja Paattinkijärven säännöstelyä aikaisemmin rakennettujen säännöstelyrakenteiden avulla noudattaen aikaisemmin vahvistettuja säännöstely- ja juoksutusmääräyksiä.

Näskjärven vedet laskevat Tervaojaa Paattinkijärveen. Tarpeen vaatiessa vettä voidaan kuitenkin juoksuttaa Näskjärvestä Näskänjokea Simojärveen. Paattinkijärven vettä juoksutetaan Paattinkijokea Piittisjärveen ja edelleen Juotaksen voimalaitoksen pääaltaaseen.

Näskjärven pinta-ala säännöstelyn alarajalla on 4,5 km² ja ylärajalla 5,9 km². Paattinkijärven pinta-ala säännöstelyn alarajalla on 2,5 km² ja ylärajalla 4,2 km².

Säännöstelyrakenteet

1. Näskänjoen niskan pato

Näskänjoen niskalla, Näskjärven koillisosassa on maapadon yhteydessä settipato. Pato on uusittu vuonna 1997 betonirakenteiseksi. Pato estää virtauksen Näskjärvestä Näskänjokeen ja Siikalampeen. Padon alapuolelta on perattu Näskänjokea 100 metrin matkalla. Pato sijaitsee Juotasjoen ja Simojoen valuma-alueiden rajalla. Maapadon harjakorkeus on $N_{43} + 193,82$ m ja settipadon $N_{43} + 193,57$ m. Aukon kynnyksen korkeus on $N_{43} + 191,17$ m.

Padon alapuolella on rumpusilta, jossa on kaksi halkaisijaltaan noin 100 cm:n rumpua. Näskänjoen niskan padossa on ohijuoksutusputki, josta tulee juoksuttaa lupamääräysten mukaan talviaikana 6 kuukauden ajan enintään 50 l/s.

Juoksutusmääräys enintään 50 l/s perustuu siihen, että purkautuminen padon alaosassa sijaitsevasta halkaisijaltaan noin 100 mm:n aukosta riippuu padon yläpuolisen järven vedenkorkeudesta.

2. Näskjärven säännöstelypato (Tervaojan pato)

Näskjärven luoteisosaan Kahdenvetolainen-lammen luusuaan on rakennettu maapato (Tervaojan pato), johon on tehty puusta tukirakenteet aukkoa ja sulkulaitteita varten. Sulkulaitteena käytetään settejä. Padon harjakorkeus on $N_{43} + 193,91$ m. Aukon leveys on noin 2 metriä ja kynnyks-

korkeus $N_{43} + 190,83$ m. Näskjärven ja Tervaojan padon välinen osuus on perattu vesien juoksuttamiseksi Tervaojan kautta Paattinkijärveen.

Padon huonokuntoiset rakenteet uusitaan. Uusi pato vastaa toiminnallisesti vanhaa patorakennelmaa.

Tervaojan padon ja Näskjärven välinen osuus saatetaan vanhan lupaehdon mukaiseen tilaan perkaamalla lietteet pois. Pohjan muotoon ei puututa, sen leveys ja syvyys pidetään vanhan lupaehdon mukaisina. Perkaus tehdään siten, että uoman pohjan leveys on vähintään 2,5 m ja sivuluiskat 1:2. Pohjan tasausviivan korkeus tulee olla $+190,83$ m.

3. Paattinkijärven säännöstelypato

Paattinkijärven säännöstelemiseksi on rakennettu Paattinkijokea oikeaseva kanava. Paattinkijokea on lisäksi perattu. Paattinkijokeen noin 130 m vanhan uittopadon alapuolelle on rakennettu betoninen säännöstelypato, jossa on setein suljettava aukko. Padon harjan korkeus on $N_{43} + 191,28$ m. Aukon leveys on 2 metriä ja kynnyskorkeus $N_{43} + 187,16$ m. Pato ja aukon yli johtava silta ovat maataloustraktorilla liikennöitäviä.

Säännöstely- ja juoksutusmääräykset

Vesioikeuden päätöksen nro 32/75/1 lupaehdon 2 määräykset:

Näskjärven vedenpinta ei saa ylittää korkeutta $N_{43} + 193,17$ m eikä alittaa 1.6.–15.10. välisenä aikana korkeutta $N_{43} + 192,17$ m ja muuna aikana korkeutta $N_{43} + 191,17$ m.

Paattinkijärven vedenpinta ei saa ylittää korkeutta $N_{43} + 190,28$ m eikä alittaa 1.6.–15.10. välisenä aikana korkeutta $N_{43} + 189,28$ m ja muuna aikana korkeutta $N_{43} + 188,28$ m.

Vedenjuoksutus altaista on hoidettava siten, ettei virtaama Tervaojan säännöstelypadolla 16.10.–31.3. ylitä arvoa $1,0 \text{ m}^3/\text{s}$ eikä Paattinkijoen säännöstelypadolla arvoa $2,0 \text{ m}^3/\text{s}$.

Näskjärvestä on juoksutettava talviaikana, vesistön ollessa jäätyneenä Siikalammen vedenlaadun turvaamiseksi ja sen kalakannan säilyttämiseksi tarpeellinen vesimäärä Simojoen vesistöön, kuitenkin enintään 50 l/s kuuden kuukauden aikana.

Hakijan esitys säännöstelyn jatkamiseksi

Näskä- ja Paattinkijärveä säännöstellään vesioikeuden päätöksen nro 32/75/1 lupaehtojen mukaisesti. Säännöstelyssä pyritään minimoimaan haitat rannoille ja muulle ympäristölle.

Molempiin järviin kerätään sulamisvesiä keväästä alkaen. Syksyllä aloitetaan juoksutus, kun järvien vedenkorkeus on ylimmillään.

Huhtikuun alussa Näskjärven Tervaojan säännöstelylaitteet suljetaan ja aletaan kerätä vettä järveen. Näskjärven vedenkorkeus nostetaan kesän aikana lähelle järven ylärajaa ($N_{43} + 193,17$ m), jossa se pidetään 15.10. asti. Jos Näskjärven vedenkorkeus on lähellä ylärajaa, järveen tuleva

valunta juoksutetaan Tervaojan kautta Paattinkijärveen. Näskjärven vedenkorkeus pyritään pitämään kevätvalunnan sen salliessa 1.6.–15.10. korkeammalla kuin $N_{43} + 192,17$ m. Lokakuun 15. päivän jälkeen aloitetaan tasainen talvijuoksutus, enintään $1,0 \text{ m}^3/\text{s}$. Talviaikana Siikalammen vedenlaatua parannetaan juoksuuttamalla vettä Näskjärvestä Näskänjokeen enintään 50 l/s kuuden kuukauden ajan.

Huhtikuun alussa Paattinkijärven säännöstelylaitteet suljetaan ja aletaan kerätä vettä järveen. Paattinkijärven vedenkorkeus nostetaan kesän aikana lähelle järven ylärajaa ($N_{43} + 190,28$ m), jossa se pidetään 15.10. asti.

Jos Paattinkijärven vedenkorkeus on lähellä ylärajaa, järveen tuleva valunta juoksutetaan Paattinkijokeen. Paattinkijärven vedenkorkeus pyritään pitämään kevätvalunnan sen salliessa 1.6.–15.10. korkeammalla kuin $N_{43} + 189,28$ m. Lokakuun 15. päivän jälkeen aloitetaan tasainen talvijuoksutus, enintään $2,0 \text{ m}^3/\text{s}$.

Näskä- ja Paattinkijärven säännöstely- ja juoksutusmääräysten noudattamista tarkkaillaan limnigrafeilla. Näskjärven limnigrafi sijaitsee järven itäosassa Pikkulahden läheisyydessä ja Paattinkijärven limnigrafi järven länsi-luoteisosassa. Piirtävien limnigrafioiden havainnot toimitetaan kuukausittain Lapin ELY-keskukselle.

Juoksutus Näskjärvestä Siikalampeen

Näskänjoen niskan padossa on ohijuoksutusputki, josta tulee juoksuuttaa vettä lupamääräysten mukaan talviaikana 6 kuukauden ajan enintään 50 l/s Näskänjokea pitkin Siikalampeen. Talviaikana juoksutusta on ajoittain haitannut paannejää johtuen sääoloista ja padon alapuolisten rumpujen pohjan korkeusasemasta. Lisäksi perattuun uomaan on kertynyt lietettä ja kasvillisuutta, mikä haittaa virtausta. Hakija on esittänyt seuraavat toimenpiteet talviaikaisen juoksutuksen varmistamiseksi:

1. Virtaus rumpusillan ohi varmistetaan purkamalla nykyiset rummut ja asentamalla uusi halkaisijaltaan $1\ 600 \text{ mm}$:n rumpu, jonka pohjan taso on nykyistä alempana, tasolla noin $+190,50$ m.
2. Kevyt perkaus Näskänjoen luusuan padolta noin 100 metrin matkalta alavirran suuntaan.
3. Padon alapuolista allasta kavennetaan virtausnopeuden lisäämiseksi, mikä vähentää paannejään muodostumisriskiä.
4. Juoksutusputken suuaukon edusta järven puolelta puhdistetaan lietteestä ja syvennetään mahdollisuuksien mukaan.

Säännöstelylaskelmat

Näskjärven valuma-alue on 28,7 km². Kesquivirtaama Näskjärveen on noin 0,35 m³/s. Keskiylivirtaama on noin 5,2 m³/s. Talvisin juoksutus Näskänjokeen on maksimissaan kesquivirtaamana noin 25 l/s, eli noin 7 % kokonaisvalunnasta. Näskjärven säännöstelytilavuus on esitetty oheisessa taulukossa.

Vedenkorkeus N ₄₃	Säännöstelytilavuus milj. m ³
193,17	10,40
193,00	9,61
192,00	4,15
191,17	0

Paattinkijärven valuma-alue on 44,5 km². Kesquivirtaama Paattinkijärveen on noin 0,55 m³/s. Keskiylivirtaama on noin 9,6 m³/s. Paattinkijärven säännöstelytilavuus on esitetty oheisessa taulukossa.

Vedenkorkeus N ₄₃	Säännöstelytilavuus milj. m ³
190,28	6,79
190,00	5,52
189,00	2,03
188,28	0

Säännöstely aloitetaan sulkemalla Tervaojan ja Paattinkijärven säännöstelypato ennen kevätvalunnan alkamista. Padot pidetään suljettuina 15.10. asti, jolloin talvijuoksutukset aloitetaan. Näskjärvestä juoksutetaan vettä enintään 1,0 m³/s ja Paattinkijärvestä 2,0 m³/s. Järvet ovat säännöstelyn alarajalla huhtikuun alkuun mennessä.

Jos lumen vesiarvot jäävät pieniksi, ei Näskjärven vedenkorkeutta saada nostettua säännöstelyn ylärajalle joka vuosi. Esimerkiksi vähälumisena talvena 1986 Näskjärven vedenkorkeus jäi tasolle +192,60 m, eli noin puoli metriä alle ylärajan. Runsaslumisena talvena 1977 Näskjärven vedenkorkeus saavutti ylärajan jo kesäkuussa. Yleensä Näskjärvi täyttyy ylärajaansa vasta syysateiden jälkeen. Näskjärven teoreettinen täyttymisaika kesquivirtaamalla on 348 vrk.

Paattinkijärvi täyttyy sulamisvesistä yleensä heinäkuuhun mennessä, jonka jälkeen Paattinkijärvestä tapahtuu ohijuoksutusta. Paattinkijärven teoreettinen täyttymisaika kesquivirtaamalla on 147 vrk.

Vesistömallin käyttö säännöstelyn hoidossa

Näskjärven ja Paattinkijärven säännöstelyssä voidaan hyödyntää Suomen ympäristökeskuksen käytössä olevaa koko Suomen kattavaa vesistömallijärjestelmää, jolla tehdään vesistöjen vedenkorkeus- ja virtaamaennusteet ja varoitetaan tulvista. Vesistömallijärjestelmä kattaa tällä hetkellä vesistöistä kolmannen jakovaiheen mukaiset valuma-alueet ja suurimmat järvet. Valuntamallista löytyy Piittisjoen valuma-alueen malli, joka siis sisältää myös Näsk- ja Paattinkijärven valuma-alueet. Lisäksi Näsk- ja Paattinkijärvi ovat mukana järvimallissa, jolla pystytään ennustamaan järven täyttymistä ja säännöstelyn vaikutusta menovirtaamiin.

TARVITTAVAT KÄYTTÖOIKEUDET JA LUNASTETTAVAT ALUEET

Näskä- ja Paattinkijärven säännöstelyn johdosta veden alle jäävää aluetta on 91,86 ha. Tästä Näskäjärven vahinkoalue on 6,31 ha ja Paattinkijärven vahinkoalue 85,55 ha.

Hakemuksen vireille tullessa on ollut sopimatta veden alle jäävää aluetta 0,219 ha ja vettyvää 0,753 ha.

Sittemmin hakija on täydentänyt hakemusta tilaa Nyppylä 698-402-350-17 koskevalla kauppakirjalla sekä tiloja Mäntylä 698-402-350-13 ja Lehtiniemi 698-402-353-69 koskevilla sopimuksilla. Myös pinta-alatietoja on tarkistettu.

YMPÄRISTÖN TILA HANKKEEN VAIKUTUSALUEELLA

Tietoja vesistöstä ennen säännöstelyn aloittamista

Näskä- ja Paattinkijärven alueella on tehty erilaisia vesistöjärjestelyjä jo ennen voimataloudellisen säännöstelyn alkamista. Näskänjoessa, jota kutsuttiin tuolloin myös Koppelo-ojaksi, on ollut mylly noin 200–300 metriä järven luusuasta alavirtaan. Näskänjoen mylly oli rakennettu vuoden 1900 paikkeilla ja purettu lopullisesti vuonna 1956. Myllypadolla oli 1920-luvulla nostettu vettä Näskäjärvestä niin, että vesi oli saatu virtaamaan Paattinkijärveen uittoa helpottamaan.

Siikalammen luusuan Siikakoskessa on ollut myllypato, joka piti lammen vesisyvyyden nykyistä suurempana. Suullisen tiedon mukaan Siikalammen patoamisen yhteydessä olisi kaivettu myös vesitysoja Siikalammen pohjoispuolella olevalle Siikajängälle, josta vesi on virrannut heteojaa pitkin Piittisjärveen. Siikakosken mylly oli rakennettu ennen Näskän myllyä ja purettu 1940-luvulla. Myllypadon purkamisen jälkeen vedenkorkeus Siikalammessa laski. Koska venekulkureittinä tärkeän Näskänjoen niska samalla madaltui, syvensivät paikalliset asukkaat vähitellen Siikalammen luusuaa saadakseen veneet uimaan. Täten vesi laski Siikalammessa niin paljon, että esimerkiksi siiat hävisivät lammesta jo paljon ennen Näskäjärven voimataloudellisen säännöstelyn alkamista.

Vesioikeuden päätöksen nro 32/75/I mukaan tiedot järvien luonnontilaisista vedenkorkeuksista puuttuvat lähes kokonaan eikä niistä enää voida saada tietoa. Päätöksen mukaan Näskäjärven kalastajan osoittamien merkkien mukainen luonnontilainen normaali kesävedenkorkeus oli $N_{43} + 192,04$ m. Tämän perusteella voidaan kesän keskivedeksi olettaa $N_{43} + 192,175$ m, joka on säännöstelyrajojen keskiarvo. Päätöksen mukaan "Paattinkijärven vallitseva vesikorkeus on vuonna 1915 suoritetun lauttauskatselmuksen mukaan ollut 8,96 m eli $N_{43} + 189,296$ m ja sallittu padotuskorkeus 9,95 m eli $N_{43} + 190,286$ m. Tämän tuloksena on rakennettu nykyinen pato ja nostettu uittovesi korkeuteen $N_{43} + 190,286$ m. Tätä korkeutta on käytetty säännöstelyn ylärajana. Alarajana on ollut nykyisen uittopadon kynnyskorkeuden $N_{43} + 188,94$ m sallima korkeus."

Yleiskuvaus vesistöstä

Juotasjoen Juotaskönkään voimalaitos sijaitsee Rovaniemen kaupungissa Juotasjärvestä Kemijokeen laskevassa Juotasjoessa. Voimalaitos käyttää

kokonaan Juotasjärven ja Kemijoen välisen putouseron (128,50–99,10) eli $H = 29,40$ m. Juotasjärven säännöstely on aloitettu 1956. Säännöstelyn alaraja on $N_{43} + 120,00$ m ja yläraja $N_{43} + 128,50$ m. Pinta-ala alarajalla on $0,9 \text{ km}^2$ ja ylärajalla $9,0 \text{ km}^2$.

Juotasjoen valuma-alue voimalaitoksella on 400 km^2 . Piittisjoen valuma-alue on Juotasjoen osavaluma-alueista suurin eli 162 km^2 . Piittisjoen valuma-alueen järvisyys on $11,1 \%$.

Näskäjärvi sijaitsee Kemijoen sivuvesistön Juotasjoen ja Simojoen vesistön vedenjakajalla. Vedet ovat laskeneet siitä ennen säännöstelyä sekä Näskänjokena Siikalammen kautta Simojärveen että Tervaojan Kahdenvetolainen-lammen kautta Paattinkijärveen, jonka luoteispäähän laskee vettä myös Saukkojärvi.

Säännöstelyn alettua Näskäjärven vedet ovat laskeneet Tervaojan kautta Paattinkijärveen. Tarpeen vaatiessa vettä voidaan kuitenkin juoksuuttaa Näskäjärvestä myös Näskänjokeen.

Paattinkijärven vettä voidaan juoksuuttaa Paattinkijokea Piittisjärveen ja edelleen Juotaksen voimalaitoksen pääaltaaseen.

Piittisjärven itäpäähän laskee pohjoisesta Ruuhijärvi.

Vallitsevat vedenkorkeudet ja virtaamat

Näskäjärven ja Paattinkijärven säännöstellyt vedenkorkeudet on esitetty hakemussuunnitelmassa.

Vesistön ja luonnon tila ja käyttökelpoisuus

Näskä- ja Paattinkijärven säännöstelyä koskevassa lupapäätöksessä ei ole asetettu vedenlaadun tarkkailuvelvoitteita.

Lapin ympäristökeskus on seurannut Näskä- ja Paattinkijärven vedenlaatua erityisesti viime vuosina, mutta seurantojen tuloksista ei ole toistaiseksi julkaistu yhteenvetoja.

Hakemuksen liitteenä olevassa Suomen ympäristökeskuksen julkaisussa "Lapin läänin säännöstellyt järvet, esiselvitys vesistösäännöstelyjen vaikutuksista ja kehittämistarpeista" todetaan, että Paattinkijärvi on vedenlaadun perusteella suhteellisen karu ja keskiumuksinen järvi, jonka näkösyvyys on 2 m. Näskäjärvi on karu ja vähähumuksinen järvi, jonka näkösyvyys on keskimäärin $2,8$ m. Järvien yleisimpiä kasvilajeja ovat järvi-ruoko ja lumme.

Alue ja kohteet, joihin hanke voi vaikuttaa

Luonnonsuojelualueet ja muut luontokohteet

Alueen vaikutusalueella ei ole suojelualueita eikä hakijan tiedossa ole erityisiä luonnonarvoja, joihin hankkeella olisi vaikutuksia. Alueen läheisyydessä olevat Natura 2000 -alueet ovat Simojärvi, Joutensuo, Auttiköngäs ja Namalikkokivalo.

Kalastusolot ja kalasto

Hakemuksen liitteenä olevassa Suomen ympäristökeskuksen julkaisussa "Lapin läänin säännöstellyt järvet, esiselvitys vesistösäännöstelyjen vaikutuksista ja kehittämistarpeista" Paattinkijärven yleisimpinä saalislajeina mainitaan hauki, muikku, siika ja ahven ja Näskjärven saalislajeina siika, muikku, kuha, taimen ja hauki. Selvityksen mukaan Paattinkijärveen on istutettu 6 000 siikaa ja 4 000 kuhaa vuodessa sekä rakennettu esteverkko. Myös Näskjärveen on istutettu kalaa. Näskjärvellä oli talvikalastajia 3. Paattinkijärvellä oli kesäkalastajia 10–15 ja talvikalastajia 3–6.

Vesioikeuden päätöksessä nro 12/81/III määrätyn lupaehdon 10.a mukaan hakijan on istutettava vuosittain maa- ja metsätalousministeriön hyväksymällä tavalla 1-kesäisiä planktonsiian poikasia Näskjärveen 17 000 kpl ja Paattinkijärveen 12 000 kpl, sekä muita 1-kesäisiä siianpoikasia Piittijärveen 3 500 kpl.

Vesioikeuden päätöksen nro 85/91/1 mukaan istutusveloitetta voidaan muuttaa luvan haltijan ja Lapin kalastuspiirin keskenään sopimalla tavalla istukkaiden määrän, koon tai lajin osalta niin, ettei veloitteen rahallinen arvo alene.

Näskä- ja Paattinkijärven säännöstelyluvassa ei ole asetettu kalaston tarkkailuveloitteita. Hakija on vapaaehtoisesti tarkkaillut lähinnä siikaistukkaiden menestymistä vuosina 1987–1990 sekä viimeksi vuonna 1995.

Kiintopisteet, korkeuserot ja vedenkorkeustiedot

Pohjois-Suomen vesioikeuden päätöksen nro 32/75/I lupaehdon 3 mukaan, sellaisena kuin se on vesioikeuden päätöksellä nro 12/81/III muutettuna, hakijan on vedenkorkeuksien tarkkailemiseksi asetettava senttimetrinjakoiset vesiasteikot Tervaojan ja Paattingin säännöstelypatoihin sekä Rannan kunnan Kemihaaran kylässä sijaitsevalla tilalla Näskä RN:o 62:2 olevan XX:n talon rantaan ja 21 päivänä joulukuuta 1979 päivättyyn piirustukseen VJ-232 a "Paattinkijärven vesiasteikon ruoppaussuunnitelma" merkityn pengertien välittömään läheisyyteen. Asteikot on sijoitettava niin, että ne ovat helposti nähtävissä ja niiden läheisyyteen on tarkastuksen helpottamiseksi rakennettava ja merkittävä kiintopisteet. Edellä mainitun pengertien läheisyyteen asetettavan vesiasteikon käytön mahdollistamiseksi hakijan on ruopattava vesistön pohjaa edellä mainitun piirustuksen osoittamassa paikassa ja osoittamalla tavalla.

Näskjärvelle asetettaviin asteikkoihin on selvästi merkittävä korkeudet $N_{43} + 193,17$ m, $N_{43} + 192,17$ m ja $N_{43} + 191,17$ m sekä Paattinkijärven asteikkoihin korkeudet $N_{43} + 190,28$ m, $N_{43} + 189,28$ m ja $N_{43} + 188,28$ m.

Lupaehdon 4 mukaan kaikki korkeudet on verrattava katselmuskirjan liitteenä 6 olevan pisteselityskortin mukaiseen kiintopisteeseen N:o 4 Näskjärven itäpäässä. Kiintopisteena on rengas maakivessä, jonka korkeus on $N_{43} + 193,52$ m.

Pohjois-Suomen vesioikeus on 10.4.1986 päätöksellään nro 13/86/III määrännyt, että hakijan on varustettava XX:n talon rannassa ja edellä mainitun pengertien läheisyydessä olevat vedenkorkeusasteikot limnigrafilaitteistoilla päivittäisten vedenkorkeushavaintojen tekemistä varten.

Hakemuksen liitekartassa on esitetty limnigrafien sijainnit Näskjärven itäosassa Pikkulahden läheisyydessä ja Paattinkijärven länsi-luoteisosassa,

pengertien läheisyydessä tilojen RN:o 350:22 ja 350:10 välisellä alueella (tarkastuksessa kerrottiin tämän olevan ns. yleisöasteikko).

Vesiliikenne

Näskäjärvellä ja Paattinkijärvellä on veneilijöitä noin 15.

Alueen omistus- ja asutusolot

Näskäjärvellä on 30 rakennettua rantakiinteistöä ja Paattinkijärvellä 20–30.

Veden alle jäävällä alueella ei ole rakennuksia, rakennelmia eikä laitteita. Vettyvällä alueella on rakennuksia. Rakennukset on rakennettu Paattinkijärven säännöstelyn aloittamisen jälkeen.

HANKKEEN VAIKUTUKSET YMPÄRISTÖÖN SEKÄ YLEISIIN JA YKSITYISIIN ETUIHIN

Vaikutus pintavesiin

Näskäjärvien säännöstely on aloitettu vuonna 1961 ja Paattinkijärven vuonna 1965. Hakijan mukaan vedenkorkeuden vaihtelu nykyisellä säännöstelyvälillä ja säännöstelystä aiheutuvat vaikutukset vesistön tilaan ovat vakiintuneet yli 40 vuotta jatkuneen säännöstelyn aikana. Ei ole odotettavissa, että vesistön tilassa tapahtuisi enää mainittavia muutoksia, jotka aiheutuisivat säännöstelystä.

Vaikutus rantavyörymiin

Hakijan mukaan vedenkorkeuden vaihtelu nykyisellä säännöstelyvälillä ja säännöstelystä aiheutuvat vaikutukset rantoihin ovat vakiintuneet yli 40 vuotta jatkuneen säännöstelyn aikana. Säännöstelyn jatkamisella entisen kaltaisena ei siten ole haitallista vaikutusta rantojen tilaan, vaan se pikemminkin mahdollistaa nykyisen rannankäytön ja virkistyskäytön jatkumisen.

Vaikutusalueen rannat ovat pääosin karuja ja kivikkoisia, eikä niillä juurikaan ole esiintynyt rantavyörymiä. Hakija on esittänyt aikaisemman toimintatavan jatkamista rantavyörymien seurannan, toimenpidevelvoitteen sekä korvauskäytännön osalta. Vyörymiä koskeva vesioikeuden päätöksen nro 32/75/I lupaehto 5 on seuraava:

"Mikäli säännöstelystä aiheutuu rantatörmien vyörymistä talouskeskusten ja tonttien ja muiden erityisessä käytössä olevien alueiden kohdalla, hakijan on asianomaisen maanomistajan niin vaatiessa viipymättä suojattavana verhouksella, joka on tehtävä riittävän lujaksi ja siten, ettei se huononna rannan käyttömahdollisuutta eikä turmele rannan ulkonäköä enempää kuin tarkoitetun tuloksen saavuttamiseksi on välttämätöntä.

Muutoin on kohdista, joissa vyörymiä havaitaan, laadittava maastossa oleviin kiintopisteisiin sidottu kartta, johon merkitään tilanne ennen säännöstelyn aloittamista ja jonka avulla vyörymien suuruus voidaan kulloinkin todeta. Elleivät asianosaiset sovi tässä tarkoitetun vahingon korvaamisesta, voidaan se saattaa vesioikeuden ratkaistavaksi joko täydentävän

katselmustoimituksen yhteydessä tai sen jälkeen erikseen vireillepantavana hakemusasiana."

Vaikutus ympäristön luonnon tilaan

Hakemus tarkoittaa säännöstelyn jatkamista samanlaisena kuin aikaisemmin. Hakemuksen liitteenä olevassa Suomen ympäristökeskuksen julkaisussa "Lapin läänin säännöstellyt järvet, esiselvitys vesistösäännöstelyjen vaikutuksista ja kehittämistarpeista" kuvataan säännöstelyn vaikutuksia muun muassa vesi- ja rantavyöhykkeen kasvillisuudelle sekä jäätymiselle herkille eliölajeille. Selvityksen mukaan erityisesti kevättulvan merkitys rantojen umpeenkasvuun ja rehevöitymiseen on suuri. Kuollut eloperäinen aines ei enää huuhtoudu rannalle vaan jää rantaveteen, jossa se hajoaa hyvin hitaasti. Tällä on merkitystä erityisesti rehevissä järvissä. Mikäli säännöstelyllä alennetaan tai siirretään merkittävästi kevättulvaa, seurauksena voi olla suojaisien lahtien umpeenkasvun nopeutuminen. Vedepinnan talvialenema puolestaan aiheuttaa ylimmän rantavyöhykkeen pohjan jäätymisen, joka vaikuttaa kielteisesti rannan biologiseen tuotantoon. Paattinkijärvellä noin 80 % tuottavasta vyöhykkeestä jäätyy. Säännöstely voi vaikuttaa rantalinnustoon suoraan tai epäsuoraan.

Arvio mahdollisista luonnonsuojelulain tai vesilain 1 luvun 15a tai 17a § vastaisista seurauksista

Hakijan mukaan hankkeesta ei aiheudu luonnonsuojelulain tai vesilain 1 luvun 15a §:n tai 17a §:n vastaisia seurauksia.

Vaikutus kalastoon ja kalastukseen

Näskä- ja Paattinkijärven säännöstelyn kalataloudellisia vaikutuksia on arvioitu säännöstelyn vahinkoja ja haittoja koskevassa täydentävässä katselmustoimituksessa, jonka jälkeen Pohjois-Suomen vesioikeus antoi päätöksensä 20.5.1981. Katselmustoimituksen avustava virkamies arvioi Näskäjärven ja Paattinkijärven kalastuksen tuoton alentuneen noin 30 % säännöstelyn johdosta. Avustava virkamies arvioi kahden metrin säännöstelyn aiheuttavan siian mädin melko totaalisen tuhoutumisen, mikä johtaa siian tuoton laskuun 85 %:lla. Avustava virkamies arvioi, ettei säännöstely aiheuta muikun lisääntymiselle merkittävää haittaa, vaikkakin vuotuiset kannanvaihtelut saattavat käydä entistä jyrkemmiksi. Muiden lajien kalantuoton avustava virkamies arvioi muun muassa rantavyöhykkeen eroosion ja pohjaeläimistön köyhtymisen vuoksi laskevan noin 30 % luonnontilaisesta tasosta.

Haitta-arvioiden perusteella avustava virkamies esitti korvauksia ja toimenpidevelvoitteita. Siikalammen alapuolisen Näskänjoen osalta esitettiin kalatuotanto korvattavaksi kertakaikkisesti kokonaan menetettynä sekä Paattinkijoen osalta osittain menetettynä. Siikalammen osalta ei näyttöä kalataloudellisesta vahingosta avustavan virkamiehen mukaan ollut. Näskäjärven ja Siikalammen välisellä osuudella ei esityksen mukaan ollut kalataloudellista merkitystä. Säännöstelyjärville avustava virkamies esitti siian istutusvelvoitteita. Vesioikeuden päätös oli pääosin avustavan virkamiehen esityksen mukainen.

Hakemuksen mukaan avustavan virkamiehen arvioita voidaan pitää oikeansuuntaisina järvisäännöstelyn kalataloudellisista vaikutuksista nykyisin tiedossa olevan perusteella. Syyskutuisista kaloista erityisesti siika kutee

useimmissa säännöstelyjärvissä niin matalalle, että ainakin osa mädistä jää jäätyvälle ja jään painamalle vyöhykkeelle vedenkorkeuden laskiessa talven aikana. Sama ilmiö köyhdyttää myös kalojen ravintovaroja säännöstelyvyöhykkeen pohjaeläimistön osalta.

Muikkukannat vaihtelevat luontaisesti ja monilla luonnontilaisillakin järvillä esiintyy pitkiä jaksoja, jolloin muikku on kateissa. Esimerkiksi koko eteläisessä Suomessa oli muikkukato 1980-luvun puolivälistä noin kymmenen vuoden ajan. Yksiselitteistä syytä muikkukantojen vaihteluun ei tunneta, vaan se on monien tekijöiden aiheuttaman yhteisvaikutuksen tulos. Säännöstelyn ja muikkukantojen vahvuuden ei hakemuksen mukaan ole osoitettu olevan yhteydessä toisiinsa. Tämä johtuu siitä, että muikku kutee lähes kaikissa säännöstelyjärvissä selvästi säännöstelyvyöhykettä syvemmälle.

Kalastuksen kannalta säännöstelyn haittapuoliksi koetaan yleensä sopimattomat vedenkorkeudet ja vedenkorkeuksien liiallinen vaihtelu. Matalat vedenkorkeudet vaivaavat varsinkin kevättalvella ja kesällä.

Säännöstelyn haitat on lainvoimaisten päätösten perusteella joko kertakaikkisesti korvattu tai kompensoitu toimenpidevelvoitteella, joten säännöstelyn jatkamisesta nykyisen kaltaisena ei hakemuksen mukaan voida katsoa aiheutuvan uutta haittaa kalastolle tai kalastukselle. Hakija on esittänyt istutusvelvoitteen korvaamista kalatalousmaksulla.

Vaikutus vesistön muuhun käyttöön

Vesistön virkistyskäytön kannalta säännöstelyn haittapuoliksi koetaan yleensä sopimattomat vedenkorkeudet ja vedenkorkeuksien liiallinen vaihtelu. Matalat vedenkorkeudet vaivaavat varsinkin kevättalvella ja kesällä. Toisaalta lähes poikkeuksetta vesistön käyttäjien toivomuksena on, että vedenkorkeus pidetään koko avovesiajan aivan säännöstelyn ylärajan tuntumassa, kuten säännöstellyissä järvissä yleensä tapahtuukin.

Vaikutus alueen omistus- ja asutusoloihin

Mikäli säännöstelyä ei jatketa ja järvien vedenkorkeus lasketaan ennen säännöstelyä vallinneelle tasolle, muuttuu rantaviivan paikka myös erityiseen käyttöön otetuilla alueilla huomattavasti. Siitä aiheutuisi alueen ranta-kiinteistöille erittäin merkittävää vahinkoa ja haittaa.

Työnaikaiset vaikutukset

Hakemuksessa ei esitetä uusia rakentamiskohteita, joten työnaikaisia vaikutuksia ei ole.

Arvio vesilain 2 luvun 11 §:ssä tarkoitetuista hankkeen hyödyistä

Näskä- ja Paattinkijärven säännöstelytilavuudet ilmenevät seuraavasta taulukosta:

	Näskäjärvi tilavuus milj. m ³	Paattinkijärvi tilavuus milj. m ³
Ylärajalla	12,9	8,8
Alarajalla	2,5	2,0
Säännöstelytilavuus	10,4	6,8

Näskä- ja Paattinkijärven yhteenlaskettu säännöstelytilavuus on 17,2 milj. m³. Juotaksen voimalaitoksen teho on 3,7 MW ja rakennusvirtaama 14 m³/s. Näskä- ja Paattinkijärven säännöstelytilavuus tulee käytetyksi täydellä koneistovirtaamalla 341 tunnin aikana. Tänä aikana tuotettu energia on 3,7 MW * 341 h = 1 263 MWh. Laskelmassa on oletettu, että Näskä- ja Paattinkijärven säännöstelytilavuus käytetään ennen Juotaksen yläaltaan tyhjentämistä.

Hankkeen energiataloudellinen arvo on laskettu siten, että yksikköhinnaksi on pohjoismaisesta sähköpörssistä, Nord poolista, saatavien hintatietojen perusteella arvioitu vuoden 2009 alusta noin 45 euroa/MWh. Tämän perusteella säännöstelyn arvoksi on saatu 45 euroa/MWh x 1 263 MWh = 56 835 euroa. Pääomitettuna arvo on 1 136 700 euroa.

Hakija on 30.9.2010 aluehallintovirastoon saapuneessa täydennyksessä päivittänyt hankkeen tuottaman edun arvioinnin. Hankkeen energiataloudelliseksi arvoksi on pohjoismaisesta sähköpörssistä saatavien hintatietojen perusteella arvioitu vuoden 2010 alusta noin 55 euroa/MWh. Tämän perusteella säännöstelyn arvoksi on saatu 55 euroa/MWh x 1 263 MWh = 69 465 euroa. Pääomitettuna arvo on 1 389 300 euroa.

Arvio hankkeen aiheuttamista vahingoista yleisille ja yksityisille eduille

Määräaikaista vuokrasopimuksia on sopimuksin muutettu toistaiseksi voimassa oleviksi.

Hakijan arvio veden alle jäävien sekä sovittujen että hakemuksen vireille tullessa sopimatta olevien alueiden vahingoista on yhteensä 10 500 euroa. Vettyvien alueiden vahingot ovat vastaavasti 6 500 euroa. Kalatalousmaksu on 1 660 euroa vuodessa. Korvaukset ovat siten hakijan arvion mukaan yhteensä 18 660 euroa.

Hakija on 30.9.2010 aluehallintovirastoon toimittamassaan täydennyksessä päivittänyt hankkeen aiheuttamien haittojen arvioinnin. Ne ovat hakijan arvion mukaan 22 000 euroa.

Oikeudellinen arviointi

Säännöstelyhankkeen oikeudelliset edellytykset ovat edelleen voimassa, eikä hakijalla ole syytä hakea lupaa säännöstelystä luopumiseen.

Hankkeesta saatava hyöty on huomattava siitä johtuvaan vahinkoon, haittaan ja muuhun edunmenetykseen verrattuna. Hankkeesta ei aiheudu vesilain 2 luvun 5 §:ssä tarkoitettuja seurauksia.

VAHINKOJEN ESTÄMIS- JA VÄHENTÄMISTOIMENPITEET

Kalastus ja kalasto

Vesioikeuden asettamien toimenpidevelvoitteiden mukaan Näskä- ja Paattinkijärveen on istutettava yli 30 kesänvanhaa siianpoikasta hehtaarille. Se on nykytiedon mukaan selvästi ylimitoitettu. Havainnot siikojen kasvunopeudesta tukevat tätä. Sama on todettu myös Pohjois-Suomen vesioikeuden 14.10.1991 antamassa päätöksessä nro 85/91/I koskien kalanhoitovelvoitteen muuttamista.

Siian istutustiheydeksi on kyseisille järville suositeltu 10–15 kesänvanhaa poikasta hehtaarille. Tällä perusteella suositeltava istutusmäärä Näskäjärvellä olisi noin 8 300 ja Paattinkijärvellä noin 5 500 poikasta vuodessa.

Hakija on esittänyt kalasto- ja kalastushaittojen ehkäisemistä kalatalousmaksulla. Se voidaan toimenpidevelvoitetta tarkoituksenmukaisemmin kohdistaa haittoja vähentäviin toimenpiteisiin. Hakija on esittänyt Näskäjärven vuotuiseksi kalatalousmaksuksi 1 000 euroa ja Paattinkijärven 660 euroa. Kalatalousmaksun määräytymisen perusteena on siian suositeltu istutustiheys. Kesänvanhan siianpoikasen markkinahinta on noin 0,10 euroa, joten Näskäjärven vuotuinen kalatalousmaksu olisi 830 euroa ja Paattinkijärven 550 euroa. Näihin summiin on lisätty istutus- ja tarkkailukustannuksina 20 %.

Hakija on selityksessään esittänyt vuosittaisen kalatalousmaksun korottamista Näskäjärvellä 1 716 euroon ja Paattinkijärvellä 1 200 euroon. Korotus perustuu siihen, että kalatalousmaksusta oli jäänyt pois istutettavien taimien arvo istutuskustannuksineen. Näskäjärven kalatalousmaksua on korotettu 716 eurolla (400 taimenta 2 + á 1,5 euroa) ja Paattinkijärven 540 eurolla (300 taimenta 2 + á 1,5 euroa).

KORVAUSESITYS

Hakijan esitys kolmen kiinteistön vahinkoalueiden korvaamisesta on rauennut sopimisen johdosta. Aluehallintoviraston pyynnöstä tehty tilaa Kääntölä RN:o 350:22 koskeva korvausesitys on selvitetty jäljempänä kohdassa ”Padotusalueen hallintaa koskevat lisäselvitykset”.

HANKKEEN JA SEN VAIKUTUSTEN TARKKAILU

Hakija on esittänyt kalasto- ja kalastustarkkailun toteutettavaksi kalatalousmaksulla. Tarkoituksenmukainen tarkkailu olisi esimerkiksi viiden vuoden välein toteutettava kalastustiedustelu, joka kohdistetaan Näskä- ja Paattinkijärven rantakiinteistöjen omistajiin.

Rantavyörymätarkkailua on esitetty jatkettavaksi entisen käytännön mukaisesti.

LUPAHAKEMUKSEN KÄSITTELY

Lupahakemuksen täydennykset

Hakemusta on täydennetty seuraavasti:

- 31.3.2008 asianosaistietoja, piirustuksia, tietoja padotus- ja juoksutuskäytännöstä ja tarkkailutietoja,
- 3.11.2008 Näskänjoen talviaikaisen juoksutuksen parantamista koskeva suunnitelma,
- 30.1.2009 täydennetty säännöstelysuunnitelma ja asianosaistietoja,
- 9.2.2009 tilaa Nyppylä RN:o 350:17 koskeva kauppakirja,
- 24.5.2010, 26.5.2010 ja 27.5.2010 selvitys hanketta varten tarvittavien alueiden hallinnasta ja vettymisrajoja osoittava kartta,
- 30.9.2010 lisäselvitys tilan Kääntölä RN:o 350:22 alueiden hallinnasta, lisäselvitys Metsähallituksen suostumuksen merkityksestä, hankkeen hyötyjen ja haittojen päivitys, tarkennetut tiedot padotusalueen pinta-aloista,
- 1.10.2010 tiloja Lehtiniemi RN:o 353:6 ja Mäntylä RN:o 350:13 koskevat sopimukset,
- 21.12.2010 lisäselvitys tilan Kääntölä RN:o 350:22 alueiden hallinnasta ja tilaa koskeva korvausesitys, lisätieto tiloista, joiden osalta Metsähallitus on antanut suostumuksen sekä Näskjärven ja Paattinkijärven syvyyskäyrät,
- 26.3.2013 tilan Kääntölä RN:o 350:22 vettymisalueen määrittämistä koskeva selvitys.

Täydennykset on tarpeellisilta osin sisällytetty edellä tämän päätöksen ker-toelmaosaan.

Lupahakemuksesta tiedottaminen

Ympäristölupavirasto on vesilain säätämässä järjestyksessä antanut ha-kemuksen tiedoksi kuuluttamalla 7.5.–6.6.2008 ja uudelleen 16.4.–18.5.2009 ympäristölupavirastossa sekä Rovaniemen kaupungissa ja Ranuan kunnassa sekä erityistiedoksiantona asianomaisille viranomaisille ja muille asianosaisille. Lisäksi kuulutusten julkaisemisesta on ilmoitettu sanomalehti Lapin Kansassa 7.5.2008 ja 16.4.2009.

Muistutukset, vaatimukset ja mielipiteet

1. Lapin ELY-keskus, ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue (31.12.2009 saakka Lapin ympäristökeskus)

Ympäristökeskus on esittänyt, että hakija veloitetaan tekemään selvitys Näskjärven säännöstelyn aiheuttamista vaikutuksista Siikalammen ja Näskänjoen vedenkorkeuksiin, veden vaihtuvuuteen, kalastoon ja veden laatuun. Selvityksessä on esitettävä toimenpide-ehdotus säännöstelyn aiheuttamien haittojen poistamiseksi ja vähentämiseksi. Ympäristökeskus on liittänyt muistutukseen lausuntonsa Ranuan kunnan teknisen toimen ja Ranuan Kemihaaran kalastuskunnan tekemiin aloitteisiin Siikalammen kunnostuksesta.

Hakemuksen uudelleen kuuluttamisen johdosta toimitetussa kirjelmässä on todettu, että vesioikeuden 4.6.1975 antaman päätöksen mukaan Näskän-

joen keskivirtaama (MQ) Näskjärven luusuassa ennen säännöstelyn aloittamista on ollut 0,22 m³/s ja keskialivirtaama (MNQ) 0,1 m³/s. Säännöstelyn aloittamisen jälkeen muuttuneen Näskänjoen vesistöalueen (64.054) vastaavat arvot vesistöalueen alarajalla ovat: keskivirtaama (MQ) 0,17 m³/s ja keskialivirtaama (MNQ) 0,012 m³/s.

Virtaus Näskjärvestä Siikalammen on jääpeitteistä aikaa lukuun ottamatta loppunut kokonaan ja talviaikainenkin virtaus pienentynyt huomattavasti. Hakemusasiakirjojen mukaan talvisin juoksutus Näskänjokeen on maksimissaan keskivirtaamana noin 25 l/s. Juoksutus on lupaehdon mukainen. Pohjois-Suomen vesioikeuden päätöksen 4.6.1975, lupaehto 2 c) mukaan "Näskjärvestä on juoksutettava talviaikana, vesistön ollessa jäätyneenä Siikalammen veden laadun turvaamiseksi ja sen kalakannan säilyttämiseksi tarpeellinen vesimäärä Simojoen vesistöön, kuitenkin enintään 50 l/s kuuden kuukauden aikana."

Ympäristölupaviraston maastotarkastuksessa 30.9.–1.10.2008 tuli esille, että juoksutuksissa on ollut ongelmia (laitteisto, padon alapuolinen uoma). Hakemusasiakirjoissa esitetyt uoman korjaustoimenpiteet ovat ympäristökeskuksen näkemyksen mukaan asianmukaiset.

Siikalammelta on otettu vesinäytteitä vuosina 1979–1999. Näytteiden perusteella Siikalammen happitilanne on talvella heikko ja kasvukauden aikana otettujen vesinäytteiden ravinnepitoisuuksien perusteella järvi on rehevä. Ympäristökeskuksen näkemyksen mukaan Näskjärvestä on juoksutettava Siikalammen ja Näskänjoen veden laadun turvaamiseksi vähintään 50 l/s ympäri vuoden. Näin toimittaessa Siikalammen ja Näskänjoen veden vaihtuvuus on vakaampaa ja viipymä on lyhyempi. Siikalammen johdettava lisävesi on vähähumuksisempaa ja karumpaa, joten sillä on laimentava ja huuhtova vaikutus. Talviaikaisella juoksutuksella parannetaan Siikalammen happitaloutta, jolloin järven sisäkuormitus pienenee, mikä edelleen vähentää kesäaikaista rehevyyttä.

Tervaajan padon uusimisesta esitetyt suunnitelmat ovat asianmukaiset. Paattinkijärven vedenkorkeusasteikko tulee korjata maastotarkastuksen tarkastuspöytäkirjan mukaiseksi.

Ympäristölupavirastoon 24.6.2009 saapuneessa muistutuksen täydennyksessä on ympäristökeskus huomauttanut, että hakemuksen mukaan säännöstelystä aiheutuvat vaikutukset rantoihin ja vesistön tilaan ovat vakiintuneet eikä säännöstelyn jatkamisella entisen kaltaisena ole haitallisia vaikutuksia rantojen tilaan, mutta hakemuksessa ei kuitenkaan esitetä, mihin tämä arvio perustuu.

Laki vesienhoidon järjestämisestä ja vesilain 2 luvun 14a § edellyttää, että luvan haltija on tarvittaessa velvoitettava tarkkailemaan hankkeen toteuttamista ja sen vaikutuksia. Koska säännöstelyn vaikutuksia Näskjärven, Paattinkijärven, Siikalammen ja Näskänjoen veden laatuun ja vesistön ekologiseen tilaan ei ole selvitetty, niin ympäristökeskus edellyttää, että hakijan on laadittava erillinen suunnitelma tarkkailuveloitteen toteuttamiseksi. Vesienhoidon järjestämistä koskevan asetuksen mukaisesti tarkkailusuunnitelmassa tulee huomioida säännöstelyn vaikutusten selvittäminen Näskjärven, Paattinkijärven, Siikalammen ja Näskänjoen vedenlaatuun sekä ekologiseen tilaan. Järvien ekologisen tilan tarkkailussa tulee tarkastella ainakin rantavyöhykkeen tilaa. Rantavyöhykkeen tilan tarkkailun tulee sisältää vähintään kasvillisuuteen ja pohjaeläimistöön kohdistuvien vaikutusten selvittämisen.

2. Lapin ELY-keskus/kalatalous (31.12.2008 saakka Lapin työvoima- ja elinkeinokeskus ja 31.12.2009 saakka Lapin työ- ja elinkeinokeskus)

Työvoima- ja elinkeinokeskus on vaatinut, että säännöstelyluvan haltijan on huolehdittava, että Näskäjärvestä Siikalampeen laskevaan puroon virtaa vettä jatkuvasti vähintään 50 l/s.

Perusteluina työvoima- ja elinkeinokeskus on esittänyt, että ennen säännöstelyn aloittamista Näskäjärven vesiä on merkittävässä määrin virrannut Siikalammen ja Näskänjoen kautta Simojärveen. Tuolloin Siikalammen reitti on ollut tärkeä Simojärven siikojen lisääntymisalue. Nykyisin säännöstelyn sekä säännöstelypadon huonon hoidon seurauksena Siikalampeen laskeva uoma ja Siikalampi ovat kasvamassa umpeen. Edellytykset Simojärven kalaston luontaiselle lisääntymiselle paranevat ja säilyvät, kun varmistetaan ympärivuotinen veden virtaus Näskäjärvestä Siikalampeen. Samalla luodaan edellytykset alueen virkistyskalastuksellisten kunnostusten toteuttamiselle.

Työvoima- ja elinkeinokeskus on 28.11.2008 päivätyssä täydennyksessä vaatinut, että hakijalle on määrättävä velvoite tarkkailla Näskä- ja Paattinkijärven sekä Siikalammen kalataloudellista tilaa. Tarkkailu on tehtävä Lapin työvoima- ja elinkeinokeskuksen kalatalousyksikön hyväksymällä tavalla.

Hakijan on istutettava vuosittain Näskä- ja Paattinkijärveen vastakuoriutuneita muikunpoikasia 2 500 yksilöä/ha. Näskäjärveen (551 ha) ja Paattinkijärveen (365 ha) istutettava määrä on täten yhteensä 2 290 000 vastakuoriutunutta muikkua/vuosi.

Muilta osin tulee hakija määrätä istuttamaan Näskäjärven velvoitteena vuosittain 3 000 1-kesäistä vaellussiikaa ja 390 3-kesäistä järvitaimenta sekä Paattinkijärven velvoitteena 6 000 1-kesäistä vaellussiikaa. Istutusten toteuttamista ja tuloksellisuutta tulee seurata vuosittain kalatalousyksikön hyväksymällä tavalla. Istutettavia lajeja ja istutusmääriä voidaan muuttaa kalatalousyksikön hyväksymällä tavalla.

Hakijan on selvitetävä Näskä- ja Paattinkijärveen laskevien vesistöjen soveltuminen käytettäväksi muikun luonnonravintoviljelyyn. Selvityksessä tulee ottaa kantaa lammikkoviljelyn toteuttamiskelpoisuuteen muikun vastakuoriutuneiden poikasten kasvattamiseksi yksikesäisiksi istutuspoikasiksi. Lähtökohtana tulisi olla, että molemmissa järvissä olisi yksi luonnonravintolammikko, jolla voidaan tuottaa säännöstelyn vuoksi määrättävä muikun istutusvelvoite.

Hakijan tulee selvittää, voiko säännöstelyä kehittää niin, että muikkujen luontaiset lisääntymisolosuhteet voisivat parantua.

Hakijan on raivattava paikallisen osakaskunnan osoittamat apajapaikat oppoista, jotta järvillä voidaan harjoittaa nuottausta.

Perusteluina työvoima- ja elinkeinokeskus on todennut, että Näskä- ja Paattinkijärven nykyinen kalatalousvelvoite on liian alhainen, kun tarkastellaan säännöstelyllä aiheutettuja haittoja ja vesistön potentiaalista kalataloudellista arvoa. Kyseiset järvet ovat olleet aikoinaan hyviä muikkuvesiä ja niissä on ollut perinteisiä nuotanvetoon soveltuvia apajia. Myös Siikalammesta on ajoittain saatu muikkusaaliita. Säännöstelyn vuoksi muikkukannat ovat romahtaneet, koska syksyllä matalissa vesissä olevat kutualueet jäävät jäiden puristuksiin ja kuiville, jolloin mäti suurelta osin tuhoutuu. Selviytyneet poikaset ovat olleet lisääntyneen ahvenkannan saalista, joten

käytännössä muikkukanta on ollut säännöstelyn aloittamisesta lähtien määrältään riittämätön kalastajien pyydettäväksi.

Näskä- ja Paattinkijärven säännöstelyn vaikutuksen arviointi muikkukantaan ei nykytietämyksellä ole mahdollista, koska järvillä ei ole tehty säännöllistä kalastoseurantaa. Velvoitteiden määrittämisessä joudutaan turvautumaan muualta kerättyyn tutkimustietoon ja arvioihin. Muikkupopulaation koko ja vuosittaiset vaihtelut ovat järvikohtaisia, joihin vaikuttaa kutukannan koko, kutualueiden sijainti, mädin selviytyminen talvesta, vastakuoriutuneiden määrä ja niiden ensimmäisten viikkojen selviytymisolosuhteet, petokalojen määrä sekä muut syyt. Säännöstelyn aloittamisen jälkeen Näskä- ja Paattinkijärvessä ei ole ollut pyydettävää muikkukantaa. Vastakuoriutuneiden istuttamisen lähtökohdaksi on otettava sellainen istutusmäärä, joka hyvissä olosuhteissa voisi tuottaa hyvän pyydettävän vuosiluokan. Eri vuosien vaihtelevat olosuhteet aiheuttavat sen, että istutettavien poikasten selviytymisessä on suuria vaihteluja. Luonnonravintolammikoviljelyllä voidaan todennäköisesti vähentää vastakuoriutuneiden poikasten kuolleisuutta. Jos istutettavat muikut ”startataan” luonnonravintolammikossa, on lähtökohdana oltava potentiaalisen hyvän vuosiluokan tarvitseman muikkumäärän istuttaminen. Yksikesäiset muikunpoikaset kestävät huonosti siirtämistä, joten luonnonravintoviljely on suositeltavaa vain, jos lammikko on suorassa yhteydessä istutusjärveen.

Mikäli istutuksiin käytetään liian pieniä muikkumääriä, ei kalastettavaa kantaa ole mahdollista aikaansaada, ellei järvissä tapahdu samalla merkittävää luontaista lisääntymistä. Eräiden muikkujärvien tutkimusten perusteella on havaittu, että alle 1 200 yksilöä/ha on alhainen vastakuoriutuneiden muikkujen tiheys. Tällainen tiheys tuottaa todennäköisemmin heikon vuosiluokan. Keskinkertainen määrä vastakuoriutuneita muikkuja vastaa 1 200–6 500 yksilöä/ha. Parhaimmillaan tuotanto voi olla jopa kymmeniätuhansia vastakuoriutuneita poikasia hehtaarilta. Suuri vastakuoriutuneiden määrä on edellytys hyvälle muikkukannalle, joskaan se ei takaa, että vuosiluokka välttämättä tulisi suureksi. Muikkuvuosiluokan kokoon vaikuttavista tekijöistä osa on edelleen tuntemattomia.

Samana vesistön muikkupopulaation koossa on tunnetusti hyvin suurta vuosien välistä vaihtelua ja pienikin muikkukanta voi tuottaa olosuhteiden niin salliessa suuren seuraavan sukupolven. Viljanen (1988) on esittänyt, että Itä-Suomessa sijaitsevassa Onkamojärvässä mädin hautoutumisessa oli vuosien välillä suurta vaihtelua ja kuolevuus oli 22–88 %. Vastakuoriutuneiden muikkujen määrä on kuitenkin usein positiivisessa suhteessa kutukannan kokoon.

Jos vastakuoriutuneista selviää talvikannaksi noin 1 000 yksilöä/ha, voidaan odottaa kohtuullista vuosiluokkaa, mikäli jatko-olosuhteet niin sallivat. Siiran ym. (1999) mukaan Yli-Kitkalle tehtyjen muikkukanta-arvioiden perusteella muikkupopulaation ”enimmäismuikkukanta” on ollut noin 4 600–4 900 yksilöä/ha, joka sisältää keskikesän 0 + ikäryhmän ja 1-vuotiaiden sekä vanhempien muikkujen määrän. Keskikesän 0 + ikäryhmä tarkoittaa niitä kevään vastakuoriutuneita muikkuja, jotka ovat selvinneet kriittisistä ensimmäisistä viikoista, jolloin niiden kuolleisuus voi nousta hyvin suureksi (yli 90 %).

Pienen muikkupopulaation ongelmana voi olla myös järven tiheä ahvenkanta. Puruvedellä muikkukannan romahduksen jälkeen ahvenkanta runsastui, mutta ahventa ei voine pitää syypäänä muikkukadon syntyyn (Vuorimies ja Tolonen, 1999). Ahvenen on kuitenkin todettu olevan merkittävä siikakalojen peto (Urpanen ym., 2005) ja sillä voi olla tietyissä olosuh-

teissa merkittävää vaikutusta muikkuvuosiluokan kokoon (Jaatinen ym., 1999). Pienimmät ahvenet voivat kilpailla jossain määrin myös eläinplanktonin syöjinä, jolloin suuret ahvenmassat aiheuttavat ravintokilpailua varsinkin vastakuoriutuneiden muikkujen ensimmäisten kriittisten elinviikkojen aikana.

Näskäjärveen 390 3-kesäisen taimenen istuttaminen on noin 0,7 yksilöä/ha. Suositeltava istutusmäärä käytettäessä 2-vuotiaita istukkaita on 1–5 yksilöä/ha. Siirtyminen 3-kesäisiin istukkaisiin on usein parantanut istutuksista saatavaa tuottoa, koska mm. hauen petovaikutus vähenee.

Nykyinen velvoite Näskäjärveen on 17 000 kesänvanhaa siikaa. Se on vuosien 2006–2008 velvoiteistutussuunnitelmassa muutettu 3 000 siiksi, 1 000 kuhaksi, 364 taimeneksi ja 112 000 vastakuoriutuneeksi muikuksi. Paattinkijärvestä velvoiteistutusmäärä on 12 000 siikaa, joka on vuosien 2006–2008 velvoitesuunnitelmassa muutettu 6 000 siiksi, 1 000 kuhaksi ja 64 000 vastakuoriutuneeksi muikuksi. Nykyisen velvoitesuunnitelman mukaisesti muikkujen istutusmäärä Näskäjärveen on vain noin 200 yksilöä/ha ja Paattinkijärveen noin 175 yksilöä/ha.

Vuosien 2006–2008 velvoiteistutussuunnitelmassa oleva muikkumäärä voisi vain teoriassa tuottaa pyydettävän muikkukannan, jos kaikki olosuhteet olisivat kohdallaan. Edellytyksinä olisi, että vastakuoriutuneiden poikasten kuolevuus istutuskesänä olisi vähäinen, ja että järvissä tapahtuisi myös merkittävää luontaista lisääntymistä. Säännöstelyn vuoksi on kuitenkin oletettavaa, että koko populaatio on istutusten varassa, eikä se pääse missään olosuhteissa kasvamaan istutusmäärää suuremmaksi, koska luontaiselle lisääntymiselle ei ole edellytyksiä. Näskäjärven ja Paattinkijärven muikkujen istutusmääriä on huomattavasti nostettava tai on tehtävä muita kalakantoja suojaavia toimenpiteitä, jotta järvet edes ajoittain voisivat tuottaa kalastettavan muikkukannan. Apajapaikkojen raivaus mahdollistaa myös tiheän ahvenkannan nuottaamisen. Tämä loisi osaltaan edellytyksiä muikkukannan kasvamiselle.

Näskä- ja Paattinkijärven muikkukannan hoitoon ei ole suositeltavaa käyttää muista järvistä nuottaamalla pyydystettyjä muikkuja, muutoin kuin emokaloina (mädin ja maidin lähteenä). Nuottaamalla siirrettyjen muikkujen mukana voi vesistöön kulkeutua ei-toivottuja kalalajeja.

Kalasto- ja kalastustarkkailulla varmistetaan mm. velvoiteistutusten tarkoituksenmukaisuus ja tuloksellisuus. Kerätyn tiedon perusteella voidaan esimerkiksi velvoiteistutuksien lajisuhteita muuttaa perustellusti.

Hakemuksen uudelleen kuuluttamisen johdosta toimitetussa kirjelmässä työ- ja elinkeinokeskus on lisäksi todennut, että istutusvelvoitetta on pidettävä kalasto- ja kalastushaitan ensisijaisena kompensatiomuotona. Kalasto- ja kalastustarkkailussa tulee kerätä säännöllistä tietoa alueen kalaston tilasta myös muutoin kuin kalastustiedusteluin.

Perusteluina on todettu Näskä- ja Paattinkijärven säännöstelyn haittaavan arvokalojen lisääntymistä, mikä vähentää poikastuotantoa. Vesilain ensisijainen kompensatiomuoto on istutusvelvoite, jolla edellä mainittu haitta on mahdollista poistaa.

Kalasto- ja kalastustarkkailun perusteella istutusvelvoitteen toteutumisesta ja tuloksellisuudesta saadaan tietoa, jota voidaan tarvittaessa käyttää istutettavien lajien istutusmäärien tarkoituksenmukaiseen muuttamiseen.

Hakemukseen on liitetty isorysäpyynnin saalistietoja vuodelta 2008. Saadut tiedot osoittavat, että Näskäjärvestä saadaan saaliiksi isoa muikua, mutta nuoret ikäryhmät puuttuvat saaliista. Tämä osoittaa muikun lisääntymisessä olevan jonkinlaisia ongelmia. Lisäksi ongelmana on järven pienikokoisen ahvenen tiheä kanta. Tämän vuoksi asiassa aiemmin annetun lausunnon mukaisesti siikaistutusten määrää on syytä vähentää ja muikkuistutusten määrää lisätä.

3. Ranuan Kemihaaran osakaskunta, Paattinkijärven osakaskunta ja XX Paattinkijärven yksityisten vesialueiden edustajana

Muistuttajat ovat vaatineet, että

- Veden juoksutus on oltava vähintään 50 l/s padon 1 kautta Siikalampeen. Juoksutuksia on valvottava ja valvonnassa on oltava mukana osakaskunnan edustaja.
- Siikalampi on kunnostettava kokonaisvaltaisesti. Muistuttajat ovat vedonneet ympäristökeskuksen aiemmin tekemään kunnostussuunnitelmaan. Tarkastuksessa 1.9.2008 muistuttajat ovat täsmentäneet, että vaatimus tarkoittaa veden vaihtuvuuden lisäämistä, ruoppausta ja kasvilisuuden vähentämistä
- Tervaojan pato (pato 2) on kunnostettava.
- Paattinkijärven vedenkorkeuden säännöstelyn alarajaa on nostettava noin metriin (pato 3).
- Paattinkijärven vedenkorkeusasteikon oikeudellisuus on tarkistettava.
- Näskä- ja Paattinkijärven rantojen vyörymistä on seurattava, rantoja on raivattava ja järviä puhdistettava.
- Kalasto- ja kalastustarkkailua on tehtävä määrävuosin ja valvonnassa on oltava osakaskunnan nimetty edustaja.
- Rästissä olevat kalojen velvoiteistutukset on suoritettava. Istutuksissa on otettava huomioon paikallisten toimijoiden asiantuntemus ja on kiinnitettävä huomiota istutusten tuloksellisuuteen.

Muistuttajat ovat 28.10.2008 ympäristölupavirastoon saapuneessa uudessa muistutuksessa ilmoittaneet hankkeen hyödyt ja haitat huomioon ottaen vastustavansa säännöstelyn jatkamista. Lisäksi muistuttajat ovat vaatineet hakijaa hoitamaan laiminlyödyt kalojen velvoiteistutukset, jotka se virheellisesti on ilmoittanut hoitaneensa.

XX on 7.11.2008 ympäristölupavirastoon toimittamassaan kirjelmässä Paattinkijärven yksityisen vesialueen osalta huomauttanut muun muassa, että järvi tyhjennetään liian matalalle, voimakas säännöstely estää muikun luontaisen lisääntymisen, 1 200 euron kalatalousvelvoite ei ole ollut riittävä, muikun istutuksissa on edelleen rästejä vuosilta 2006–2007, säännöstelystä kuudelle saarelle aiheutuneet vahingot ovat korvaamatta, rantojen syöpyminen mataloittaa entisestään järveä ja vesikasvillisuus on lisääntynyt. Yksityisvesialueelta on korvauksetta laskettu vesi lähes kokonaan. Lisäksi muistuttaja on vaatinut matalimman veden aikana keväällä selvitetäväksi sen, mittaako piirtävä vedenkorkeusmittari vedenkorkeutta kaivetusta kaivannosta vai järvestä. Järven tila olisi jo aikaisemmin pitänyt tarkistaa vähimmän veden aikana.

Yksityisen vesialueen RN:o 876:12 (42 ha) edustaja ja Paattinkijärven osakaskunta ovat uudelleen kuuluttamisen johdosta tekemässään muistutuksessa uudistaneet vaatimuksia. Lisäksi yksityisellä vesialueella ei voi veden laskun vuoksi talvikalastaa. Vesialueelta tulee vesikasvillisuus poistaa. Istutusveloitteen tulee perustua kalamäärään eikä rahaan ja

säännöstelijällä tulee olla valvottu tulosvastuu. Paattinkijärven säännöstely tulee lopettaa, koska järvi on matala.

Ranuan Kemihaaran osakaskunta on uudelleen kuuluttamisen johdosta toimitetussa muistutuksessa pyytänyt uutta katselmusta keväällä matalan veden aikaan. Tilanne huononee nykyisestä, jos kanavia vielä ruopataan, jotta järven vedenkorkeus voidaan laskea lupaehdoissa määrättyyn alarajaan, mihin ei ilmeisesti ilman ruoppausta nykyisin päästä. On syytä epäillä riittääkö valuma-alueen pinta-ala täyttämään järvet. Jos Näskäjärvi esimerkiksi lasketaan säännöstelyn alarajalle lukemaan $N_{43} + 191,17$ m huomioon ottaen 0,80 m:n paksuinen jää, on kevättalven vedenkorkeus $N_{43} + 190,37$ m. Tämä vaarantaa syyskutuisten kalojen luontaisen lisääntymisen.

4. XX ja XX (Sääskenpesä RN:o 39:17, Ranua, Kemihaara)

Muistuttajat ovat vaatineet, että hakija veloitetaan suojaamaan Näskäjärven rannat ja muistuttajien mökkiranta eroosion vaikutukselta tai vaihtoehtoisesti järven säännöstelyn ylärajaa lasketaan 20 cm:ä, mikä hidastaisi veden ja jään eroosion vaikutusta rantaan. Vaatimukset tulee sisällyttää lupamääräyksiin, sillä muutoin niitä ei noudateta.

Muistuttajat ovat todenneet, että vedenkorkeuden säännöstelyn ylärajalla pitämisestä aiheutuu eroosiota ja muistuttajien tilan rannan kulumista.

Näskäjärvellä tuulee pääsääntöisesti lännen puolelta, jolloin ylärajalla oleva vesi aiheuttaa voimakasta aaltoilua, joka puolestaan kovertaa maan aineksen pois kivien välistä ja ranta syöpyy.

Vedenkorkeus pidetään jäätymiseen asti säännöstelyn ylärajalla, jolloin jäätymisvaiheessa rantajäät repivät rannan suojaksi rakennettua suoja-penkkaa. Vedenkorkeuden laskiessa ja jäiden jäädessä komolle rantaa vasten ne vaurioittavat rannan puustoa.

Keväällä Näskäjärven jäät eivät pääse sulamaan normaalisti, vaan ne ovat juuttuneina pohjaan, kun vesi on talvella laskettu alarajalleen. Kevättulvien vesi otetaan järveen talteen kerralla, joten vesi nousee nopeasti ja nostaa pohjassa maanneet jäät kovina pintaan. Vallitsevat tuulet puskevat jäätelit törmille vieden mukanaan laiturit, rantapenkereiden maata ja rantapuiden juuristot. Puita joudutaan poistamaan turvallisuuden takia.

Tämän vuoksi nykyisenkaltaista säännöstelyä ei tule jatkaa ilman, että lupamääräyksiä muutetaan niin, että luvan hakija veloitetaan suojaamaan ranta-alueet eroosion vaikutukselta.

Uudelleen kuuluttamisen johdosta toimitetun lisämuistutuksen mukaan tulee ottaa huomioon säännöstelyn aiheuttama Näskäjärven veden laadun huononeminen. Järvi on alkanut selvästi rehevöityä, koska se täytetään kevään tulvavesistä ja veden vaihtuminen estetään koko kesäksi patoamalla humuspitoinen vesi järveen, jossa se vesien lämmentyessä rehevöittää vesistöä. Vertailukohteeksi muistuttaja on esittänyt Siikalammen, jonka veden vaihtuvuudesta hakija ei ole huolehtinut.

Veden tarkkailu tulee edellä mainitusta syystä määrätä pakolliseksi, jos säännöstelyä jatketaan. Järven veden vaihtuvuus on varmistettava myös kesäkuukausien aikana. Alkuperäinen noin metrin vedenkorkeuden vaihtelu tulee palauttaa. Kahden metrin säännöstely on liian suuri ja johtaa järven kalakannan tuhoutumiseen.

Säännöstelyn jatkamisen ehtona tulee olla nykyinen lainsäädäntö määräyksineen. Näskjärven säännöstelysuostumusten osalta Metsähallitus tulee ottaa huomioon vain sillä osuudella, jolla sillä on rantaa, eikä vesialueen osalta. Suurin osa rannoista on yksityisten omistuksessa ja ne kärsivät rantojen jatkuvan eroosion aiheuttaman haitan. On helppoa antaa suostumus säännöstelyn jatkamiseen, jos sen voi tehdä toisten kustannuksella.

Muistuttajat ovat tilanteen korjaamiseksi esittäneet, että säännöstely lopetetaan kokonaan intressivertailun perusteella. Vaihtoehtoisesti he ovat ehdottaneet, että säännöstelyn ylärajaa lasketaan 0,5 metrillä, virtaama Siikalammen/Simojärveen varmistetaan, Näskjärveä ei täytetä tulvavesistä keväällä, vaan veden vaihtuvuus taataan kesäkuukausiksi, ympäristökeskus määrätään tarkkailemaan Näskjärven/Siikalammen vedenlaatua, lupamääräyksiin kirjataan rantojen suojaus hakijan kustannuksella, määrätään velvoiteistutukset ja ympäristökeskus määrätään tarkkailemaan istutuksia.

5. XX (Siikalahti RN:o 80:3, Ranua, Kemihaara)

Muistuttaja on vaatinut, että tontin rannat korjataan esimerkiksi kiveämällä. Rannat syöpyvät koko ajan veden laskun ja nousun takia ja tontti pienenee.

Muistuttaja on ilmoittanut, ettei ole sopinut asiasta Keski-Lapin Voima Oy:n kanssa.

6. XX ja XX (Honkaniemi RN:o 97:12, Ranua, Kemihaara)

Muistuttajat ovat vaatineet, ettei lupaa Näskjärven ja Paattinkijärven säännöstelyn jatkamiseen myönnetä. Vaatimuksen perusteluna on, että säännöstely loukkaa muistuttajien oikeuksia sekä tuottaa erittäin suurta haittaa muistuttajien tilan asuin- ja virkistyskäytölle sekä järven kalakannalle.

Mikäli lupa kuitenkin myönnetään, muistuttajat tulevat valittamaan päätöksestä, taikka vaatimaan korvausta säännöstelyn aiheuttamasta pysyvistä haitasta.

Haitoista muistuttajat ovat huomauttaneet, että

- Tien rakentaminen suo-osuuksilla osoittautui säännöstelystä johtuen huomattavan vaikeaksi ja kalliiksi.
- Muistuttajien tilan sähköliittymää ei ole säännöstelystä johtuen voitu tehdä järven allittavan kaapelin avulla, vaan ilmajohtona kiertämällä järven lahdet.
- Muistuttajien tila sijaitsee pitkulaisen hiekkaharjanteen muodostavalla kapealla niemellä, jossa on rantaviivaa lähes kilometri. Hiekkaharjanne on erityisen herkkä vedenkorkeuden vaihtelun aiheuttamalle eroosiolle. Myös pohjavedenkorkeus vaihtelee voimakkaasti järven vedenkorkeuden mukaan. Ranta on veden normaalikorkeudella liettynyt ja matala, mutta veden ollessa korkealla vedensyvyys kasvaa aluksi jyrkästi.
- Paattinkijärveä on säännöstelty vuodesta 1975 lähtien. Säännöstely on kuluttanut Olinniemen rantaviivaa niin, että rannalla kasvaneiden puiden kannot ja osa pystyyn jääneistä puista on jäänyt veden alle. Rantavedessä on runsaasti kasvupaikallaan kiinni olevia kantoja ja puun runkoja. Myös rantatöyräs on voimakkaasti syöpynyt. Vuosien mittaan niemi on eroosion vuoksi myös kaventunut. Matalasta rantavedestä johtuen

matalan veden aikaan rantaviiva on kaukana rantatöyrästä ja korkean veden aikaan pinta on rantatöyrään yläreunassa lähes tulvalukemissa. Jo nykyisellään vedenkorkeuden vaihteluväli on liian suuri tai rajoja ei ole noudatettu.

- Velvoiteistutuksista huolimatta järven kalakanta on huonompi kuin Lapin säännöstelemättömissä järvissä yleensä.
- Tilan noin 6 metriä syvässä, kesällä 2004 tehdyssä kaivossa vesi loppuu veden pinnan voimakkaasta vaihtelusta johtuen kevättalvella tai vettä on niin vähän, että normaali käyttö ei ole mahdollista.
- Uimapaikan ja laiturin rakentaminen on vaikeaa vedenkorkeuden suuren vaihtelun vuoksi.

Hakija on ilmoittanut, että sillä olisi kuutta kantatilaa lukuun ottamatta säännöstelyalueella pysyvät käyttöoikeussopimukset. Muistuttajiin hakija ei ole ollut yhteydessä eikä sopimusta ole tarjottu, vaikka muistuttajien tilalle on odotettavissa erittäin suuri haitta. Muistuttajilla ei ole myöskään tietoa tilaa mahdollisesti rasittavista ja muiden aiemmin tekemistä käyttöoikeus- tai vuokrasopimuksista. Kauppakirjaan ei ole merkitty mitään rasitteita, jotka liittyisivät säännöstelyyn, eikä varsinkaan säännöstelyn mahdolliseen jatkumiseen.

7. XX ja XX (Yliniemi 46:16, Ranua, Kemihaara)

Muistuttajat ovat vaatineet, että:

- Paattinkijärven kesäaikainen vedenkorkeus määrätään noin metriä nykyistä alemmaksi.
- Hakija velvoitetaan rakentamaan traktorilla ajettava tie Paattinkijoen padolta noin 100 m muistuttajien tilan maille jokivarren suuntaisesti tai vaihtoehtoisesti rakentamaan Paattinkijokeen luiskat ja traktorilla kuljetettava silta.

Perusteluina vedenkorkeuden alentamisvaatimukselle muistuttajat ovat esittäneet, että Yliniemen tilan maat sijaitsevat Paattinkijärven rannalla ja kulku Pitkäniemeen kesäaikana on vaikeaa. Kapeikko niemen ja rannan välissä on veden peitossa, joten kulku ei ole mahdollista. Aiemmin niemeen on päässyt kulkemaan normaalisti maitse. Metsänhoitotöiden tekeminen on mahdotonta, koska vesi on liian korkealla.

Perusteluina tien/sillan ja luiskien rakentamiselle muistuttajat ovat esittäneet, että Paattinkijokea on ruopattu aikanaan tilan maiden kohdalla ja kulku joen takaisille maille on vaikeutunut.

Muistuttajat ovat 19.11.2008 ympäristölupavirastoon saapuneessa muistutuksen täydennyksessä ilmoittaneet hyväksyvänsä maastotarkastuksessa esitetyn penkereen rakentamisen Pitkäniemeen. Hakijan on vastattava kokonaisvaltaisesti rakennustyöstä. Muistuttajat ovat viitanneet vesioikeuden päätöksessä nro 12/81/III olevaan maankäyttötoimikunnan puheenjohtajan lausumaan sekä esittäneet ylityspaikan rakentamista Paattinkijoenle.

8. XX (Havula RN:o 32:11, Ranua, Keminhaara)

Muistuttaja on vaatinut säännöstelystä tähän mennessä aiheutuneiden haittojen korvaamista 2 000 eurolla. Näskjärven rannalla olevan tontin ranta on syöpynyt ja puita kaatunut. Pinta-ala on pienentynyt noin puoli-

toista metriä koko tontin mitalta. Muistuttaja on ilmoittanut arvioivansa vahingot uudelleen, mikäli tontin pieneneminen jatkuu.

9. XX (Lahdelma RN:o 46:31, Ranua, Kemihara)

Muistuttaja on vaatinut kunnostustoimenpiteitä lomakiinteistönä olevan tilansa edustalle:

- Ranta on suojattava esimerkiksi kiveämällä. Keväisin ja alkukesällä veden ollessa korkealla vesi kuluttaa turpeista rantaviivaa.
- Kannot ja puunrungot on poistettava tilan rannasta, koska ne estävät matalan veden aikana veneellä rantautumisen. Kannot ja rungot tulisi poistaa myös muualta järvestä virkistyskäytön parantamiseksi.
- Tilan rannan ja läheisen saaren väliin on tehtävä venereitti mahdollistamaan veneellä kulku järvelle matalan veden aikanakin. Tila sijaitsee lahdelmassa. Tilan ja Näskjärven suuren selän välissä on saari ja matalat kannakset molemmissa rannoissa, jotka matalalla vedellä estävät veneellä liikkumisen lahden ja järven välillä.

10. XX (Majavalahti RN:o 81:1, Ranua, Kemihara)

Muistuttaja on vaatinut, että

- Säännöstelyn ylintä vedenkorkeutta on laskettava 20 cm:llä.
- Muistuttajan tilan pehmeät rannat on kivettävä.
- Suorannat on pengerrettävä.

Muistuttaja on todennut, että vedenkorkeuden yläraja on liian ylhäällä. Puita kuolee saarissa ja etenkin suorannat, kuten Majavalahdessa, huuhtoutuvat. Järven pohja mutaantuu ja vesi samenee. Tilan rannat kuluvat.

11. XX (Nyppylä RN:o 305:17, Rovaniemi, Kemihara)

Muistuttaja on vaatinut, että hakija veloitetaan lunastamaan 3 500 euron hinnalla tila Nyppylä RN:o 305:17.

12. XX (Jokiaho RN:o 70:9, Ranua, Kemihara)

Muistuttaja on vaatinut, että Siikalampi kunnostetaan ja puhdistetaan ennen säännöstelyn aloittamista vuonna 1975 vallinneeseen tilaan. Muistuttaja on ilmoittanut, että Siikalampeen laskevan joen varrella on puusto tuhoutunut vedenkorkeuden nousun seurauksena. Siikalampi on umpeenkasvanut.

Muistuttaja on vaatinut, että

- Siikalampi puhdistetaan ruoppaamalla pois muta ja kasvillisuus.
- Näskjärvestä juoksetaan Siikalampeen riittävästi vettä, jottei rehevöityminen lisäänty.
- Siikalammen virkistyskäyttömahdollisuudet palautetaan vuoden 1975 tasolle.

Muistutus on esitetty myös Siikalammen rannalla vakituisesti asuvien (XX ja XX, XX ja XX) ja vapaa-ajan asunnon omistavien (XX, XX ja XX sekä XX) puolesta.

Muistutukseen on liitetty rannan asukkaiden mielipiteitä Siikalammen tilasta. Virkistyskäyttö on mahdotonta rehevöitymisen vuoksi. Lampi on voimakkaasti sammaloitunut ja heinittynyt. Lammen kaloissa on makuvirhe. Kesäisin lampi haisee eikä siinä ole voinut uida moneen vuoteen.

Muistuttaja on tarkastuksessa 30.9.2008 ilmoittanut, ettei muistutuksessa esitetty puustoa tai tilaa Mäkelä RN:o 70:8 koskeva vaatimus ole voimassa.

13. XX (Mäntylä RN:o 350:13, Rovaniemi, Kemihaara)

Muistuttaja on vaatinut, että hakija veloitetaan korvaamaan muistuttajan tilan vahinkoalueet nykyisen arvon mukaan. Muistuttajan korvausvaatimus on veden alle jäävän alueen osalta 3 euroa/m² kertakaikkisena ja vettyvän alueen osalta 80 euroa vuodessa indeksiin sidottuna.

Muistuttaja on todennut, että hakija käyttää ilmeisesti korvausperusteena samaa kaavaa kuin aloittaessaan toiminnan vuonna 1959. Pelkästään laituriipaikan tyhjennys pohjamudasta, mikä on välttämätön vedenkorkeuksien vaihdellessa, maksaa yli 10 kertaa tarjotun korvausmäärän.

Muistuttaja on esittänyt Paattinkijärven säännöstelystä seuraavaa:

- Järven säännöstelyväli on 2 m, ja järvi matala suurelta osin. Tämän vuoksi alarajalla vesialue talviaikaan on suurelta osin tyhjä. Kalakantaan ja sen luontaiseen lisääntymiseen säännöstelyllä on suuri vaikutus. Muiden ja siian säilyttämiseksi on tehty kalojen istutuksia, mutta kalakannan pysyvyyteen vaikuttaa talviaikaan suuri juoksuttaminen ja kutualueiden kuivumiset.
- Voimassa olleen säännöstelyn aikana rannat ovat syöpyneet ja mutamäärät lisääntyneet huomattavasti etenkin matalilla alueilla. Se näkyy rehevöitymisinä ja pohjakasvuston lisääntymisenä. Esimerkiksi vesialueen RN:o 876:12 pohjoispäädystä ei voi harrastaa verkko- tai viehekalastusta roskaantumisen takia.
- Kesällä vedenkorkeudet vaihtelevat paljon. Esimerkiksi vuonna 2006 vesi oli lähes säännöstelyn alarajoilla koko kesän. Rannoilla on runsaasti kesäasutusta, ja juuri kesällä järven merkitys on suuri. Laituria ei saada aina veteen.
- Tulisi keskittyä järven suojelemiseen ja kunnossapitoon eikä myöntää hakijalle pysyvää käyttöoikeutta, jolloin kiinteistön omistajilla ei ole oikeutta vaatia toimenpiteitä tai saada korvauksia säännöstelystä mahdollisesti aiheutuvista vahingoista tai haitoista.

14. Simojoen kalastusalue

Kalastusalue on vaatinut, että Simojoen vesistöön on juoksutettava vähintään 50 l/s ja enintään 100 l/s koko vuoden. Juoksutusten turvaamiseksi vanhat säännöstelylaitteet on purettava ja niiden tilalle on rakennettava uudet. Luvassa tulee antaa määräykset juoksutusten tarkkailusta.

Siikalammen ja Näskänjoen ekologinen tila on voimakkaasti heikentynyt riittämättömien juoksutusten seurauksena. Alue oli aikaisemmin tunnettu Simojärven alkuperäisen siian kutualueena. Alueen ekologinen tila on arvioitava ja on ryhdyttävä tarpeellisiin kunnostustoimiin tilan parantamiseksi.

15. XX ja XX (Lehtiniemi RN:o 353:6, Rovaniemi, Kemihaara)

Muistuttajat ovat ilmoittaneet vastustavansa hakemuksessa esitettyjä vedenkorkeuden säännöstelyn ylä- ja alarajoja.

Muistuttajien vapaa-ajankäytössä oleva Paattinkijärven rantatila on kokonaan veden vaivaama järven vedenkorkeuden ollessa säännöstelyn ylärajalla $N_{43} + 190,28$ m. Kevättalvella alarajalla $N_{43} + 188,28$ m vesi on niin alhaalla, että jäät lepäävät suurilla alueilla pohjakivien päällä, mikä on kalojen, kuten muikun, kannalta vahingollista.

Muistuttajat ovat pitäneet esitettyä korvausta liian alhaisena sekä huomauttaneet säännöstelyluvan voimassaoloajasta ja Paattinkijärven säännöstelyn vaikutusten selvittämisestä.

16. XX ja XX (Sirkkalampi RN:o 43:10, Ranua, Kemihaara)

Muistuttajat ovat Jokilammen rannan mökkiläisinä ilmaisseet huolensa lammen vedenkorkeuden vaihteluista. Lampi on oikeastaan Piittisjoen suvanto, jonka vedenkorkeutta säätelee Juotaksen tekoaltaalle lähtevän joen niskalla oleva vanha uitonaikainen pato. Aikaisemmin paikalla on ollut myös pitkospuut, joita pitkin on päässyt joen yli. Muistuttajat ovat vaatineet, että ylikulku jalan joenniskan yli Jokilamminvaaraan olisi edelleen mahdollinen.

Mainitun laskujoen padon pitämisellä riittävän hyvässä kunnossa ja/tai pohjapadolla tulee huolehtia siitä, että Jokilammessa vesi pysyy tasaisesti riittävän korkealla myös kesällä ja rantojen käyttö on asukkaille mahdollista.

17. XX (Kääntölä RN:o 350:22, Rovaniemi, Kemihaara)

Muistuttaja on vaatinut omasta ja muidenkin ranta-asukkaiden puolesta, että säännöstely lopetetaan tai jos sitä jatketaan, järven alin vedenkorkeus on talvella nykyisellä tasolla ja toukokuusta elokuun loppuun nykyistä 40–50 cm korkeammalla. Nykyistä säännöstelyn ylärajaa ei saa ylittää. Vedenkorkeus talvella tarkoittaa juoksevan veden pintaa, eikä siihen saa laskea jäätä. Hakijan on lisäksi hoidettava laiminlyödyt kalojen istutukset.

Muistuttaja on vaatinut, että viranomainen valvoo säännöstelyä ja tarvittaessa puuttuu epäkohtiin.

Hakija on ilmoittanut hankkineensa vuonna 2004 tilansa, jolla on vapaa-ajan asunto ja rantaviivaa noin 250 m. Tilan rasiustodistuksessa on ollut merkintä 18.5.2009 päättyvästä säännöstelyyn liittyvästä vuokraoikeudesta.

Muistuttaja on liittänyt muistutukseensa valokuva-aineistoa osoittamaan säännöstelystä aiheutuvia haittoja.

Muistuttaja on kyseenalaistanut hakemuksessa esitetyn säännöstelyhyödyn pääomittamisen ja ihmetellyt, eikö myös säännöstelyn lopettamisesta tai järkeistämisestä saatavat arvot vapaa-ajan asunnoille ja metsille tulisi vastaavasti pääomitaa. Muistuttaja on ilmoittanut, että virkistyskäytön arvo pääomitettuna edellä esitettyssä säännöstelyssä on sähköyhtiön arvoa korkeampi.

Aluehallintovirastoon on 26.4.2010 saapunut muistuttajan kansanedustaja XX:lle osoittama kirjelmä Näskä- ja Paattinkijärven säännöstelystä,

26.5.2010 muistutuksen täydennys koskien hankkeen etuvertailua sekä 20.9.2010 lisäkirjelmä koskien hakijan oikeutta muistuttajan tilan alueisiin ja hankkeen haitallisia vaikutuksia ja hyödynarviointia. Kirjelmän mukaan vesistön piirissä on yli 70 asumusta ja vielä enemmän haittoja kokeneita asukkaita. Kirjelmään on nimetty asiassa jo muistuttaneiden henkilöiden lisäksi XX (kiinteistön omistaja, Paattinkijärvi), XX, XX, XX ja XX (vapaa-ajan asukkaat Paattinkijärvi), XX, XX, XX (kotitarvekalastajat Paattinkijärvi), XX ja XX (vapaa-ajan asukkaat Näskjärvi) sekä XX:n kuolinpesän osakkaat (maanomistajat, Näskjärvi).

18. XX ja XX (Ukonkoski RN:o 19:21 ja Isopaimenjänkä RN:o 57:3, Ranua, Kemihaara)

Muistuttajat ovat ilmoittaneet, että Paattinkijoki kulkee 1,7 kilometrin matkan tilan Ukonkoski RN:o 19:21 alueella. Tila Isopaimenjänkä RN:o 57:3 sijaitsee Paattinkijärven Saukkoperässä. Molemmilla kiinteistöillä on osuus yhteisiin maa- ja vesialueisiin. Yhteisiä vesialueita on Näskjärvässä, Paattinkijärvässä, Paattinkijoessa, Siikalammessa, Näskänjoessa, Simojärvässä ja Piittisjärvässä sekä yhteisiä maa-alueita Paattinkijärven, Simojärven ja Paattinkijoen saarissa.

Muistuttajat ovat katsoneet, ettei säännöstelyn jatkamiselle ole edellytyksiä. Hyödyt eivät ole haittoja suuremmat nykyisen lainsäädännön ja olojen perusteella arvioituna. Säännöstely on aiheuttanut ja aiheuttaa edelleen huomattavia haitallisia vaikutuksia sekä säännösteltävässä että alapuolisessa vesistössä. Haitalliset vaikutukset ulottuvat myös vesistöjen rannoille.

Muistuttajat ovat huomauttaneet, että määräaikaisessa luvassa luvan hakijan edellytetään hakevan lupaa toiminnalleen hyvissä ajoin ennen luvan päättymistä vuonna 2008. Näin ei ole tapahtunut, mikä osoittaa, ettei luvan hakija toimi vastuullisesti ja edellisten lupaehtojen mukaisesti. Toimintaa harjoitetaan päättyneen määräaikaisen luvan perusteella. Toiminnan hyödyt verrattuna siitä aiheutuneisiin ja aiheutuviin kustannuksiin on esitetty puutteellisesti, joten toiminnalla ei ole tällä hetkellä oikeudellisia eikä ympäristöllisiä edellytyksiä.

Muistuttajat ovat vaatineet Näskä- ja Paattinkijärven säännöstelyn purkamista lupamenettelyn kautta ja Keski-Lapin Voima Oy:n velvoittamista ennallistamiseen. Lupamenettelyssä on määrättävä säännöstelyn jälkeinen alin vedenkorkeus pohjapadon avulla. Muistuttajat ovat ilmoittaneet tulevansa Ranuan Kemihaaran osakaskunnan, Paattinkijärven osakaskunnan ja Paattinkijärven yksityisvesialueen muistutusta 2.12.2008 ja muita yksityisomistajien muistutuksia, joissa vaaditaan säännöstelyn purkamista ja järvien ennallistamista ja vaatineet niissä esitettyjen perustelujen huomioon ottamista myös muistutuksensa ja vaatimuksensa perusteluina.

Hakemus on käsiteltävä uutena hakemuksena, koska entinen on päättynyt 2008. Hankkeessa on suoritettava myös ympäristövaikutusten arviointimenettely järvien nykyisen tilanteen, hankkeen laajuuden, aikaisempien puutteellisten ympäristöarviointien sekä hakijan ja aikaisempien maanomistajien sopimusten oikeudellisen sitovuuden selvittämiseksi. Vertailukohtana tulee käyttää tilannetta ennen säännöstelyn aloittamista.

Lupaprosessiin on sisällytettävä riittävän kattava arvio vesistön tilan muuttumisesta etenkin liettymisen osalta sekä kalakantojen vääristymisestä. Vertailukohtana tulee käyttää tilannetta ennen säännöstelyn aloittamista. Prosessissa on arvioitava rannoille vyörymisestä ja liettymisestä aiheutuneet vahingot ja haitat sisältäen maastokatselmuksen. Muistuttajat eivät

voi ranta-alueidensa osalta esittää tässä vaiheessa täsmällistä korvaussummaa, vaan vaativat, että korvaukset määritetään lupaprosessin yhteydessä. Korvauksia on vaadittu rantojen eroosiosta perustuen alentuneeseen käyttökelpoisuuteen. Kompensaatioilla sekä aikaisemmillä sopimuksilla ei voi sivuuttaa korvauksia.

Muistuttajat ovat huomauttaneet, että Paattinkijärvestä laskevan Paattinkijoen jokatalviset hyytötulvat/ paannejääongelmat on ohitettu luvan hakijan asiakirjoissa vain maininnalla. Muistuttajat (nykyiset omistajat) ovat todenneet ongelman toistuneen jo kahtena talvena peräkkäin. Muistuttajat ovat vaatineet vedenkorkeuden vaihtelun puustolle ja metsämaalle aiheuttamien vahinkojen ja haittojen korvaamista. Kompensaatioilla sekä aikaisemmillä sopimuksilla ei voi sivuuttaa korvauksia.

Metsähallituksen ja voimayhtiön välisen 50 vuotta vanhan sopimuksen oikeudelliset vaikutukset sekä mahdollinen purkaminen tai muuttaminen on selvitettävä lupaprosessin yhteydessä.

Muistuttajat ovat vaatineet toista katselmusta järvien vedenkorkeuden ollessa alarajalla, koska maastokohteiden tarkastusajankohta 31.9.–1.10.2008 ylimmän veden aikana ei ole antanut oikeaa kokonaiskuvaa järven tilasta.

Muistuttajat ovat perusteluina vaatineet asiassa huomioon otettavaksi vesipolitiikan puitedirektiivin 5. artiklan edellyttämän Kemijoen vesienhoitoalueen raportin, Kemijoen vesienhoitoalueen vesienhoitosuunnitelman ja toimenpideohjelman 2009, Lapin ympäristökeskuksen 2009 laatiman vesienhoitolain mukaisen pinta- ja pohjavesien seurantaohjelman koskien Kemijoen vesienhoitoaluetta, valtakunnallisen toimenpideohjelman 2008–2013 kalastusmatkailun kehittämisestä sekä Lapin maakuntaohjelman (Lapin liitto 2006) kalastusmatkailun kasvupotentiaalista.

Lupaviranomaisen tulee vaatia luvan hakijaa selvittämään perusteellisesti ympäristölle jo aiheutetut haitat. Yhtenä tärkeimmistä toimenpiteistä on luodata järvien syvyydet, jotta selviää vesitilavuuden nykytila kevättalvella, koska 50 vuoden säännöstely on todistettavasti vaikuttanut alun perin luonnontilaiseen järveen ja muuttanut sen alkuperäisestä.

Säännöstelykäytössä Näskjärvi laajenee kevästä syksyyn 31 % ja laskee taas vastaavasti saman verran syksytalvesta kevääseen. Paattinkijärvi laajenee 68 % kevästä syksyyn ja laskee taas vastaavasti syksytalvesta kevääseen. Vaihteluväli ja -ala ovat etenkin Paattinkijärvellä kestäättömiä ja irtoava liete ja humus ovat täyttäneet alkuperäisiä syvänteitä ja rasittavat muutoinkin voimakashumuksista Kemijoen vesistöä voimakkaana piste-kuormana (Lapin ympäristökeskuksen raportti Kemijoen vesienhoitoalueesta).

Näskjärvestä lähtevä humusliete ja säännöstely ovat pilanneet Simojärven vesistön kalastolle tärkeän Siikalammen ja Näskänjoen. Paattinkijärvestä lähtevä humusliete on rehevöittävä Piittisjärveä Paattinkijoen puoleisesta päästä ja jatkuessaan Piittisjärvi lietty kokonaan toimiessaan säännöstelyn laskeutusaltaana.

Erityisesti säännöstelyn aiheuttama Paattinkijärven suuri laajeneminen on nurinkurista verrattuna hakijan ilmoittamaan hyötyyn nähden. Vesi nostetaan matalille rantavyöhykkeille vetyttämään ympäröivät maastot ja taas laskuvaiheessa rannoilta syöpyy humusta syvänteisiin ja vesistöön. Myös ruohottuminen on lisääntynyt voimakkaasti liettymistä seuranneen

humuksen kulkeuduttua alun perin karuillekin järvipohjille, joissa aiemmin kalojen kutu on onnistunut.

Todellinen hyöty pelkästään vesitilavuudesta jää vähäiseksi verrattuna alkuperäiselle kalastolle, maa- ja metsäalueille, mökki- ja asutusrannoille, virkistys- ja matkailukäytölle sekä vesistön tilalle niin säännöstellyillä alueilla kuin myös alapuolisissa vesistöissä aiheutuneisiin haittoihin.

Voimataloudellista tuottoa arvioitaessa tulee ottaa huomioon haitankärsijöille maksetut sopimusmaksut. Haitat ja kulut ovat suuremmat pääomitetuna voimayhtiön tapaan.

Hakija on vedonnut vanhoihin sopimuksiin Metsähallituksen kanssa ohittaessaan suurimman osan maa-alueitten muistutuksista. Hakija on ilmoituksensa mukaan tehnyt vuonna 1960 Metsähallituksen kanssa säännöstelysopimuksen, jota ei kuitenkaan ole merkitty pysyväisrasitteeksi kiinteistörekisteriin (maarekisteri) rasittamaan myöhemmin tapahtuvia omistajavaihdoksia. Maanomistajilla on ollut vain yleinen tieto järven säännöstelystä, joka loppuu vuonna 2008. Muistuttajat ovat ihmetelleet, miten kaupanvahvistaja voi olla tietoinen rasitteesta, joka on luvan mukaan määräaikainen, mutta ei ole merkitty kiinteistörekisteriin pysyväisrasitteeksi.

Talviaikaisen juoksutuksen seurauksena Paattingin vesi leviää ympäröiviin metsiin ja taimikoihin laajoille alueille vaihdellen vuosittain (4–9 ha) ja vaikeuttaen monella lailla puuston kasvua ja kasvuun lähtöä. Lisäksi hyytötulvat ja joen tyhjeneminen vedestä estää kaloja, kuten harjusta ja tammukkaa, selviämistä tuhoamalla kutumahdollisuudet ja aiheuttamalla happikadon niin, ettei edes syvänteisiin jää mitään. Sora- ja hiekkapohjaisessa Paattinkijoessa ja sen Ukonkoskessa on näitä alueelle tyypillisiä lajeja samalla tavoin kuin mm. Piittisjoen Korpikoskessa. Myös Siikalampi on kärsinyt.

Muistuttajat vaativat Metsähallituksen ja voimayhtiön välisen 50 vuotta vanhan sopimuksen purkamista tai muuttamista siten, että siinä otetaan huomioon nykyiset direktiivit ja lait siten, ettei sopimusosapuoli saa aiheuttaa toimillaan haittaa tai vahinkoa ympäristölle, kalastolle tai muille alueiden osapuolille.

XX on lisäksi ilmoittanut Ranuan kunnan Kemihaaran kylässä sijaitsevan tilan Halla RN:o 39:23 omistajana jyrkästi vastustavansa luvan myöntämistä säännöstelyn jatkamiseen ja myös Saukkojärven säännöstelyä. Hän on huomauttanut, ettei Näskänjokeen juoksuteta vettä riittävästi. Siikalampi on liettynt, ja kalansaaliit ovat romahtaneet.

Muistuttajat ovat 1.5.2010 aluehallintovirastoon saapuneessa täydennyksessä tehneet huomautuksia Metsähallituksen suostumuksen sitovuudesta ja vaatineet uuden luvan käsittelyn yhteydessä tarkistamaan 50 vuotta kestäneen vettymisen todelliset rajat ja vettymisen korvattavuuden. Vaatimus koskee mm. muistuttajien tilan Isopaimenjänkä RN:o 57:3 Paattinkijärven ja Saukko-ojan palstoja.

Muistuttajat ovat 5.11.2012 aluehallintovirastoon saapuneessa korjatussa lisämuistutuksessa vaatineet Paattinkijärven vettymisrajojen todentamista maastossa. Perusteluina he ovat muun ohella todenneet, etteivät vanhat vettymiskäyrät ole perustuneet, eivätkä perustu todellisuuteen. Vettymisalueet on hakijan ilmoituksen mukaan selvitetty tavanomaisin keinoin ennen säännöstelyn alkua ja sellaisenaan siirretty nykykartoille. Muistuttajat ovat esittäneet valokuva-aineistoa näytöksi siitä, ettei vettymisvyöhyke ole

määritetty oikein ainakaan tilojen Isopaimenjänkä RN:o 57:3 ja Paimenkumpu RN:o 350:22 kohdalla. Muistuttajat vaativat, että nykykäytännön tulee perustua todellisuuteen maastossa ja haitat tulee korvata täysimääräisinä siitä lähtien kuin vanha lupa päättyi 2008, vaikka hakija on ilmoittanut korvanneensa haitat kärsijöille.

Muistuttajat ovat arvostelleet, että lupaprosessi ja siihen liittyvä luvan väliaikainen voimassaolo on kestänyt liian kauan ja vaatineet haittojen korvaamista entisen luvan päättymispäivästä lähtien.

19. XX, XX, XX, XX, XX, XX, XX, XX, XX, XX, XX, XX, XX, XX ja XX

Muistuttajat ovat ilmoittaneet Paattinkijärven vakituksina ja vapaa-ajan asukkaina vaativansa järven kunnostamista sekä ympärivuotisen vakaan vedenkorkeuden, joka olisi noin 50 cm (=tulvavara) nykyisen ylärajan alapuolella. Vaatimus on toteutettavissa nykyisin käytössä olevan padon avulla. Muistuttajat ovat kuvailleet säännöstelystä aiheutuvia haittoja. He ovat huomauttaneet voimassa olevien kalanistutusvelvoitteiden alimitoituksesta ja laiminlyönneistä sekä vaatineet, ettei muikun istutusrästejä korvata vieraalla kalalajilla.

20. Lapin Luonnonsuojelupiiri ry

Luonnonsuojelupiiri on 12.5.2010 aluehallintovirastoon saapuneessa kirjelmässä ilmoittanut tukevansa alueen osakaskuntien, kalastuskuntien ja yksityishenkilöiden vaatimusta Näskäjärven ja Paattinkijärven säännöstelyn lupamenettelyn purkamisesta, järvien kuntoon saattamista Keski-Lapin Voima Oy:n kustannuksella sekä pohjapadon rakentamista säilyttämään riittävä alavesiraja.

Aikaisempi lupa on päätynyt 2008 ja saatu jo yli 50 vuotta sitten. Vireillä oleva säännöstelyn jatkolupahakemus on uusi hakemus, ja sen käsittelyssä on otettava huomioon moderni vesilainsäädäntö nykyajan vaatimuksineen.

Vanhan päätöksen mukainen kahden metrin säännöstely ei tule enää kyseeseen sen ranta-asukkaille, virkistyskäytölle ja kalastukselle aiheuttamien jatkuvien haittavaikutusten takia. Säännöstely on liettänyt ja huuhdellut rantamaita syvänteisiin ja kauttaaltaan madaltanut vesistöä, jolloin talvella jää laskee niin alas, että syntyvä happikato tuhoaa istutustoimin aikaansaadut kalakannat.

On huomioitava myös Näskäjärven kesäaikainen 31 %:n ja Paattinkijärven 68 %:n laajeneminen ja vastaava pieneneminen talviaikaan. Näin huomattava rantojen liettyminen ei voi olla jättämättä vesistöille vaurioita. Liettyvän maa-aineksen määrä saattaa olla tuhansia kuutioita vuositasolla.

Kyseinen liettyvä maa-aines sedimentoituu valtaosin järvioltaitten pohjaan madaltaen keskisyvyyttä tuntuvasti ja pienentäen samalla allastilavuutta. Järvien syvyysmittaukset on uusittava viipymättä, jotta nykyinen allastilavuus voidaan todeta, ja että voimayhtiön ilmoittama säännöstelystä saatava hyöty voidaan osoittaa todelliseksi. Todennäköistä on, että tuo hyöty on pienentynyt tuntuvasti.

Paattinkijokeen on aiheutettu vaikeita hyytötulvia, jotka puolestaan ovat nostaneet paksua paannejäätä alaville rannoille ja aiheuttaneet arvaamattomia vahinkoja. Säännöstelyn vaikutusalueella mahdollisesti olevia joki-

helmisimpukkakantoja ei ole riittävästi kartoitettu eikä varsinkaan säännöstelyn vaikutusta niihin.

Edellä luetellut säännöstelyn vaikutukset eivät voi olla vesipolitiikan puite-direktiivin ja vesienhoidon järjestämisestä annetun lain (1299/2004) 1 §:n mukaisia. Lisäksi lain 4–5 § velvoittaa alueellisen ELY-keskuksen muun muassa laatimaan selvitykset ihmisen aiheuttamista vaikutuksista veteen sekä laatimaan vedenkäytön taloudelliset selvitykset sekä valmistelevaan vesienhoitosuunnitelma. Tätä edellyttää myös 21 §. Laki antaa mahdollisuuden poiketa käytännöstä, mutta silloin asiaa on tarkasteltava kokonaisuhyödyn ja haittavertailun kautta eikä yksityisen voimayhtiön hyödyn mukaan.

Mikäli säännöstelyä kuitenkin aiotaan jatkaa, sitä ei voida harjoittaa aiemmin ehdoin. Vähintäänkin on asiasta käytävä ympäristövaikutusten arviointimenettely, jossa aiheutetut haitat puntaroidaan voimayhtiön saaman yksityisen hyödyn kanssa. Jos säännöstelylupa myönnetään, se pitää olla määräaikainen ja selvästi lyhyempi kuin aiempi lupa. Vesipolitiikan puite-direktiivin mukaan tämänkin vesistön hyvä saavutettavissa oleva tila saavutetaan ainoastaan sallimalla kalojen ja vesieliöiden kulku vesistöissä esteettä. Tämä on huomioitava lupaa myönnettäessä tai vanhaa lupaa käsiteltäessä.

Hakijan kuuleminen ja selitys

Selitys ympäristölupavirastoon 6.6.2008 mennessä tehtyjen muistutusten johdosta.

Hakija on 15.8.2008 ympäristölupavirastoon saapuneessa selityksessä ilmoittanut, että vaatimukset järvien vedenkorkeuden ylärajan laskusta tai alarajan nostosta ovat lakiin perustumattomia. Muiltakin osin muistutukset jäljempänä ilmenevin poikkeuksin ovat aiheettomia. Lisäksi hakija on todennut seuraavaa:

1. Lapin ympäristökeskus

Siikalampea ja Näskänjokea koskevan selvityksen tekeminen edellyttäisi riittävästi tietoa selvityksessä mainituista tekijöistä useamman vuoden ajalta ennen säännöstelyn alkamista, sen jälkeen sekä lisäksi vertailuvesistöistä, jossa säännöstelyä ei harjoitettaisi lainkaan. Tällaista aineistoa ei kuitenkaan ole käytettävissä.

Siikalammen ja Näskänjoen tilaa ennen säännöstelyn aloittamista on käytettävissä olevan aineiston pohjalta selvitetty Näskäjärven ja Paattinkijärven säännöstelyn täydentävän katselmustoimituksen yhteydessä. Avustavan virkamiehen lausunnossa todetaan muun muassa Siikalammen siian hävinneen jo paljon ennen Näskäjärven vesien kääntämistä. Lausunnossa todetaan, ettei Siikalammen osalta vahingoista ole selvää näyttöä, koska Näskänjoen ja Siikalammen virtaama luonnontilassakin on talvikautena ollut erittäin pieni, koska Siikalammen vedenkorkeus on laskettu jo ennen Näskäjärven vesien kääntämistä Kemijoen vesistöön ja koska lammessa on mainittuihin olosuhteisiin nähden tyydyttävä kalakanta.

Kyseisessä toimituksessa on hyödynnetty koko käytettävissä oleva aineisto Näskänjoen ja Siikalammen kalastosta säännöstelyä edeltävältä ajalta. Näin ollen Näskäjärven säännöstelyn vaikutus Näskänjokeen ja Siikalampeen on jo selvitetty siinä laajuudessa, kuin se on mahdollista. Hakija

on pitänyt Lapin ympäristökeskuksen esittämän selvityksen tekemistä aiheettomana.

Ennen säännöstelyn aloittamista puolet Näskjärven tulva-aikaisesta valumasta virtasi Näskänjoen ja Siikalammen kautta Simojoen vesistöön. Nykyinen lupaehto, jonka mukaan Näskjärvestä juoksetaan vettä Näskänjokeen talviaikana 6 kuukauden ajan enintään 50 l/s, on riittävä. Virtaaman suuruus riippuu Näskjärven vedenkorkeudesta ja nykyisellä juoksetusputkella se on enintään 50 l/s, kun Näskjärven vedenkorkeus on ylärajallaan. Talviaikaisessa juoksetuksessa on viime vuosina esiintynyt ongelmia padon ja läheisen siltarummun välisellä alueella esiintyvän paannejään ja putken liettymisen takia. Hakija varmistaa talviaikaisen juoksetuksen toimivuuden kunnostustoimenpitein Näskänjoen padolla.

2. Lapin työvoima- ja elinkeinokeskus

Hakija on viitannut edellä Lapin ympäristökeskuksen lausunnon johdosta vastattuun. Näskjärven ja Paattinkijärven säännöstelyluvan täydentämistä koskevassa Pohjois-Suomen vesioikeuden päätöksessä nro 12/81/III on Näskänjoen Siikalammen alapuoliselta osuudelta kalastuksen tuotto määrätty kokonaan menetettynä kertakaikkisesti korvattavaksi. Näskjärven ja Siikalammen välisellä osuudella ei ole avustavan virkamiehen lausunnon ja päätöksen mukaan ollut kalataloudellista merkitystä.

3. Ranuan Kemihaaran osakaskunta

Tervaojan padon kunnostussuunnitelma valmistuu lähiaikoina. Hakija on rakentanut lupaehdon määräämät vesiasteikot sekä tarvittavat kiintopisteet vedenkorkeuksien tarkkailemiseksi muun muassa Paattinkijärvelle. Puusto on hakattu ja pensaikat raivattu lupaehdon määräämällä tavalla. Mahdollisia rantavyörymiä tarkkaillaan ja niiden ilmentyessä menetellään lupaehtojen määräämällä tavalla.

Näskä- ja Paattinkijärven kalanistutusvelvoitteisiin on Pohjois-Suomen vesioikeus 18.10.1991 antamallaan päätöksellä nro 85/91/1 tehnyt lisäyksen, jonka mukaan istutusvelvoitetta voidaan muuttaa luvan haltijan ja Lapin kalastuspiirin keskenään sopimalla tavalla istukkaiden määrän, koon tai lajin osalta niin, ettei velvoitteen rahallinen arvo alene.

Istutusvelvoitteen toteutus perustuu istutussuunnitelmaan, josta on kuultu asianosaisia osakaskuntia. Voimassa oleva istutussuunnitelma koskee vuosia 2006–2008. Kuulemis- ja tiedotustilaisuus kyseisestä suunnitelmasta järjestettiin 23.11.2006.

Velvoiteistutuksien toteuttamiseksi hakija on tehnyt sopimuksen ProAgrian kanssa. ProAgria ei saanut vuonna 2006 riittävästi siika- ja kuhaistukkaita, joten nämä istutukset jäivät kyseisenä vuonna kokonaan tekemättä. Tehtiin uusi istutussuunnitelma, jossa sovittiin toimittaa rästissä olevat istutukset vuosina 2007 ja 2008. Muikkuistutukset on hoidettu kokonaan toukokuussa 2008. Syksyllä 2008 toimitetaan loput siika-, taimen- ja kuhaistukkaat.

Hakija on esittänyt ehdotuksen kalataloudellisen tarkkailun järjestämiseksi hakemuksen täydennyksessä.

Muilta osin hakija on viitannut Lapin ympäristökeskuksen lausunnon johdosta vastattuun.

4. XX ja XX ja 5. XX

Keski-Lapin Voima Oy on tehnyt vuonna 1960 Metsähallituksen kanssa säännöstelysopimuksen. Säännöstelysopimuksen 3. kohdan mukaan käyttöoikeus kestää niin kauan kuin Keski-Lapin Voima Oy tarvitsee alueita puheena olevaan tarkoitukseen. Oikeus kohdistuu nykyisin muun muassa muistuttajien tilojen alueille.

Tilojen omistajat ovat rakentaneet alueelle tietoisena säännöstelyn olemassaolosta. Siten heidän on tullut huomioida säännöstelystä johtuvat vedenkorkeudet ja mahdolliset vaikutukset. Tilojen ranta-alueilla ei hakijan mielestä ole säännöstelystä johtuvaa rannansyöpymää.

Hakija on ilmoittanut pitävänsä esitettyjä vaatimuksia perusteettomina.

6. XX ja XX

Tilan Honkaniemi RN:o 97:12 Paattinkijärven säännöstelyn aiheuttamat vahingot on Pohjois-Suomen vesioikeuden päätöksen nro 12/81/III lupaehdossa 11 määrätty korvattavaksi kantatilalle Pihlajaniemi.

Tilan omistajat ovat rakentaneet alueelle tietoisena säännöstelyn olemassaolosta. Siten heidän on tullut huomioida säännöstelystä johtuvat vedenkorkeudet ja mahdolliset vaikutukset.

Hakija on ilmoittanut pitävänsä esitettyjä vaatimuksia perusteettomina.

7. XX ja XX

Paattinkijärven palstan osalta hakija on todennut, että Keski-Lapin Voima Oy on tehnyt vuonna 1960 Metsähallituksen kanssa säännöstelysopimuksen. Säännöstelysopimuksen 3. kohdan mukaan käyttöoikeus kestää niin kauan kuin Keski-Lapin Voima Oy tarvitsee alueita puheena olevaan tarkoitukseen. Oikeus kohdistuu nykyisin muun muassa Yliniemen tilan alueelle.

Paattinkijoen palstan osalta hakija on todennut, että Keski-Lapin Voima Oy (silloinen Koillis-Lapin Sähkö Oy) on tehnyt 25.3.1981 alueen aikaisemman omistajan XX:n kanssa sopimuksen Paattingin padon alakanavan ruoppaamisesta ja kulkemisesta Paattinkijoen yli Paattingin patosillan kautta. Samoin yhtiö on sopinut myös kulkuoikeudesta Paattingin patosillan kautta naapuritilan Kangasniemi RN:o 41:21 aiemman omistajan XX:n kanssa. Hakija on ilmoittanut katsovansa, että asia on aiemmin sovittu ja vaatimus tien rakentamisesta perusteeton.

8. XX, 9. XX, 10. XX

Keski-Lapin Voima Oy on tehnyt vuonna 1960 Metsähallituksen kanssa säännöstelysopimuksen. Säännöstelysopimuksen 3. kohdan mukaan käyttöoikeus kestää niin kauan kuin Keski-Lapin Voima Oy tarvitsee alueita puheena olevaan tarkoitukseen. Oikeus kohdistuu nykyisin muun muassa muistuttajien tilojen alueille.

Tilojen omistajat ovat rakentaneet alueelle tietoisena säännöstelyn olemassaolosta. Siten heidän on tullut huomioida säännöstelystä johtuvat ve-

denkorkeudet ja mahdolliset vaikutukset. Tilojen ranta-alueilla ei hakijan mielestä ole säännöstelystä johtuvaa rannansyöpmää.

Hakija on ilmoittanut pitävänsä esitettyjä vaatimuksia perusteettomina.

11. XX

Hakija on ilmoittanut hyväksyvänsä muistuttajan lunastusvaatimuksen.

12. XX

Hakija on viitannut edellä Lapin ympäristökeskuksen lausunnon johdosta vastattuun.

13. XX

Hakija on ilmoittanut, että muistuttaja on ostanut kiinteistön vuonna 2006 tietoisena säännöstelyn olemassaolosta. Siten hänen on tullut huomioida säännöstelystä johtuvat vedenkorkeudet ja mahdolliset vaikutukset.

Lupaa haetaan jatkettavaksi nykyisen luvan mukaisilla vedenkorkeuksilla. Tilan veden alle jäävä alue on nykyiselläänkin veden alla ja vettyvän alueen osaltakaan ei tapahdu muutoksia. Nykyinen vakiintunut tilanne tilan alueella siten jatkuisi. Korvattavalla alueella ei ole maa- ja metsätaloudellista arvoa ylittävää erityisarvoa. Hakija on katsonut, ettei esitettyä suurempaan korvaukseen ole perusteita.

Hakijan selitys toisen kuulemisen johdosta tehdyistä muistutuksista

Hakija on 25.6.2009 ja 2.9.2009 toimittanut ympäristölupavirastoon selityksensä muistutuksista ja vaatimuksista.

1. Lapin ympäristökeskus

Hakija on ilmoittanut vastustavansa juoksutuksen lisäämistä Näskäjärvestä Siikalampeen ympärivuotiseksi, koska kaukokäyttömahdollisuuden puuttuessa se on hankala toteuttaa ja sen aiheuttamat energianmenetykset olisivat aiottuun tarkoitukseen nähden kohtuuttomat. Menetettävä säännöstelytilavuus olisi vuodessa noin 1,6 milj. m³. Tämä olisi 9,2 % Näskä- ja Paattinkijärven yhteenlasketusta säännöstelytilavuudesta.

Juoksutuksen säätäminen siten, että virtaama olisi koko ajan vähintään 50 l/s edellyttäisi jatkuvaa settipadon säätämistä Näskäjärven vedenkorkeuden laskiessa taikka automatisoidun säännöstelyluukun rakentamista Näskäjärven luusuan patoon.

Talviaikaisten olosuhteiden parantamiseksi on tehty kunnostussuunnitelma juoksutuksen parantamiseksi Näskäjärvestä Siikalampeen. Ympäristökeskus on pitänyt suunnitelmaa asianmukaisena.

Paattinkijärven vedenkorkeusasteikko muutetaan siten, että se on luetavissa maalta.

Ympäristökeskuksen muistutuksen täydennyksen mukaan hakija ei esitä perusteita arviolle, että säännöstelystä aiheutuvat vaikutukset rantoihin ja vesistön tilaan ovat vakiintuneet, eikä säännöstelyn jatkamisella ole haitallisia vaikutuksia rantojen tilaan. Kyseessä on ilmeinen ero käsitteiden tulokinnassa. Hakija hakee lupaa säännöstelylle, joka on jatkunut lähes samanlaisena yli 40 vuotta. Hakija ei ole kiistänyt, etteikö säännöstelyn aloittaminen olisi vaikuttanut esimerkiksi ranta-vyöhykkeen pohjaeläimistöön köyhdyttävästi. Tämä on todettu hakemuksessa kohdassa "Arvio vaikutuksista kalastoon ja kalastukseen". Kyseessä ei kuitenkaan ole uusi hanke, joka toisi mukanaan uusia haitallisia ympäristövaikutuksia.

Hakija ei sinänsä vastusta tarkkailuvelvoitteen määräämistä. On kuitenkin todettava, että säännöstelyä edeltävältä ajalta ei ole olemassa tarkkailuaineistoa, eikä säännöstelyn vaikutuksia tämän vuoksi voida vertailuaineiston avulla jälkikäteen selvittää. Tästä syystä Näskänjoen ja Siikalammen tarkkailulle ei ole hakijan mielestä perusteita, vaan mahdollinen tarkkailu tulisi kohdistaa Näskä- ja Paattinkijärveen, jotka ovat aktiivisen säännöstelyn piirissä.

Lailla vesilain muuttamisesta (1301/2004) on vesilakiin tehty vesienhoidon järjestämisestä annetusta laista johtuvat tarpeelliset muutokset. Tarkkailuvelvoitetta määrättäessä on tämän mukaisesti muun muassa otettava huomioon vesienhoidon järjestämisestä annetussa laissa tarkoitettu seurantaohjelma. Lupaviranomainen voi luvassa päättää tarkkailusta kokonaan tai osittain taikka siten, että hankkeesta vastaavan on laadittava erillinen suunnitelma tarkkailuvelvoitteen toteuttamiseksi.

Käsiteltäessä tarkkailuvelvoitteen määräämistä yksittäiselle toiminnanharjoittajalle ratkaisussa ei voida suoraan soveltaa vesienhoidon järjestämistä koskevaa valtioneuvoston asetusta (30.11.2006/1040), vaan tarkkailuvelvoitteen tulee perustua vesilain säännöksiin. Vesienhoitoalueille ei vielä ole hyväksytty lopullista vesienhoitosuunnitelmaa.

2. Lapin työ- ja elinkeinokeskus

Työ- ja elinkeinokeskus on vaatinut vuosittain istutettavaksi Näskä- ja Paattinkijärveen yhteensä 2 290 000 vastakuoriutunutta muikun poikasta, Näskäjärveen 3 000 1-kesäistä vaellussiikaa ja 390 3-kesäistä taimenta sekä Paattinkijärveen 6 000 1-kesäistä vaellussiikaa. Lisäksi on vaadittu kalataloudellista tarkkailua ja esitetty vaatimuksia koskien muikun luonnonravintolammikkoviljelyn toteuttamiskelpoisuuden selvittämistä, säännöstelyn kehittämistä, apajapaikkojen raivaamista sekä jatkuvaa veden juoksu- tusta Näskäjärvestä Siikalampeen.

Muikkukantojen vaihteluihin ei tunneta yksiselitteistä syytä, vaan se on monien tekijöiden yhteisvaikutuksen tulos. Suomesta ei tietävästi tunneta yhtään tapausta, jossa kahden metrin säännöstelyn olisi todettu haittaavan muikun lisääntymistä. Tästä syystä esitetty säännöstelyn kehittämisselvitys on tarpeeton.

Työ- ja elinkeinokeskuksen kirjelmän liitteenä olevan kesää 2008 koskevan kalastajan saaliskirjanpidon mukaan Näskäjärvestä isorysillä pyydetty 849 kg:n muikkusaalis koostui ikäryhmistä, jotka vastakuoriutuneiden muikkujen istutustiedot huomioiden olivat ainakin osittain peräisin luonnollisista lisääntymisestä. Työ- ja elinkeinokeskuksen käsityksen mukaan kesänvanhojen muikkujen puuttuminen kalastajan saaliista kertoisi muikun lisääntymisongelmista. Kalastajan pyynti on painottunut alkukesään, jolloin

todennäköisempi selitys kesän vanhojen muikkujen puuttumiselle on se, että ne ovat olleet vielä niin pieniä, että ne uivat pyydyksen hapaan läpi. Käsitys siitä, että koko muikkupopulaatio olisi istutusten varassa tai että edes ajoittain kalastuksellisen muikkukannan tuottaminen edellyttäisi huomattavasti nykyistä suurempaa istukasmäärää, on virheellinen. Tästä konkreettinen esimerkki on edellä mainittujen saaliiden ohella myös se, että kyseinen kalastaja on myynyt Näskäjärvestä pyydettyä muikkua Rovaniemen torilla myös kesällä 2009.

Vaatus vastakuoriutuneiden muikkujen istutusmäärästä on perusteeton ja kohtuuton. Vastakuoriutuneita muikkuja ei ole käytännössä saatavana Pohjois-Suomesta, joten kyseisenkaltaisen istutusvelvoitteen täyttäminen olisi erittäin hankalaa. Esiitetty istutusvelvoite myös moninkertaistaisi nykyisen velvoitteen kustannustason. Vaatus muikun luonnonravintolammik-
koviljelyn selvittämisestä on myös kohtuuton. Muikun luonnonravintoviljelyä ei harjoiteta rutiininomaisesti Suomessa, joten tämänkaltaista kokeilutoimintaa on pidettävä kalatalousvelvoitteeseen soveltumattomana. Lisäksi on todettava, että mikäli kyseisenlainen järjestely toteutettaisiin, olisi lam-
mikoista veden mukana vuosittain istutettavan poikasmäärän kontrollointi mahdotonta.

Hakija on esittänyt kuitenkin vuosittaisen kalatalousmaksun korottamista Näskäjärvien osalta 1 716 euroon ja Paattinkijärven osalta 1 200 euroon. Korotus perustuu siihen, että hakemuksessa esitetystä kalatalousmaksusta oli jäänyt pois istutettavien taimenten arvo istutuskustannuksineen. Näin ol-
len Näskäjärvien osalta kalatalousmaksua on korotettu 716 eurolla (400 taimenta 2 + á 1,5 euroa) ja Paattinkijärven osalta 540 eurolla (300 taimenta 2 + á 1,5 euroa). Kalatalousmaksulla voidaan vaihtoehtoi-
sesti toteuttaa myös muikkuistutuksia, mikäli se katsotaan tarpeelliseksi ja mikäli muikun poikasia on saatavilla.

Apajapaikkojen raivaamisvaatimukselle ei ole esitetty perusteluja. Mahdol-
listen oppopuiden esiintyminen ei johdu säännöstelystä. Siikalampeen li-
säveden juoksutusta koskevan vaatimuksen osalta hakija on viitannut Lapin ympäristökeskukselle vastattuun.

3. XX, Paattinkijärven osakaskunta ja XX, Ranuan Kemihaaran osakas- kunta

Esiitetty kalatalousmaksu on mitoitettu kalanpoikasten kappalemäärän ja niiden hinnan perusteella. Kalatalousviranomaisen huolehtii, että maksun suuruutta tarkistetaan säännöllisin väliajoin elinkustannusindeksiin perus-
tuen.

Selostus Näskä- ja Paattinkijärven täyttymisestä on esitetty hakemukseen sisältyvissä säännöstelylaskelmissa.

16. XX ja XX

Jokilammen vedenkorkeuden vaihtelut johtuvat kevät- ja syystulvista ja muuna aikoina luonnollisesta valumasta. Hakijan mielestä säännöstelyllä vähennetään kevättulvan suuruutta keräämällä säännöstelyaltaat täyteen ylimpään säännöstelykorkeuteen saakka. Kesäaikana juoksetaan vain normaalit valumat. Säännöstelyllä ei siten ole haitallista vaikutusta uittopa-
don kuntoon, eikä toimenpidevelvoitteelle ole perustetta.

Hakija on viitannut aiempaan selitykseensä.

17. XX

Alueella on tällä hetkellä 21 tilaa. Näistä hakija on ostanut 5 tilaa sekä tehnyt 14 maanomistajan kanssa uudet pysyvät käyttöoikeussopimukset. Sopimatta on kahden tilan vahinkoalueet, joista on jätetty vahinkoarvio lupaviranomaisen ratkaistavaksi. Edellä kerrotun mukaisesti muistuttajalla ei ole valtakirjaa jo sopimuksen tehneiltä, koska sopimuksia ei ole purettu.

Keväällä 2009 vesimäärät jäivät odotuksiin nähden vähäisiksi eikä säännöstelyn ylärajalle päästy kummallakaan järvellä, vaikka altaiden säännöstelypadot suljettiin huhtikuussa hyvissä ajoin ennen kevättulvan alkamista. Kesäsateetkaan eivät ole nostaneet järvien vedenkorkeutta.

Pohjois-Suomen vesioikeuden päätöksellä 20.5.1981 on muistuttajan vapaa-ajan asunnon kohdalla korvattu rannansyöpyminen noin 500 m²:n suuruiselta alueelta (Kääntölä RN:o 350:8). Rannan syöpyminen ei ole sen jälkeen edennyt. Sen voi havaita muistuttajan ottamista valokuvista 1, 2 ja 3.

Aluehallintovirasto on 15.6.2010 varannut hakijalle tilaisuuden antaa selityksensä 18. XX:n ja XX:n sekä 19. XX:n ja hänen muistuttajakumppaninsa muistutuksesta sekä 20. Lapin luonnonsuojelupiiri ry:n mielipiteestä. Samalla on lähetetty tiedoksi eräitä muistutuksen täydennyksiä.

Hakija on toimittanut selityksensä aluehallintovirastolle 30.9.2010. Hakija on yhteisesti kommentoinut eri muistutuksissa toistuvia hankkeeseen tai sen toteuttamistapaan liittyviä väitteitä muun ohella seuraavasti:

"Vettymisrajat piirretty karttoihin liian pieniksi"

Toteutetun säännöstelyn johdosta vettyvät alueet on kartoitettu perinteisin mittausmenetelmin ennen säännöstelyn aloittamista. Kartoitustiedoista tehdyt vahinkoaluekartat on digitoitu ilmakuvilta uudelle karttapohjalle. Selityksen oheen on liitetty kartta, johon on merkitty vettymisrajat ja suurin padotuskorkeus.

"Veden vaihteluväli on liian suuri ja lupaehtoja ei ole noudatettu. Järvi tulvii korkean veden aikaan ja matalan veden aikaan on kuiva. Laskelmissa ei ole otettu huomioon paksua jääpeitettä, mistä johtuen iso osa järvestä on kevättalvella kuiva, vaikka pitäisi olla metri vettä."

Näskä- ja Paattinkijärven vedenkorkeuksia seurataan lupahakemuksessa esitetyllä tavalla piirtävillä limnigrafeilla ja lisäksi vedenkorkeutta voi seurata luettavien asteikkojen avulla. Vedenkorkeushavainnot toimitetaan mm. Lapin ELY-keskukseen säännöllisesti. Seurannan mukaan vedenkorkeudet ovat pysyneet lupaehtojen rajoissa.

Säännöstellyissä vesistöissä voi matalilla alueilla jää laskeutua pohjan päälle keväisin vedenkorkeuden laskiessa. Näissäkin tilanteissa vedenkorkeus on ollut lupaehtojen mukainen.

"Paattinkijoen hyytötulvat"

Hyytöä tai suppoa voi muodostua virtaavaan puroon tai jokeen sopivissa olosuhteissa riippumatta siitä, onko kyseessä luonnonuoma tai säännöstelty vesistön osa. Joen kaltevuus ja vesisyvyys vaikuttavat yhdessä sääolosuhteiden muutosten kanssa hyydön muodostumiseen. Suuret muutok-

set virtaamassa voivat edesauttaa hyhdön muodostumista sitä enemmän, jos joki on jyrkkä ja vesisyvyydeltään matala. Virtaama Paattinkijokeen on luonteeltaan tasaista eikä suuria vaihteluja esiinny. Eri talvien pakkasummat vaihtelevat huomattavastikin, kuten Apukan tutkimusasemalta saadut tiedot osoittavat. Selitykseen on liitetty Apukan säähavaintoaseman pakkasummat vuosina 1950–2008.

Lumisateen sattumisajankohta, lämpötilan vaihtelut sekä koko talven pakkasumma vaikuttavat hyhdön muodostumisen olosuhteisiin yhdessä vesistöalueen topografian kanssa niin merkittävästi, että Paattinkijoen virtaaman ollessa suhteellisen vakaata ei hyytötulvien voida katsoa johtuvan säännöstelystä.

"Jokihelmisimpukka"

Alueelta ei tunneta jokihelmisimpukan esiintymiä ja sen esiintymistä alueella on pidettävä erittäin epätodennäköisenä. Jokihelmisimpukka vaatii isäntäkalakseen luontaisesti lisääntyvän, riittävän tiheään lohi- tai taimenkannan. Tällaiset puuttuvat alueen jokivesistä. Mikäli jokihelmisimpukkaa ennako-odotuksista huolimatta alueella esiintyisi, osoittaisi se toisaalta lajin sietokykyä mm. säännöstelyn suhteen.

"Vesipuidedirektiivi ja laki vesienhoidon järjestämisestä"

Käsitys siitä, että vesipuidedirektiivin ja vesienhoitolain mukainen hyvä saavutettavissa oleva tila edellyttäisi kalojen ja muiden vesieliöiden vapaan kulkemisen turvaamista, on virheellinen. Valtioneuvoston joulukuussa 2009 vahvistamissa vesienhoitosuunnitelmissa on lukuisia esimerkkejä siitä, että hyvä saavutettavissa oleva tila ei edellytä kalojen tai muiden vesieliöiden vapaan kulkemisen mahdollistamista.

"YVA ja vertailukohtana tilanne ennen säännöstelyn aloittamista"

Säännöstelyä on harjoitettu jo vuosikymmenien ajan ja hankkeen ympäristövaikutukset ovat selvillä. Tämän vuoksi ei ole tarvetta keinotekoisesti selvittää hankkeen ympäristövaikutuksia YVA-lain mukaisella menettelyllä. Käytännössä on myös ympäristövaikutusten arvioinnin kannalta mahdollonta määrittää alueen luonnontilaa säännöstelyä edeltävältä ajalta.

"Yhden metrin vaihteluväli, joka muutettu vuonna 1975 kahteen metriin"

Säännöstely on toteutettu useampaan eri tarkoitukseen sekä lupaviranomaisten päätöksillä että yksityisoikeudellisilla sopimuksilla. Lainvoiman saaneen päätöksen mukaisesti säännöstelyväli on enimmillään kaksi metriä.

"Rantojen vyöryminen"

Hakijan tiedossa ei ole säännöstelyn aiheuttamia rantavyörymiä, joita ei olisi korvattu. Säännöstelyn vaikutuksia ranta-alueisiin tullaan seuraamaan lupamääräysten mukaisesti.

"Metsähallituksen ja yhtiön vanhat sopimukset"

Kysymys siitä, sitooko Metsähallituksen vuonna 1959 ja 1960 antamat suostumukset tilojen nykyisiä omistajia, on jo kertaalleen lainvoimaisella tuomioistuimen päätöksellä ratkaistu, eikä asiaa voida ilman aikaisempien päätösten purkua ottaa uudelleen käsiteltäväksi.

Hakija on antanut erikseen selityksen seuraavista muistutuksista:

6. XX ja XX

Muistuttajien tila on erotettu tilasta Pihlajaniemi RN:o 97, jolle on vesioikeuden päätöksen mukaisesti korvattu vedensäännöstelyn aiheuttamat vahingot ja haitat. Hakijan tiedossa ei ole, että alueella olisi kannoissaan kiinni olevia puunrunkoja. Alueen raivauksen jälkeen Lapin vesipiiri on suorittanut alueella katselmuksen, jossa ei ilmennyt huomautettavaa rantojen raivauksista tämän tilan osalta.

18. XX ja XX

Aikaisemmista omistajista XX on tehnyt tutkintapyynnöt säännöstelyn valvontaviranomaiselle Lapin vesipiirille 31.12.1984 ja 18.12.1985 paannejään aiheuttamista vahingoista. Vaatimukset ovat koskeneet korvausta vettymisen johdosta menetetyistä niitty- ja laidunalueesta, mikä kohdistuu kyseiseen tilaan.

Vesiylioikeus on päätöksellään 10.3.1987 määrännyt säännöstely-yhtiön korvaamaan osittain säännöstelystä johtuvan niin sanotun paantamisen Paattinki- ja Piittisjoen varrella aiheuttamista vettymävahingoista XX:lle Rantalan tilan RN:o 19:3 omistajana 2 800 markkaa. On myös huomattava, että noin puolet korvauksesta kohdistuu Piittisjoen niitypalstalle. Mahdolliset vahingot ovat näin tulleet käsitellyiksi ja korvatuiksi.

19. XX ym.

XX:ää lukuun ottamatta muistutuksen allekirjoittajien tai kiinteistöjen aikaisempien omistajien kanssa on tehty käyttöoikeussopimus kahden metrin säännöstelyvälistä. Puolakan omistama tila kuuluu alueeseen, josta hakija on aikanaan sopinut Metsähallituksen kanssa pysyvästä säännöstelystä.

Padotusalueen hallintaa koskevat lisäselvitykset

Hakija on 30.9.2010 ja 22.12.2010 aluehallintoviraston kehotuksesta toimittanut lisäselvitystä oikeudestaan säännöstelyn johdosta veden alle jääviin alueisiin, padotusta koskevien Metsähallituksen suostumusten merkityksestä, syvyyskäyristä ja padotusalueen pinta-alatiedoista sekä etuvertailun päivityksen ja korvausesityksiä. Täydennyksissä on muun ohella todettu seuraavaa:

Tila Kääntölä RN:o 350:22

Hakija on käynnistänyt vuonna 1995 sopimusneuvottelut pysyvän käyttöoikeuden saamiseksi Paattinkijärven säännöstelemiseen noudattamalla Pohjois-Suomen vesioikeuden vuoden 1975 ja 1981 päätöksien lupaehtojen mukaisia säännöstelyrajoja. Hakija on 19.6.1995 allekirjoitetulla kauppakirjalla ostanut tilalta Kääntölä RN:o 350:16 Saukkojokivarresta ja Paattinki-

järven rantaan rajoittuvalta alueelta noin 36 ha:n suuruisen alueen. Maanomistajat halusivat jättää käyttörannat omistukseensa ja niistä sovittiin kauppakirjan kohdassa 3. Korvausta maksettiin käyttöoikeudesta, mikä sisältää noin 2 ha:n padotus- ja vettyvän alueen. Kiinteistönomistajat ovat myyneet tilansa 14.1.2002. Kaupan yhteydessä he pidättivät itselleen noin 1,5 ha:n suuruisen alueen, joka maanmittaustoimituksessa on rekisteröity tilaksi Aleksila RN:o 350:26. Kantatilaksi muodostettiin tila Kääntölä RN:o 350:22. Kääntölän tila on myyty 2.8.2004 kauppakirjalla XX:lle. Hakijalla on näin ollen käyttöoikeus padotusalueeseen tilalle Kääntölä RN:o 350:22. Korvaukset on maksettu 19.6.1995 tehdyn kaupan perusteella silloisille saantomiehille.

Hakija on ensisijaisesti esittänyt, että korvausta ei määrätä maksettavaksi, koska vallitseva tilanne vahinkoalueiden osalta ei ole miltään osin muuttunut. Toissijaisesti hakija on esittänyt, että tilan vahinkoalueiden korvauksen määräksi tulisi yhteensä 328,90 euroa. Veden alle jäävä alue on 0,258 ha ja vettyvä alue 3,309 ha. Aluehallintovirastoon 22.12.2010 saapuneessa vahinkoarviossa, joka on tehty tilan nykyisen käyttömuodon perusteella ottamatta säännöstelyä huomioon, korvausesitys on 537,30 euroa.

Metsähallituksen suostumukset

Kysymys siitä, sitovatko Metsähallituksen vuonna 1959 ja 1960 antamat suostumukset tilojen nykyisiä omistajia, on jo kertaalleen lainvoimaisella tuomioistuimen päätöksellä ratkaistu, eikä asiaa voida ilman aikaisempien päätösten purkua ottaa uudelleen käsiteltäväksi. Hakija on viitannut aikaisemmin asiassa toimitettuun aineistoon tarkoittaen erityisesti Pohjois-Suomen vesioikeuden päätöksiä nro 32/75/I ja 12/81/III sekä vesiyli-oikeuden 10.3.1987 antamaa päätöstä.

Hakija on esittänyt, ettei korvauksia määrätä maksettaviksi, koska vallitseva tilanne vahinkoalueiden osalta ei ole miltään osin muuttunut, mikäli aluehallintovirasto ei pidä Metsähallituksen suostumuksia nykyisiä omistajia sitovina. Hakija on tehnyt tilakohtaiset korvausesitykset, mikäli asiassa päädyttäisiin hakijan esityksestä poikkeavaan ratkaisuun.

Hakija on ilmoittanut tarkistaneensa, että tilaa Myllytörmä RN:o 62:14 lukuun ottamatta kaikki kiinteistöt, joiden osalta hakija on vedonnut Metsähallituksen suostumusten sitovuuteen, on muodostettu maanhankintalain mukaisissa toimituksissa olleista niin sanotuista lisämaista.

Tila Myllytörmä RN:o 62:14 ei ole valtion maata. Sen osalta vahinkoalueet on korvattu 30.6.1967 tehdyllä sopimuksella kantatilan Näskä RN:o 62:0 omistajille. Sopimus tilan osalta on siten käsitelty jo aikaisemman lupakäsittelyn yhteydessä.

Padotusalueen pinta-alat

Padotusalueen pinta-alojen laskennassa on yhteenvedon osalta tapahtunut tekninen virhe. Viiden tilan padotusalueen pinta-alaa on tarkistettu. Pinta-alaluettelo ja pinta-alayhteenveto on korjattu.

Tilan Kääntölä RN:o 350:22 omistajan vastine

Tilan Kääntölä RN:o 350:22 omistaja on 14.3.2011 antanut vastineensa hakijan korvausesityksen johdosta.

Omistaja on ensisijaisesti vaatinut, että säännöstely lopetetaan vesilain mukaisesti, koska säännöstelyn tuotto ei vastaa säännöstelystä aiheutuneita huomattavia haittoja. Vettymisalueista on määrättävä täydet korvaukset, mikäli säännöstelyä jatketaan. Tilan Kääntölä RN:o 350:22 omistaja on pitänyt hakijan esittämää korvausta liian vähäisenä.

Lisäkirjelmät

Ranuan Kemihaaran osakaskunta, Paattinkijärven kalastuskunta ja Paattinkijärven yksityisvesialue ovat 20.10.2009 ympäristölupavirastoon saapuneessa kirjelmässään huomauttaneet, että säännöstelyn alaisissa järvissä säännöstelyväli on 2 m, mutta kevättalvella veden ollessa alarajalla, todellinen vesiraja on noin 80 cm alempana johtuen jäästä ja sen vahvuudesta. Tämä tulee ottaa huomioon, koska se pienentää järvien vesitilavuutta ja syvyyttä. Järvien vesitilavuutta pienentää myös säännöstelyn aiheuttama maamassojen huuhtoutuminen rannoilta järvien pohjaan järviä mataloittavasti. Muistuttajat ovat 26.1.2011 toimittaneet aluehallintovirastoon kirjelmän, jossa he ovat vaatineet hakijan lisäselvityksen (22.12.2010) syvyyskäyrien tarkistamiseksi puolueetonta mittausta kevättalvella 2011. Muistuttajat ovat ilmoittaneet tulevansa esittämään asiantuntijalausuntoja esimerkiksi järvien syvyydestä ja säännöstelymahdollisuuksista. Uuden luvan käsittelyn perusteena on oltava järvien todelliset syvyyskäyrät ja vesitilavuustieto. Hakijan esittämät etuvertailulaskelmat on selvitettävä.

XX, XX, XX sekä XX ja XX ovat toimittaneet yhteisen lisäkirjelmän 3.3.2011.

XX ja XX ovat 15.3.2011 toimittaneet aluehallintovirastoon lehtileikkeitä sekä kartan, johon he muun muassa ovat merkinneet keltaisella värillä vesirajan 12.3.2011 ja rasteilla kuivat karikot. Karttaan on lisätty myös ajankohdan vedenkorkeustietoja.

Aluehallintovirastoon on 15.3.2011 saapunut tiedoksi Lapin ELY-keskuksen Ranuan Kemihaaran osakaskunnalle, Paattinkijärven kalastuskunnalle ja Paattinkijärven yksityisvesialueelle annettu lausunto. Lausunnossa on todettu muun ohella seuraavaa:

Vettymisen eteneminen soistuvassa maastossa

Näskä- ja Paattinkijärven säännöstelyluvista vettynyt maa on arvioitu ja korvattu vakiintuneen käytännön mukaisesti (1,0 m ylävesikorkeuden yläpuoliset alueet). Lupaviranomainen voi tarvittaessa asettaa velvoitteita vettymishaittojen uudelleen arvioimiseksi.

Syvänteiden mataloituminen ja järvien syvyyskäyrät

Lapin ELY-keskuksella on käytettävissä hakijan Pohjois-Suomen aluehallintovirastolle toimittamat syvyyskäyrät. Lapin ELY-keskuksella ei ole mahdollisuutta tarkistaa syvyyskäyrien oikeellisuutta. Näskä- ja Paattinkijärven säännöstelyluvista ei ole määräystä, jonka perusteella yhtiö voidaan velvoittaa järvien syvyystietojen päivittämiseen. Syvyyskäyrien oikeellisuus on asetettu kyseenalaiseksi, joten järvien syvyystietojen tarkistaminen tulisi huomioida nyt käynnissä olevassa lupaprosessissa.

Kalaston ja eliöstön selviämismahdollisuudet säännöstelyn alarajalla ja pyyntikelpoinen muikku

Voimakas säännöstely matalissa ja tilavuudeltaan suhteellisen pienissä vesistöissä vaikuttaa voimakkaasti kalakantoihin ja muuhun järven eliöstöön. Pyyntikelpoisen muikkukannan syntyymiseen vaikuttaa mm. se, kuinka paljon kudetusta mädistä kuoriutuu poikasia keväällä. On todennäköistä, että Näskä- ja Paattinkijärvellä muikun kudusta tuhoutuu merkittävä osa, koska jäät painuvat kutualueiden päälle. Kevättalvella happitilannekin saattaa olla paikallisesti epäedullinen. Erityisesti Siikalammen happitilanne on huono, mikä on tuotu esille myös lupaviranomaiselle aiemmin annetussa lausunnossa.

Paattinkijärven kalastuskunta ja Paattinkijärven yksityisvesialue ovat toimittaneet aluehallintovirastoon lisäkirjelmän 3.4.2012 ja Ranuan Kemihaaran osakaskunta 13.4.2012.

Tarkastus

Ympäristölupavirasto on suorittanut asiassa tarkastuksen 30.9.–1.10.2008. Tarkastuksessa XX on vaatinut hakijan velvoittamista suojaamaan tilan Pihlajaniemi RN:o 97:6 rantaa ja korottamaan viljelystietä.

Hakija on esittänyt, että lupaviranomainen välipäätöksellä pidentää määräaikaista säännöstelylupaa kunnes pysyvä säännöstelylupa on ratkaistu täytäntöönpanokelpoisella päätöksellä. Lisäksi hakija on pyytänyt, että lupaviranomainen myöntää määräaikaisen käyttöoikeuden vielä sopimatta oleville lupahakemuksessa yksilöidyille tiloille.

Neuvottelu

Hakemuksen täydentämisestä on järjestetty aluehallintovirastossa 19.5.2010 neuvottelu, johon ovat osallistuneet lupaviranomaisen, hakijan ja Lapin ELY-keskuksen edustajat. Neuvottelusta laadittu pöytäkirja on liitetty asiakirjoihin.

MERKINNÄT

1. Valtioneuvosto on 10.12.2009 hyväksynyt vesienhoidon järjestämisestä annetun lain (1299/2004) edellyttämät alueelliset vesienhoitosuunnitelmat. Vesienhoidon ympäristötavoitteena on, että vesien tilan heikkeneminen estetään ja vuoteen 2015 mennessä saavutetaan vähintään hyvä tila.

Hakemukseen liittyvät alueet kuuluvat Kemijoen vesienhoitoalueeseen. Molemmat järvet on vesienhoitosuunnitelmassa nimetty voimakkaasti muutetuiksi järviksi.

Kemijoen vesienhoitoalueen toimenpideohjelmassa pintavesille vuoteen 2015 todetaan Näskäjärven vedenlaadun olevan erinomainen. Biologisen tiedon puutteen vuoksi järven ekologisen tilan arviota ei voida tehdä, mutta alustavan asiantuntija-arvion perusteella Näskäjärvi on hyvässä saavutettavissa olevassa tilassa.

Toimenpideohjelmassa Paattinkijärvi kuuluu alle 5 km²:n suuruisten säännösteltyjen järvien ryhmään, jonka osalta todetaan käytettävissä olevan

vain vähän vedenlaatumavainintoja tai muita tietoja. Järvien osalta tarvittaisiin lisää tietoa niiden ekologisesta tilasta ja säännöstelyn vaikutuksista, minkä pohjalta voitaisiin arvioida säännöstelyn kehittämistarpeita ja -mahdollisuuksia. Säännösteltyjen järvien tilaluokittelua pyritään tarkentamaan seuraavalla hoitosuunnitelmakaudella.

2. Aluehallintovirastolla on asiaa ratkaistaessa ollut esillä Pohjois-Suomen vesioikeuden 4.6.1975 antama päätös nro 32/75/I ja 10.5.1981 antama päätös nro 12/81/III asiakirjoineen, tilapäistä poikkeamista Juotasjärven ja Näskjärven säännöstelyn lupamääräyksistä koskeva 1.6.2011 annettu päätös nro 36/11/2 sekä kiinteistötietojärjestelmästä 5.3.2013 tulostettuja otteita seuraavista kiinteistöistä: Kääntölä RN:o 350:22, Rovaniemi, Kemihaara sekä Ukonkoski RN:o 19:21, Ahola RN:o 41, Paimenjänkä RN:o 57:3, Iso Paimenjänkä RN:o 57:21 ja Pihlajaniemi RN:o 97:6, kaikki Ranua, Kemihaara.

ALUEHALLINTOVIRASTON RATKAISU

KÄSITTELYRATKAISU

1. Aluehallintovirasto käsittelee hakemuksen jo toteutetun vesistön säännöstelyhankkeen jatkamista koskevana uutena lupa-asiana. Vesioikeuden päätöksissä nro 32/75/I ja 12/81/III myönnettyt pysyvät oikeudet ovat edelleen voimassa, eikä aluehallintovirasto käsittele aiemmin sitovasti ratkaistuja asioita.
2. Aluehallintovirasto ei käsittele ympäristövaikutusten arviointimenettelyn soveltamista koskevia vaatimusta.
3. Aluehallintovirasto hylkää tarkastuksessa 1.10.2008 hakijan tekemän hakemuksen siitä, että lupaviranomainen välipäätöksellä pidentää määräaikaista säännöstelylupaa, kunnes pysyvä säännöstelylupa on ratkaistu täytäntöönpanokelpoisella päätöksellä. Samoin hylätään hakemus siitä, että lupaviranomainen myöntää määräaikaisen käyttöoikeuden vielä sopimatta oleville, lupahakemuksessa yksilöidyille tiloille.
4. Aluehallintovirasto tutkii myös vaatimukset, jotka koskevat vanhan luvan mukaisesta säännöstelystä aiheutuneiksi väitettyjä vahinkoja. Sen sijaan ei tutkita vaatimuksia, jotka koskevat voimassa olevien kalanistutusvelvoitteiden laiminlyöntiä.
5. Aluehallintovirasto hylkää Ranuan Kemihaaran osakaskunnan tekemän, kevät aikaista katselmusta koskevan vaatimuksen.

PÄÄASIRATKAISU

Vesitalousluparatkaisu

Aluehallintovirasto myöntää Keski-Lapin Voima Oy:lle luvan Näskjärven ja Paattinkijärven säännöstelyyn Rovaniemen kaupungissa ja Ranuan kunnassa jo rakennettuja säännöstelyrakenteita käyttäen hakemukseen liitetyn

suunnitelman ja sen täydennysten mukaisesti siten muutettuna kuin lupamääräyksistä ilmenee.

Säännöstelyssä on noudatettava tässä päätöksessä annettuja lupamääräyksiä.

Käyttöoikeutta koskeva ratkaisu

Aluehallintovirasto myöntää luvan saajalle pysyvän käyttöoikeuden 0,258 hehtaarin suuruiseen veden alle jäävään alueeseen tilalla Kääntölä RN:o 350:22, Rovaniemi, Kemihaara.

Aluehallintovirasto ilmoittaa käyttöoikeuden myöntämisestä kiinteistörekisterin pitäjälle tämän päätöksen saatua lainvoiman.

Hankkeesta aiheutuvat vahingot

Luvan saaja määrätään suorittamaan jäljempää lupamääräyksestä 4 ilmenevät toimenpiteet säännöstelystä kiinteistöille aiheutuvien vahinkojen ja haittojen estämiseksi ja vähentämiseksi.

Hankkeesta aiheutuvien Näskäjärven, Paattinkijärven ja Piittisjärven kalasto- ja kalastusvahinkojen ehkäisemiseksi määrätään lupamääräyksestä 7 ilmenevä kalatalousmaksu.

Luvan saaja veloitetaan maksamaan jäljempää lupamääräyksestä 10 ilmenevät korvaukset tilan Kääntölä RN:o 350:22 maa-alueille aiheutuvasta vahingosta.

Luvan saaja veloitetaan selvittämään tarkemmin mahdollisesti säännöstelystä johtuvia puusto- ja vettymisvahinkoja ja hakemaan korvausratkaisuun täydennystä lupamääräyksestä 10 ilmenevästi.

Hankkeesta ei ennalta arvioiden aiheudu muuta vesilain mukaan toimenpitein estettävää, hyvittävää tai korvattavaa vahinkoa, haittaa tai edunmenetystä.

Ennakoimattoman vahingon varalta annetaan ohjaus.

LUPAMÄÄRÄYKSET

1. Rakentamista koskevat määräykset

a) Rakenteita koskevat määräykset

Säännöstelypatojen sijainti on hakemuksen liitteenä 3 olevan kartan "Paattinkijärvi ja Näskäjärvi. Säännöstelypatojen (3 kpl) sijaintikartta" mukainen.

Säännöstelyrakenteiden on oltava seuraavien piirustusten mukaiset:

Näskänjoen luusuan pato

Hakemuksen liitteenä 8 oleva 16.12.1996 päivätty ja 20.3.1997 muutettu piirustus "Uusi patoehdotus Näskäjoen luusuaan. Asemapiirros" MK 1:500. "Pohjapiirustus" MK 1:100. Leikkaukset 1–1, 2–2" MK 1:50/1:100. Maapadon harjakorkeus on $N_{43} + 193,82$ m ja settipadon $N_{43} + 193,57$ m. Aukon kynnyksen korkeus on $N_{43} + 191,17$ m.

Patoa ja sen rakenteita on tarvittaessa muutettava sekä Näskänjokea kunnostettava niin, että padon kautta voidaan juokсутtaa Näskänjokeen lupamääräyksen 2 b) edellyttämällä tavalla.

Näskjärven säännöstelypato eli Tervaojan pato

Hakemuksen liitteenä 8 oleva piirustus "Säännöstelypadon patoalueen kartta." MK 1:500 ja täydennyksen 30.1.2009 liitteenä 14 oleva piirustus R1 S 00031 "Säännöstelypato. Leikkaus A–A. Avosettipato. Leikkaus 101–101" MK 1:100 ja 1:20. Padon harjakorkeus on $N_{43} + 194,20$ m. Aukon leveys on 2 metriä ja kynnyskorkeus $N_{43} + 190,83$ m.

Paattinkijärven säännöstelypato

Hakemuksen liitteenä 8 olevat piirustukset "Paattingin säännöstelypato. Tie- ja patosuunnitelmapartta. VJ-273a" MK 1:1 000, "Paattingin säännöstelypato. Yleispiirustus. VJ-274" MK 1:50 ja "Paattingin säännöstelypato. Mittapiirustus. VJ-277" MK 1:50. Padon harjakorkeus on $N_{43} + 191,28$ m. Aukon leveys on 2 metriä ja kynnyskorkeus $N_{43} + 187,16$ m. Pato ja aukon yli johtava silta on tehtävä maataloustraktorilla vähintään 3 metrin leveydeltä liikennöitäväksi.

b) Kantojen raivaus

Luvan saajan on kahden vuoden kuluessa päätöksen lainvoimaiseksi tulemisesta täydennettävä rannan ja vesialueen käyttöä haittaavien kantojen raivausta veden alle jäävältä alueelta erityiseen käyttöön rakentamalla otettujen rantojen kohdalla. Poistetut kannot on vietävä pois tai kasattava ja poltettava luvan saajan hallinnassa olevalla alueella. Tarvittaessa säännöstelyjärvien vedenkorkeus saadaan raivaustöitä varten laskea tilapäisesti säännöstelyalاران alapuolelle ELY-keskuksen hyväksymän suunnitelman mukaisesti.

2. Säännöstely- ja juokсутusmääräykset

a) Säännöstely

Näskjärven vedenkorkeus ei saa ylittää korkeutta $N_{43} + 193,17$ m. Vedenkorkeuden alarajana on $N_{43} + 191,17$ m lukuun ottamatta 1.6.–15.10., jolloin alarajana $N_{43} + 192,67$ m.

Paattinkijärven vedenkorkeus ei saa ylittää korkeutta $N_{43} + 190,28$ m. Vedenkorkeuden alarajana on $N_{43} + 188,78$ m lukuun ottamatta 1.6.–15.10., jolloin alarajana $N_{43} + 189,78$ m.

Poikkeuksellisina alivirtaamakausina ja poikkeuksellisissa tilanteissa, joissa säännöstelyrakenteiden tai -laitteiden kiireellistä korjaus- ja huolto-

työtä varten on välttämätöntä, saadaan vedenkorkeus lyhytaikaisesti laskea alarajan alapuolelle.

b) Juoksutukset

Tervaojan säännöstelypadolta ei saa 16.10.–31.3. juoksuttaa yli 1,0 m³/s eikä Paattinkijärven säännöstelypadolta yli 2,0 m³/s. Mikäli vedenkorkeus ja virtaamaennusteiden mukaan Näskjärven tai Paattinkijärven säännöstelyn yläraja uhkaa ylittyä, vettä on juoksutettava tarvittaessa myös Näskänjoen luusuan säännöstelypadolta Simojoen vesistöön. Juoksutukset on aloitettava erityistä varovaisuutta noudattaen juoksutusta vähitellen lisäten ja hoidettava niin, että vesi pysyy uomassa ja ettei juoksutuksesta aiheudu vältettävissä olevaa tulvimista maa-alueille tai muutakaan vahinkoa.

Tervaojan säännöstelypadolta tulee juoksuttaa aina vähintään 25 l/s ja Paattinkijärven säännöstelypadolta aina vähintään 25 l/s.

Näskjärven luusuan padosta on juoksutettava Näskänjoen ja Siikalammen veden laadun ja vesistön virkistyskäytön turvaamiseksi Simojoen vesistöön vähintään 25 l/s lukuun ottamatta 1.6.–31.8., jolloin vähimmäisjuoksutus on 50 l/s.

c) Poikkeuksellisista tilanteista ilmoittaminen

Luvan saajan on tehtävä ilmoitus säännöstelyn alarajan alituksesta ja ylärajan ylityksestä sekä poikkeamisesta juoksutusmääräyksistä viivytyksettä Lapin ELY-keskukselle sekä tehtävä kussakin tapauksessa erikseen selvitys säännöstelyrajojen ja juoksutusmääräysten rikkomisen syistä, suuruudesta ja kestosta.

Poikkeuksellisista juoksutuksista Näskänjoen luusuan säännöstelypadolta on hyvissä ajoin ilmoitettava paikkakunnalla yleisesti ilmestyvässä lehdessä.

d) Ennusteiden käyttäminen

Näskjärven ja Paattinkijärven säännöstelyssä tulee ottaa käyttöön vedenkorkeus- ja virtaamaennusteet. Tätä koskeva suunnitelma on toimitettava Lapin ELY-keskuksen hyväksyttäväksi viimeistään kuuden kuukauden kuluessa tämän päätöksen lainvoimaiseksi tulemisesta.

3. Rantojen suojaaminen

Luvan saajan on suojattava Näskjärven ja Paattinkijärven rannat tilojen niissä kohdissa, jotka ovat vyöryneet tai ovat vaarassa vyöryä ja jotka on otettu rakentamalla erityiseen käyttöön ennen säännöstelyn aloittamista koskevan lupapäätöksen lainvoimaiseksi tuloa 14.10.1976. Muilta osin luvan saajan on rahalla korvattava säännöstelystä aiheutunut rantavahinko asianomaiselle maanomistajalle. Jo tehdyt suojaukset on tarkastettava ja tarvittaessa kunnostettava.

Tilakohtainen rannansuojaus on tehtävä yhteensä vähintään 100 metrin matkalta tai koko rannan pituudelta, jos tilan rantaviiva on tätä lyhyempi. Rannansuojaus on tehtävä riittävän lujaksi, tarkoitustaan vastaavaksi ja

sellaiseksi, ettei sen seurauksena aiheudu vahinkoa tai haittaa rannan omistajalle eikä rantojen ulkonäköä ja käytettävyyttä heikennetä enempää kuin tarkoitetun tuloksen saavuttamiseksi on välttämätöntä. Suojaukseen on käytettävä tarkoitukseen soveltuvaa kiviainesta, ei kuitenkaan louhetta.

Mikäli rannan suojauksesta tai vahingon korvaamisesta ei päästä yksimielisyyteen, luvan saajan on saatettava asia aluehallintoviraston ratkaistavaksi.

4. Venevalkamat, laiturit ja kulkuyhteydet

Luvan saajan huolehdittava siitä, ettei venevalkamien ja laitureiden käyttö sanottavasti huonone tämän päätöksen mukaisesta säännöstelystä. Venevalkamasta tulee tarvittaessa tehdä riittävän syvä veneväylä järvelle niillä tiloilla, jotka on otettu rakentamalla erityiseen käyttöön ennen Näskjärven ja Paattinkijärven säännöstelyn aloittamista koskevan lupapäätöksen lainvoimaiseksi tuloa 14.10.1976.

Luvan saajan on tilalle Yliniemi RN:o 46:16 rakennettava traktorilla kulkukelpoinen tieyhteys Pitkäniemessä olevalle metsäpalstalle sekä turvattava Näskänjoen rantoja luiskaamalla tai muulla tavoin traktorilla kulku Näskänjoen yli.

Luvan saajan on korotettava tarkoitukseen soveltuvalla materiaalilla tilan Pihlajaniemi RN:o 97:6 viljelystie vähintään vettymisrajalle eli korkeuteen $N_{43} + 191,28$ m.

Mikäli toimenpiteistä ei päästä luvan saajan ja maanomistajien kesken yksimielisyyteen, on luvan saajan saatettava asia aluehallintoviraston ratkaistavaksi.

5. Työnaikaisten haittojen minimointi

Tässä päätöksessä tarkoitetut työt on tehtävä niin, ettei niistä aiheudu sellaista vahingollista seurausta, joka kohtuullisin kustannuksin on vältettävissä. Työn suorittamisesta mahdollisesti aiheutuva välittömästi ilmenevä vahinko on luvan saajan viipymättä korvattava vahingonkärsijälle. Mikäli vahingosta, josta luvan saaja on vesilain mukaan vastuussa, ei sovita, voidaan asia saattaa hakemusasiana aluehallintoviraston ratkaistavaksi.

Ranta-alueilla kulkemiseen ja yksityisteiden käyttämiseen on oltava maanomistajan suostumus.

6. Rakentamisaika, rakennuspaikkojen viimeistelytyöt ja kunnossapito

Tässä päätöksessä määrätyt työt on tehtävä viimeistään kahden vuoden kuluessa päätöksen lainvoimaiseksi tulemisesta uhalla, että lupa on muutoin katsottava rauenneeksi.

Töiden päätyttyä on rakennuspaikoilta ja niiden ympäristöstä rakennusjätteet poistettava. Rakennuspaikat ympäristöineen on muutoinkin siistittävä työn jäljiltä.

Luvan saajan on pidettävä tämän päätöksen lupamääräyksissä 1, 3 ja 8a) määrätyt rakenteet asianmukaisessa kunnossa.

7. Kalatalousmaksu

Luvan saajan on maksettava kalatalousmaksua Lapin ELY-keskukselle vuosittain tammikuun aikana Näskäjärven osalta 1 870 euroa, Paattinkijärven osalta 1 320 euroa ja Piittisjärven osalta 385 euroa säännöstelystä kalastolle ja kalastukselle aiheutuvien vahinkojen ja haittojen ehkäisemiseksi. Kalatalousmaksut voidaan käyttää säännöstelyn vaikutusalueella kalojen istutuksiin, kalojen elinympäristöjen kunnostuksiin, kalastusmahdollisuuksien parantamiseen tai muihin alueen kalastoa ja kalastusta parantaviin toimenpiteisiin.

Kalatalousmaksujen käytöstä on kuultava hankkeen vaikutusalueella toimivia kalastusoikeuden haltijoita ja Metsähallitusta.

Ensimmäiset tämän päätöksen mukaiset kalatalousmaksut on suoritettava tämän päätöksen lainvoimaiseksi tulovuodelta ottaen huomioon kyseisenä vuonna jo tehdyt istutukset. Tämän päätöksen lainvoimaiseksi tuloa edeltävältä ajalta on noudatettava Pohjois-Suomen vesioikeuden 20.5.1981 antaman päätöksen n:o 12/81/III lupamääräystä 10 a) ja siihen 18.10.1991 annetulla päätöksellä nro 85/91/I tehtyä lisäystä.

8. Tarkkailu- ja kirjaamismääräykset

a) Vedenkorkeuksien ja virtaamien tarkkailu

Luvan saajan on rakennettava Näskänjoen luusuan, Tervaojan ja Paattinkijärven säännöstelypatoihin sekä Paattinkijärven länsirannalla pengertien läheisyyteen hakemuksen liitteessä 9 esitettyyn paikkaan vedenkorkeuden havainnointia varten piirtävät tai muulla tavoin jatkuvasti rekisteröivät vedenkorkeusmittarit ja kiinteät vedenkorkeusasteikot, joille on esteetön pääsy ja joita voidaan havaita rannalta. Asteikkojen läheisyyteen on tarkistuksen helpottamiseksi rakennettava ja merkittävä kiintopisteet.

Näskänjoen luusuan ja Tervaojan säännöstelypadon asteikkoon on erikseen selvästi merkittävä korkeudet $N_{43} + 193,17$ m, $N_{43} + 192,67$ m ja $N_{43} + 191,17$ m ja Paattinkijärven asteikkoihin $N_{43} + 190,28$ m, $N_{43} + 189,78$ m ja $N_{43} + 188,78$ m. Paattinkijärven vedenkorkeusasteikko on korjattava osoittamaan oikeaa vedenkorkeustietoa.

Patojen kautta purkautuva virtaama on määritettävä ELY-keskuksen hyväksymää menetelmää käyttäen. Kaikki virtaamien määrittämisessä käytettävät tiedot ja menetelmät on pyydettäessä annettava ELY-keskuksen tarkastettavaksi.

Virtaamat ja vedenkorkeudet on kirjattava sekä tarkkailutulokset lähetettävä Lapin ELY-keskukselle sen hyväksymässä muodossa ja hyväksymällä tavalla. Tarkkailuaineisto on säilytettävä ja esitettävä pyydettäessä niille asianosaisille, joiden etuun tai oikeuteen toimenpiteet saattavat vaikuttaa.

b) Vesistö- ja talousvesitarkkailu

Luvan saajan on tarkkailtava säännöstelyn vaikutuksia Näskäjärven, Paattinkijärven, Siikalammen ja Näskänjoen vedenlaatuun, järvien rantavyöhykkeeseen ja vesistön ekologiseen tilaan ELY-keskuksen hyväksymän tarkkailuohjelman mukaisesti. Säännöstelyn vaikutuksia talousveden saan-

tiin on tarvittaessa tarkkailtava ELY-keskuksen hyväksymän tarkkailuohjelman mukaisesti.

c) Kalasto- ja kalastustarkkailu

Luvan saajan on tarkkailtava säännöstelyn vaikutuksia kalastoon ja kalastukseen sekä kalatalousmaksuilla tehtävien toimenpiteiden tuloksellisuutta ELY-keskuksen hyväksymän tarkkailuohjelman mukaisesti.

d) Vyörymien tarkkailu

Näskjärven ja Paattinkijärven rannoista, joissa vyörymiä, syöpymiä tai maa-aineksen huuhtoutumista havaitaan, on laadittava maastossa oleviin kiintopisteisiin sidottu tarkka kartta, jonka avulla vahingon suuruus voidaan kulloinkin todeta. Vaihtoehtoisesti tarkkailua voidaan toteuttaa muullakin luotettavalla menetelmällä.

e) Paannejään ja supon muodostumisen tarkkailu

Luvan saajan on tarkkailtava ja arvioitava Paattinkijoella paannejään ja supon muodostumista sekä niiden yhteyttä säännöstelyyn ja juoksutukseen ELY-keskuksen hyväksymän tarkkailuohjelman mukaisesti.

f) Tarkkailuohjelma

Luvan saajan on toimitettava kohtia a)–e) koskeva tarkkailuohjelmaehdotus Lapin ELY-keskuksen hyväksyttäväksi kolmen kuukauden kuluessa päätöksen lainvoimaiseksi tulosta.

9. Aloittamis- ja valmistumisilmoitus

Luvan saajan on ennakolta ilmoitettava töiden aloittamisesta ELY-keskukselle sekä Rovaniemen kaupungin ja Ranuan kunnan ympäristönsuojeluviranomaisille.

Töiden valmistumisesta on ilmoitettava kirjallisesti aluehallintovirastolle, ELY-keskukselle sekä Rovaniemen kaupungin ja Ranuan kunnan ympäristönsuojeluviranomaisille 60 päivän kuluessa töiden päättymisestä lukien.

10. Vahinkojen korvaaminen

a) Maapohjakorvaukset

Luvan saajan on maksettava Rovaniemen kaupungin Kemihaaran kylässä sijaitsevan tilan Kääntölä RN:o 350:22 omistajalle kertakaikkisena korvauksena veden alle jäävästä alueesta 2 076 euroa ja vettyvästä alueesta 1 749 euroa.

Korvaukset on maksettava 30 päivän kuluessa tämän päätöksen lainvoimaiseksi tulemisesta. Eräpäivän jälkeiseltä ajalta on maksettava vuotuista viivästyskorkoa, jonka määrä ylittää seitsemällä prosenttiyksiköllä kulloinkin voimassa olevan valtiovarainministeriön vahvistaman viitekoron.

b) Vahinkojen selvittäminen

Luvan saajan on tehtävä selvitys tämän säännöstelyluvan mukaisen säännöstelyn vaikutuksista paannejään ja supon muodostumiseen tilojen Ukonkoski RN:o 19:21 ja Iso Paimenjänkkä RN:o 57:21 sekä muidenkin Paattinkijoen ranta-alueen kiinteistöjen kohdalta, missä säännöstely voi lisätä jään muodostumista. Selvitys ja mahdollinen korvausesitys on toimitettava aluehallintovirastoon säännöstelyluvan tarkistamishakemuksen yhteydessä.

Luvan saajan on ennen tämän luvan mukaisen säännöstelyn aloittamista asetettava Lapin aluehallintovirastolle 5 000 euron vakuus. Vakuuden vapauttamisesta päättää Pohjois-Suomen aluehallintovirasto lupaviranomaisena.

11. Muut määräykset

a) Korkeustaso

Tässä päätöksessä tarkoitetut korkeudet on sidottava valtakunnalliseen N₄₃-korkeusjärjestelmään.

b) Vesialueen raja maata vasten

Säännöstelyn aikana on vesilain 12 luvun 18 §:ssä tarkoitettuna vesialueen rajana maata vastaan Näskjärvestä korkeus N₄₃ + 193,17 m ja Paattinkijärvestä korkeus N₄₃ + 190,28 m.

c) Rajankäynti

Luvan saajan on haettava säännöstelyn ja siihen liittyvien töiden vuoksi tarpeelliset rajamerkkien siirtoa ja rajankäyntiä koskevat toimitukset ja maksettava niistä aiheutuvat kulut.

d) Säännöstelyä koskevien lupamääräysten tarkistaminen

Luvan saajan on viimeistään viiden vuoden kuluessa päätöksen lainvoimaiseksi tulosta jätettävä aluehallintovirastolle hakemus, joka koskee tämän säännöstelyluvan lupamääräysten tarkistamista.

Hakemukseen on liitettävä luvan saajan esitys siitä, miten säännöstelyn vaikutuksia vesistön eri käyttömuotoihin voidaan vähentää. Esityksen tulee sisältää tarkastelu Näskjärvestä Siikalampeen määrättyjen juoksutusten sekä Paattinkijärven talviaikaisen vedenkorkeuden alarajan vaikutuksista vesiympäristöön, vesivoiman tuotantoon ja järvien muuhun käyttöön.

Hakemukseen on liitettävä luvan saajan esitys tarkistetuiksi lupamääräyksiksi perusteluineen ja velvoitetarkkailujen tulokset sekä raportit ja arviot hankkeen vaikutuksista vesiympäristöön ja sen käyttöön. Lisäksi mukaan on liitettävä lupamääräyksessä 10 b ja kohdassa "VANHAAN SÄÄNNÖSTELYLUPAAN LIITTYVÄT KORVAUSVAATIMUKSET" tarkoitetut selvitykset.

Ohjaus ennakoimattoman vahingon varalta

Vahingon kärsijä voi vaatia luvan haltijalta korvausta ennakoimattomasta vahingosta tai toimenpiteitä sen poistamiseksi. Hakemus tulee tehdä aluehallintovirastolle 10 vuodessa valmistusilmoituksen saapumisesta tai sitä jäljemmästä rakennustöiden valmistumisesta. Kuitenkin rakennelman sortumisesta tms. syystä aiheutuvasta vahingosta korvausta voi hakea 10 vuoden määräajan jälkeen.

Myös viranomainen voi edellyttämättömien, yleiseen etuun kohdistuvien vahingollisten vaikutusten vuoksi vaatia luvan haltijan velvoittamista vahinkojen vähentämistoimenpiteisiin samassa ajassa.

Ennakoimattoman vahingon korvaamista koskevan hakemuksen yhteydessä voidaan esittää myös luvasta poiketen aiheutetun vahingon korvaamista koskeva vaatimus.

VANHAAN SÄÄNNÖSTELYLUPAAN LIITTYVÄT KORVAUSVAATIMUKSET

Luvan saaja veloitetaan tekemään selvitys puusto- ja vettymisvahingoista, jotka ovat mahdollisesti aiheutuneet säännöstelystä johtuneesta paannejään tai supon muodostumisesta Ranuan kunnan Kemihaara kylässä sijaitsevilla tiloilla Ukonkoski RN:o 19:21, Paimenjänkä RN:o 57:3 ja Iso Paimenjänkkä RN:o 57:21. Vahingot on selvitettävä 1.1.2009 alkaen tämän päätöksen lainvoimaiseksi tuloon asti. Selvitys on liitettävä säännöstelyluvan tarkistamishakemukseen, ellei asiasta ole siihen mennessä sovittu.

RATKAISUN PERUSTELUT

Käsittelyratkaisun perustelut

1. Kyse on hankkeesta, jonka toteuttamiseen Pohjois-Suomen vesioikeus on 4.6.1975 myöntänyt luvan päätöksellään nro 32/75/l. Luvan saajalle päätöksessä myönnetty oikeudet ovat säännöstelyoikeutta lukuun ottamatta pääsääntöisesti pysyviä.

Patorakenteiden tekemiseen, perkauksiin, muiden omistaman vesivoiman tai maapohjan käyttöön liittyviä kysymyksiä ei ole tarpeen tämän asian yhteydessä käsitellä, koska mainitussa vesioikeuden päätöksessä annetut oikeudet ja velvollisuudet niihin myöhemmin tehtyine muutoksineen ovat edelleen voimassa. Päätös sisältää myös sitovan ratkaisun vesilain 8 luvun 2 §:ssä säädetystä osallistumisoikeudesta säännöstelyyn.

Säännöstelyhankkeen jatkaminen käsitellään voimassa olevien lakien mukaisena uutena säännöstelylupa-asiana. Hakemuksen käsittelyssä otetaan kuitenkin huomioon, ettei kyse ole uudesta vesistön säännöstelystä. Sen vuoksi hankkeen vaikutuksia tarkasteltaessa vesiympäristö otetaan huomioon jo säännöstelykäyttöön otettuna. Aluehallintovirasto pitää sitovina aiemmissa lainvoimaisissa lupapäätöksissä annettuja, pysyviksi katsottavia oikeuksia ja määrättyjä velvoitteita.

2. Aluehallintovirastolla ei ole toimivaltaa tehdä päätöstä ympäristövaikutusten arviointimenettelyn (YVA) soveltamisesta. Tältä osin toimivalta kuu-

luu Lapin ELY-keskukselle, joka ei ole asiassa vaatinut YVA-menettelyä. Alue-hallintovirasto kuitenkin toteaa, että YVA-menettelyä sovelletaan uusiin hankkeisiin sekä toteutettujen hankkeiden tietynlaisiin muutoksiin, joista nyt ei ole kysymys.

3. Väliaikaista säännöstelylupaa ja käyttöoikeutta koskeva hakijan pyyntö on perustunut vesilain 2 luvun 7 §:n 2 momenttiin. Lainkohdan mukaan pykälän 1 momentissa säädetyistä edellytyksistä riippumatta voidaan, mikäli kyseisen luvun 6 §:ssä mainitut rakentamisen edellytykset ovat olemassa, hakemuksesta muun ohella myöntää oikeus tilapäisesti nostaa vettä toiselle kuuluvalla alueella.

Aluehallintovirasto ei ole pitänyt vesilain mukaan mahdollisena tehdä haetua välipäätöstä ennen kuin asiassa on saatu riittävä selvitys luvan myöntämisen edellytyksistä ja hanketta varten tarvittavien muille kuuluvien alueiden oikeudellisesta tilanteesta. Saatuaan näistä seikoista riittävän selvityksen aluehallintovirasto on voinut ratkaista hakemusasian kokonaisuudessaan. Aluehallintovirasto on harkinnassa ottanut huomioon myös sen, että vesioikeuden 4.6.1975 antaman päätöksen nro 32/75/I mukaan säännöstelystä luopuminen edellyttäisi asianmukaisen luvan. Luvan hakijalla ei siten ole ollut oikeutta keskeyttää säännöstelyä hakemuksen käsitelyn aikana.

4. Vesilain (264/61) 11 luvun 8 §:n 3 momentin mukaan korvausta vahingosta, jota lupaa myönnettäessä ei ole ennakoitu, voidaan aiemman ratkaisun estämättä vaatia hakemuksella aluehallintovirastossa. Samassa yhteydessä aluehallintovirasto voi käsitellä vaatimuksen, joka tarkoittaa samalla toimenpiteellä luvasta poiketen aiheutuneen vahingon korvaamista.

Tässä asiassa on kyse uuden luvan hakemisesta säännöstelyyn. Asiatyhteyden vuoksi aluehallintovirasto käsittelee aikaisempaan säännöstelylupaan liittyvät korvausvaatimukset tämän lupahakemuksen yhteydessä edellä kohdasta "VANHAAN SÄÄNNÖSTELYLUPAAN LIITTYVÄT KORVAUSVAATIMUKSET" ilmenevästi.

Vanhassa luvassa määrättyjen kalanistutusvelvoitteiden toteutus ei kuulu tämän asian käsittelyyn, vaan on ELY-keskuksen toimivaltaan kuuluva valvonta-asia.

5. Aluehallintovirastolla on hakemuksen käsittelyssä kertyneen aineiston, ympäristölupaviraston tekemän tarkastuksen ja muihin säännöstelyhakemuksiin liittyneiden ratkaisujen perusteella riittävästi tietoa säännöstelyn haitallisista vaikutuksista keväällä, kun vedenkorkeus on alhaalla. Katselmuksella ei siten ole asian ratkaisemisen kannalta tarpeen.

Pääasiantarkaisun perustelut

Vesitalousluparatkaisu

Sovellettava laki

Vesilaki on tullut voimaan 1.1.2012. Sen 19 luvun 3 §:n 1 momentin mukaan lain voimaan tullessa vireillä olevaan asiaan eräitä poikkeuksia lukuun ottamatta sovelletaan lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä. Hakemus on tullut vireille 27.12.2007, joten asian ratkaisuun sovelletaan vanhan vesilain (264/1961) säännöksiä.

Luvan myöntämisen edellytykset

Hankkeen tarkoituksena on aikaisemmin rakennettuja rakenteita hyväksikäyttäen jatkaa Näskjärven ja Paattinkijärven säännöstelyä, jolla parannetaan Juotasjärven säännösteltävyyttä. Vesistön säännöstely hyödynnetään Juotaskönkään voimalaitoksella.

Säännöstely ei vaaranna yleistä terveydentilaa tai aiheuta vesilain 2 luvun 5 §:ssä tarkoitettuja huomattavia vahingollisia muutoksia ympäristön luonnonsuhteissa tai vesiluonnossa ja sen toiminnassa eikä suuresti huononna paikkakunnan asutus- ja elinkeino-oloja.

Vesilain 2 luvun 6 §:n 2 momentin ja 8 luvun 6 §:n mukaisesti luvan myöntämisen edellytyksenä on, että hankkeesta saatava hyöty on siitä johtuvaan vahinkoon, haittaan ja muuhun edunmenetykseen verrattuna huomattava (intressivertailu).

Hankkeesta saadaan hyötyä käyttökelpoisen vesivoiman määrän lisäyksenä. Hakemuksen mukaisen Näskjärven ja Paattinkijärven säännöstelyn avulla saadaan Juotaksen voimalaitoksella tuotettua energiaa 1 263 MWh vuodessa. Vesilain 3 luvun 3 §:ssä määritellyllä tavalla laskettuna pääomitetty hyöty on luvan saajan esittämän laskelman mukaan noin 1 389 300 euroa, kun energian hintana käytetään hakemuksen täydennyksessä 30.9.2010 esitettyä NordPoolin hintaa 55 euroa/MWh vuoden 2010 alusta. Vastaava hinta vuoden 2013 maaliskuussa on ollut noin 45 euroa/MWh. Näin ollen pääomitettu hyöty maaliskuun 2013 hintatasossa on noin 1 136 700 euroa. Näin ollen tällä päätöksellä määrätyn Simojoen vesistöön lisättävän juoksutuksen ja Paattinkijärven säännöstelyn alarajan noston johdosta hankkeesta saatavan energian määrä on hakemuksessa esitettyä vähän pienempi ja hyöty vähäisempi.

Vesilain 2 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan rakentamisesta johtuvana vahinkona, haittana ja muuna edunmenetyksenä otetaan huomioon sekä yleistä etua koskevat että yritykseen osallistumattoman henkilön omaisuudelle ilman asianomaisen suostumusta aiheutetut sanotunlaiset seuraukset, niihin luettuna myös se, että luvan hakija saa oikeuden käyttää tiettyä rakennelmaa, aluetta tai muuta omaisuutta hyväkseen taikka lunastaa sen itselleen. Edunmenetyksinä pidetään myös kustannuksia sellaisista vahingoista ja käyttöoikeuksista, joista hakija on yrityksen toteuttamiseksi erikseen sopinut asianomaisen kanssa, samoin kuin vastaavassa tarkoituksessa hakijalle vapaaehtoisesti luovutettujen alueiden hankkimiskustannuksia.

Aluehallintovirasto ei pidä intressivertailussa huomioon otettavana säännöstelystä aiheutuvaa vahinkoa sellaiselle toisen omaisuudelle, johon luvan saajalla on säännöstelyhanketta koskevissa aiemmissa lainvoimaisissa lupapäätöksissä myönnetty pysyväksi katsottavia oikeuksia. Niin ikään vertailun ulkopuolelle jäävät vahingot niille kiinteistöille, joiden osalta Metsähallituksen tai muun aikaisemman maanomistajan hankkeeseen antaman suostumuksen katsotaan sitovan myös nykyistä omistajaa.

Hankkeen johdosta tehtyjen käyttöoikeussopimusten ja maanhankintakustannusten arvo on luvan saajan 30.9.2010 aluehallintovirastoon toimittaman hakemuksen täydennyksen mukaan yhteensä 17 000 euroa. Tämän lisäksi kustannuksina otetaan huomioon aluehallintoviraston määräämä korvaus käyttöoikeudesta 2 076 euroa, vettymisvahingosta 1 749 euroa sekä vahinkojen vähentämiseksi määrättyjen toimenpiteiden kustannukset, arviolta 30 000 euroa.

Säännöstelyn vaikutuksia paanne- ja hyydejään muodostumiseen on määrittä selvitetäväksi tarkemmin. Tältä osin aluehallintovirasto ottaa huomioon edunmenetysten korvaamisen varalta määrätyn vakuuden arvon, 5 000 euroa.

Aluehallintovirasto on määrännyt säännöstelystä kalastolle ja kalastukselle aiheutuvien edunmenetysten ehkäisemiseksi kalatalousmaksun, jonka pääomitettu määrä on 71 500 euroa.

Hankkeesta aiheutuvat rahassa mitattavat vahingot, haitat ja muut edunmenetykset ovat näin ollen noin 127 500 euroa.

Hankkeen haitalliset vaikutukset on pyritty rajoittamaan mahdollisimman vähäisiksi edellä olevilla lupamääräyksillä. Näskjärven ja Paattinkijärven säännöstelyn vedenkorkeuden ylärajat ovat samat kuin aiemmassa säännöstelyssä, mutta Näskjärven säännöstelyn kesäajan alarajaa sekä Paattinkijärven talvi- ja kesäajan säännöstelyn alarajoja on korotettu 0,5 m. Juoksutusta Siikalammen on lisätty, jotta Näskänjoen ja Siikalammen vedenlaatu paranee ja säilyy kalaston ja virkistyskäytön kannalta kohtuullisena. Lupamääräysten mukaisesti toteutettavan säännöstelyn haitalliset vaikutukset jäävät aikaisemman luvan mukaisen säännöstelyn vaikutuksia pienemmiksi. Tämän perusteella hankkeen vaikutukset eivät huononna vesiympäristöä siitä, mitä se on ennen tämän luvan myöntämistä. Vaikutuksia ei verrata rakentamattomaan, vaan ennen tämän luvan myöntämistä vallitsevaan tilanteeseen.

Hyötylaskelmissa ei ole otettu huomioon aluehallintoviraston tässä päätöksessä tekemiä muutoksia säännöstelyn vedenkorkeuksia ja juoksutuksia koskeviin lupamääräyksiin. Muutos hyötyjen määrässä ei ole niin merkittävä, että se muuttaisi intressivertailun lopputuloksen.

Aluehallintovirasto on intressivertailussa ottanut huomioon sen, että Kemijoen vesienhoitosuunnitelmassa molemmat järvet on nimetty voimakkaasti muutetuiksi järviksi sekä muut suunnitelmassa esitetyt tiedot järvien tilaan ja käyttöön liittyvistä seikoista.

Edellä sanotun perusteella hankkeesta lupamääräysten mukaisesti toteutettuna saatava hyöty on siitä johtuvaan vahinkoon, haittaan ja muuhun edunmenetykseen verrattuna huomattava. Edellytykset luvan myöntämiseksi vesilain 2 luvun 6 §:n 2 momentin nojalla ovat siten olemassa.

Hankkeen muut edellytykset

Säännöstelyn jatkamiselle ei ole kaavoituksesta tai luonnonsuojelulaista johtuvaa estettä.

Vesienhoitosuunnitelman huomioon ottaminen

Kemijoen vesienhoitosuunnitelmassa Näskjärvi ja Paattinkijärvi on luokiteltu voimakkaasti muutetuiksi järviksi. Aluehallintovirasto arvioi, että lupamääräysten mukaisella säännöstelyllä ei vaaranneta niitä tavoitteita, jotka kohdassa ”Merkinnät” Kemijoen vesienhoitosuunnitelmasta ja Kemijoen vesienhoitoalueen toimenpideohjelmasta pintavesille vuoteen 2015 on esitetty. Tämän päätöksen mukaisesta säännöstelystä aiheutuu vähemmän haitallisia vaikutuksia vesistöön.

Käyttöoikeuksia koskevien ratkaisujen perustelut

Määräaikaisten käyttöoikeuksien muuttaminen pysyviksi

Luvan saaja on hakemuksessaan Pohjois-Suomen vesioikeuden päätöksessä nro 32/75/I määrättyllä tavalla esittänyt selvitystä oikeudestaan niiden kuuden tilan säännöstelyalueilla oleviin, veden alle jääviin alueisiin, joiden alueiden käyttämisestä oli voimassa 50 vuoden määräaikaiset vuokrasopimukset vesioikeuden päätöksen antamisen aikaan. Mainitut kuusi tilaa on myöhemmin jaettu siten, että kuuden kantatilan lisäksi niistä on muodostettu 15 uutta tilaa. Näistä luvan saaja on ostanut tai tehnyt maanomistajan kanssa pysyvät käyttöoikeussopimukset siten, että uuden säännöstelyhakemuksen vireille tullessa sopimatta oli vahinkoalueet kolmelta tilalta. Luvan saaja on sittemmin täydentänyt hakemusta mainittuja kolmea tilaa koskevilla sopimuksilla ja siten luopunut tiloja koskevista käyttöoikeushakemuksista.

Aluehallintovirasto tarkastettuaan kauppakirjat ja sopimukset pitää selvitetynä luvan saajan oikeutta veden alle jääviin alueisiin lukuun ottamatta tilaa Kääntölä RN:o 350:22.

Metsähallituksen suostumusten sitovuus

Asiakirjoista saatavan selvityksen perusteella Metsähallitus on 2.1.1960 maanomistajana ilmoittanut, ettei se aseta esteitä sille, että Näskjärven säännöstely saadaan toteuttaa ja käyttöoikeus kestää niin kauan kuin Keski-Lapin Voima Oy tarvitsee alueita. Edelleen Metsähallitus on 16.12.1959 ilmoittanut, että Keski-Lapin Voima Oy saa suorittaa Paattinkijärven veden säännöstelyä Metsähallituksen hallinnassa olevan valtionmaan kohdalla luetelluilla alueilla, joiden pinta-alat ja korvaussummat on arvioitu. Myönnetty oikeus kestää niin kauan, kuin sanottuja alueita puheena olevaan tarkoitukseen tarvitaan.

Suostumuksen kohteena olevia alueita on sittemmin pääasiassa maanhankintalain perusteella siirtynyt uusille omistajille, joista osa on riitauttanut Metsähallituksen suostumusten sitovuuden Pohjois-Suomen vesioikeudessa ja vesiylioikeudessa. Vesioikeus oli 20.5.1981 antanut päätöksen nro 12/81/III täydentävässä katselmustoimituksessa olleen Näskä- ja Paattinkijärven säännöstelyhakemuksen ja lupaehtojen muuttamista koskevan hakemuksen johdosta. Vesioikeuskäsittelyssä oli esitetty väitteitä siitä, etteivät hakija ja Metsähallitus ole pätevällä tavalla sopineet maa- ja vetymishaittojen korvauksista valtiolta ostettujen lisämaa-alueiden osalta. Vesioikeus päätöksessään katsoi, ettei asiassa ole esitetty selvitystä siitä, milloin omistusoikeus myytyihin lisäalueisiin on siirtynyt muistuttajille, eikä näin ollen ole esitetty selvitystä siitä, onko Metsähallitus ollut oikeutettu tekemään sopimuksen hakijan kanssa kyseisille lisämaa-alueille aiheutuneiden vahinkojen korvaamisesta. Edelleen vesioikeus katsoi Rovaniemen maankäyttötoimikunnan puheenjohtajan 10.1.1972 päivätyn lausunnon perusteella, ettei 3.3. ja 8.3.1960 lopetetuissa toimituksissa muodostetuille lisämaa-alueille säännöstelyn aiheuttama haitta ole muuttanut mainittujen alueiden tilakokonaisuutta vastaavia hintoja ja 6.8.1969 lopetetussa toimituksessa muodostettuja lisämaa-alueita hinnoitettaessa säännöstelyn vaikutus on otettu huomioon hintaa määrättäessä. Vesiylioikeus oli valituksen johdosta 10.3.1987 antamassaan päätöksessä todennut XX:n ja XX:n omistamien tilojen alueista, joille aiheutuneista maa- ja vetymisvahingoista oli vaadittu korvausta, että ne ovat niin sanottuja lisämaita ja tämän vuoksi ja muuten vesioikeuden mainitsemilla perusteilla hylännyt vaatimukset.

Luvan saaja on ilmoittanut tarkastaneensa, että tilaa Myllytörmä RN:o 62:14 lukuun ottamatta kaikki kiinteistöt, joiden osalta se on vedonnut Metsähallituksen suostumusten sitovuuteen, on muodostettu maanhankintalain mukaisissa toimituksissa olleista niin sanotuista lisämaista. Tila Myllytörmä RN:o 62:14 ei ole valtion maata, vaan sen osalta vahinkoalueet on korvattu 30.6.1967 tehdyllä sopimuksella kantatilan Näskä RN:o 62 omistajille.

Aluehallintovirasto pitää edellä mainittuja vesioikeuden ja vesiyltioikeuden lainvoimaisia ratkaisuja edelleen sitovina maapohjalle suoritettavien korvausten osalta eikä päätösten oikeusvoimavaikutuksen vuoksi voi ratkaista toisella tavalla kysymystä Metsähallituksen suostumusten sitovuudesta. Metsähallitus on maanomistajana antanut suostumukset maa-alueiden käyttöön eikä se ole voinut luovuttaa parempaa oikeutta omistamiinsa maa-alueisiin kuin sillä itsellä oli.

Metsähallituksen suostumusten ulottuvuutta harkittaessa aluehallintovirasto on kiinnittänyt huomiota siihen, että suostumuksissa on käsitelty ainoastaan oikeuksia alueeseen sekä maapohja- ja puustokorvauksia, eikä vahinkoalueen silloinen maankäyttömuoto ole edellyttänyt muunlaisien vahinkojen arvioimista. Rantoja on sittemmin rakentamalla otettu erityiseen käyttöön ennen kuin säännöstelylupa on tullut lainvoimaiseksi. Aluehallintovirasto katsoo, etteivät Metsähallituksen suostumukset kata kaikkia mahdollisia säännöstelystä aiheutuvia vahinkoja niillä tiloilla, jotka on rakentamalla otettu erityiseen käyttöön ennen säännöstelyluvan lainvoimaiseksi tuloa.

Käyttöoikeus tilan Kääntölä RN:o 350:22 veden alle jääviin alueisiin

Luvan saaja on esittänyt aluehallintovirastolle kauppakirjan, jolla kantatilan Kääntölä RN:o 350:16 aikaisemmat omistajat myyvät 19.6.1995 Koillis-Lapin Sähkö Oy:lle määräalan, jonka sisälle myyjien omistukseen jää kaksi erillistä palstaa Saukko-ojan lähelle. Kauppaehdon 3 mukaan ostaja samalla kauppakirjalla ostaa osan vuokrasopimuksella 18.5.1959 50 vuodeksi vuokraamistaan alueista siltä osin kuin ne on myyjien omistuksessa Kääntölä tilasta 47:1 (vuokra-oikeus kiinnitetty). Lisäksi kauppakirjalla korvataan vahinkoalueita, jotka jäävät ostettavan alueen ulkopuolelle. Tilan Kääntölä RN:o 350:22 vahinkoalueita kuuluu niihin 19.6.1995 tehdyn kauppakirjan liitekarttaan vihreällä merkittyihin alueisiin, jotka ovat jääneet myyjille ja joista on maksettu rahakorvausta. Kauppaehdon mukaan korvaus on vesilain mukainen kertakaikkinen ja lopullinen. Hakemuksen liitteenä olevassa kauppakirjassa, jolla Vuorenmaa on ostanut tilan Kääntölä RN:o 350:22, on maininta rasiustodistuksesta ilmenevästä vuokra-ajasta, joka päättyy 18.5.2009. Aluehallintovirasto ei pidä edellä selostettua riittävänä selvityksenä luvan saajan oikeudesta tilaan Kääntölä RN:o 350:22.

Aluehallintovirastoon 1.10.2010 toimitetun hakemuksen täydennyksen mukaan Paattinkijärven säännöstelyssä veden alle jäävien alueiden pinta-ala on yhteensä 85,8 hehtaaria, josta luvan saaja hallitsee omistusoikeuden tai viranomaisen myöntämän käyttöoikeuden perusteella 51 hehtaaria. Näskjärven ja Paattinkijärven säännöstelyssä veden alle jäävien alueiden pinta-ala on yhteensä 101,8 hehtaaria, josta luvan saaja hallitsee omistusoikeuden tai viranomaisen myöntämän käyttöoikeuden perusteella 51,2 hehtaaria. Säännöstelyä varten tarvittavat maa-alueet kuuluvat suurimmalta osaltaan luvan saajalle, joten käyttöoikeus vielä tarvittaviin Paattinkijärven rantatilan Kääntölä RN:o 350:22 veden alle jääviin alueisiin voidaan myöntää vesilain 2 luvun 7 §:n 1 momentin perusteella.

Lupamääräysten perustelut

Rakentamista koskevat lupamääräykset

Rakentamista koskevissa lupamääräyksissä on otettu huomioon nykyiset pysytettävät rakenteet sekä niihin tehtävät muutokset. Rakenteiden muu-
tostöihin annetaan vesilain mukaiset tavanomaiset määräykset rakenta-
misajasta, työn suorittamisesta ja työnaikaisten haittojen minimoinnista.

Asiakirjoista saadun selvityksen perusteella Näskjärven ja Paattinkijärven säännöstely on toteutettu niin, että molempien säännöstelyjen yläraja on noin metrin luonnontilaisen keskivedenkorkeuden yläpuolella. Luvan saaja oli aiemmassa säännöstelyluvassa veloitettu muun ohella suorittamaan puuston hakkaus ja pensaikon raivaus veden alle jääviltä rantamailta, mutta kantoja ei ollut määrätty poistettaviksi. Asiakirjoista ja lupaviranomaisen tarkastuksella saadun selvityksen perusteella veden alle jäävällä alueella on kantoja, jotka haittaavat vesistön ja rannan käyttöä. Säännöstely on voinut kuluttaa veden alle jäänyttä aluetta ja paljastaa kantoja. Aluehallintoviraston arvion mukaan vesistön ja rannan käyttöä haittaavien kantojen poistaminen on myös yleisen edun kannalta tarpeen.

Uomien perkaamisesta ei anneta uusia määräyksiä, vaan perkaamisen osalta on noudatettava vesioikeuden päätöksen nro 32/75/I lupaehtoja.

Säännöstely- ja juoksutusmääräykset

Hakemussuunnitelman mukaan Näskjärven valuma-alue on 28,7 km² ja keskivirtaama Näskjärvestä luonnontilassa on ollut noin 0,35 m³/s. Vastaavat luvut Paattinkijärven osalta ovat 44,5 km² ja 0,55 m³/s. Säännöstelyä koskeneessa katselmustoimituksessa on arvioitu, että keskivirtaama Näskjärvestä Simojoen vesistöön on ollut noin 0,22 m³/s. Katselmustoimituksen asiakirjoihin liitetyn valuma-aluekartan (Suomen taloudellinen kartta, 1:100 000) ja muiden asiakirjojen mukaan valuma-alueet on määritetty kummallekin järvelle erikseen ja yhteenlaskettu valuma-alue Paattinkijärven luusuassa on 73,2 km².

Hakemussuunnitelman mukaisilla säännöstelyrajoilla Näskjärven säännöstelytilavuus on 10,4 milj. m³ ja Paattinkijärven säännöstelytilavuus 6,8 milj. m³ eli yhteensä 17,2 milj. m³. Asiakirjoista saatavan selvityksen perusteella järvien säännöstelyt on toteutettu niin, että ylärajat ovat metrin luonnontilaisen keskivedenkorkeuden yläpuolella ja alarajat metrin sen alapuolella.

Keskivirtaaman avulla laskettu valuma-alueen vuosivalunta on Näskjärven valuma-alueelta noin 11,04 milj. m³ ja Paattinkijärven omalta valuma-alueelta noin 17,34 milj. m³ eli yhteensä noin 28,4 milj. m³, jolloin säännöstelyaste on 60,6 %. Vastaavasti Näskjärven oman valuma-alueen säännöstelyaste on noin 94,2 %.

Kirjallisuudesta saatujen tietojen mukaan Pohjois-Suomessa kevätvalunnan (lumen sulaminen ja kevätsadanta) osuus vuosivalunnasta on noin 50–60 % tai noin 80 % lumen vesiaron keskimääräisestä maksimita. Näin ollen Näskjärven kevätvalunta on noin 5,5–6,6 milj. m³. Lumen vesiaron keskimääräinen maksimi alueella on noin 200 mm. Tämän mukaan määritettynä kevätvalunta on noin 4,5 milj. m³. Vastaavasti Paattinkijärven oman valuma-alueen kevätvalunta on noin 8,7–10,4 milj. m³ tai

7,1 milj. m³. Näin ollen Näskjärven ja Paattinkijärven koko valuma-alueen kevätvalunta on noin 14,2–17,0 milj. m³ tai noin 11,6 milj. m³.

Hakemussuunnitelman liitteenä 13 olevassa vesistösäännöstelyjä koskevassa Suomen ympäristökeskuksen esiselvityksessä on tarkasteltu Näskjärven ja Paattinkijärven vedenkorkeuksia vuosina 1980–1995.

Näskjärven säännöstelyn yläraja on ollut $N_{43} + 193,17$ m ja alaraja $N_{43} + 191,17$ m. Toteutetun säännöstelyn aikana vuosina 1980–1995 vedenkorkeuden mediaani (keskimäinen havaintoarvo) on ollut kevättalvella noin +191,85 m ja kesällä keskimäärin noin +192,85 m. Vedenkorkeus on alkanut nousta huhti-toukokuun vaihteen tienoilla ja on ollut kesävedenkorkeudessa touko-kesäkuun vaihteen tienoilla. Vedenkorkeus on ollut kevättalvella vedenkorkeuden +191,50 m yläpuolella 90 %:n pysyvyydellä.

Paattinkijärvellä säännöstelyn yläraja on ollut $N_{43} + 190,28$ m ja alaraja $N_{43} + 188,28$ m. Toteutetun säännöstelyn aikana vuosina 1980–1995 vedenkorkeuden mediaani on ollut kevättalvella noin +189,75 m ja kesällä noin +190,00 m. Vedenkorkeus on alkanut nousta huhti-toukokuun vaihteen tienoilla ja on ollut kesävedenkorkeudessa toukokuun loppupuolella. Vedenkorkeus on ollut kevättalvella vedenkorkeuden +188,55 m yläpuolella 90 %:n pysyvyydellä.

Katselmustoimituksen katselmuskirjan mukaan Näskjärven pinta-ala säännöstelyn ylärajalla on noin 585 ha ja alarajalla noin 455 ha. Keskivedellä eli ilmeisesti arvioidulla luonnontilaisella keskivedenkorkeudella pinta-ala on noin 560 ha. Katselmuskirjan mukaan Paattinkijärven pinta-ala säännöstelyn ylärajalla on noin 430 ha, keskivedellä noin 345 ha ja säännöstelyn alarajalla noin 250 ha.

Hakemussuunnitelman täydennyksen liitteenä 3 olevaan karttaan on merkitty aiemman luvan mukaisen ja hakemuksessa esitetyn Näskjärven säännöstelyn ylärajan ($N_{43} + 193,17$ m) mukainen rantaviiva, säännöstelyn alaraja eli kahden metrin syvyyskäyrä ($N_{43} + 191,17$ m) ja kolmen metrin syvyyskäyrä ($N_{43} + 190,17$ m) sekä säännöstelyn ylärajan mukaan määritetty vettymisvahinkokäyrä ($N_{43} + 194,17$ m). Samoin Paattinkijärveä koskevaan karttaan on merkitty aiemman luvan mukaisen ja hakemuksessa esitetyn Paattinkijärven säännöstelyn ylärajan ($N_{43} + 190,28$ m) mukainen rantaviiva, säännöstelyn alaraja eli kahden metrin syvyyskäyrä ($N_{43} + 188,28$ m) ja kolmen metrin syvyyskäyrä ($N_{43} + 187,28$ m) sekä säännöstelyn ylärajan mukaan määritetty vettymisvahinkokäyrä ($N_{43} + 191,28$ m).

Näskjärven vedenkorkeuden laskiessa metrillä toteutuneen säännöstelyn ylärajalta järven pinta-ala pienenee noin 25 hehtaarilla eli noin 4 %:lla ja kahdella metrillä noin 130 hehtaarilla eli noin 22 %:lla. Paattinkijärven vedenkorkeuden laskiessa metrillä toteutuneen säännöstelyn ylärajalta järven pinta-ala pienenee 85 hehtaarilla eli noin 20 %:lla ja kahdella metrillä noin 180 hehtaarilla eli noin 42 %:lla. Edellä olevasta voidaan päätellä, että Näskjärvellä säännöstelyn ylärajalta metri alaspäin pohjan kaltevuus on suuri. Metriä syvemmillä Näskjärven sekä Paattinkijärven pohja säännöstelyn vaikutusalueella on loivapiirteinen, minkä vuoksi vedenkorkeuden aletessa järvien pinta-ala pienenee nopeasti.

Aluehallintovirasto on osittain hyväksynyt luvan saajan hakemuksen säännöstelyn jatkamisesta noudattaen aikaisemmin vahvistettuja säännöstely- ja juoksumääräyksiä. Luvan saajan esityksestä on poikettu siltä osin

kuin se on ollut vahinkojen ja haittojen vähentämiseksi tarpeellista eikä ole tarkoitetun tuloksen saavuttamiseksi välttämätöntä.

Rantojen käytön parantamiseksi sekä kalasto- ja kalastussyistä Paattinkijärven talviaikaista ja kesäaikaista alarajaa on korotettu 50 cm:llä. Tällöin säännöstelyväli on 1,5 m ja säännöstelytilavuus noin 5,6 milj. m³. Aluehallintovirasto ei ole muuttanut Näskjärven säännöstelyn ylärajaa ja talviaikaista alarajaa, mutta on nostanut kesäajan säännöstelyn alarajaa 0,5 m. Näin ollen Näskjärven ja Paattinkijärven yhteenlaskettu säännöstelytilavuus on noin 17,4 milj. m³, mikä vastaa likimain keskimääräistä valuma-alueelta kertyvää kevätvaluntaa. Säännöstelyä voidaan hoitaa tämän päätöksen mukaisesti, kun käytetään hyödyksi havaintoja sekä vedenkorkeus- ja virtaamaennusteita.

Juoksutusta Näskjärvestä Siikalampeen on lisätty vesistön vedenlaadun ja virkistyskäytön turvaamiseksi. Vanhan säännöstelypäätöksen mukaan Näskjärvestä Simojoen vesistöön oli talviaikana juoksutettava tarpeellinen vesimäärä, kuitenkin enintään 50 l/s kuuden kuukauden aikana. Vesimäärä on ollut näin ollen enintään 0,78 milj. m³ vuodessa, tosin juoksutuksen suuruus ei ole tarkalleen tiedossa. Juoksutuksen toteuttamisessa on ollut ongelmia Näskänjoen paantamisen (ihistämisen) vuoksi. Juoksutuksen toteuttaminen lupamääräyksessä ilmenevällä tavalla voi edellyttää padon juoksutusrakenteiden muuttamista ja alapuolisen uoman muotoilua niin, ettei paannejäätä synny. Uuden lupamääräyksen mukainen juoksutus on noin 1,17 milj. m³ vuodessa.

Lisäksi on annettu määräys, jonka perusteella luvan saaja on velvollinen hoitamaan juoksutukset siten, etteivät juoksutettavat veden tulvi maa-alueille Paattinkijärven padon alapuolella, ja juoksuttamaan padolta Paattinkijokeen aina vähintään 25 l/s.

Luvan saaja on esittänyt voivansa säännöstelyssä hyödyntää Suomen ympäristökeskuksen käytössä olevaa koko Suomen kattavaa vesistömallijärjestelmää, jolla tehdään vesistöjen vedenkorkeus- ja virtaamaennusteet ja varoitetaan tulvista. Aluehallintovirasto toteaa, että juoksutusten ennakkosuunnittelu ja käytettävissä olevan tiedon hyödyntäminen on tullut esille myös Juotasjärven ja Näskjärven säännöstelyn tilapäistä poikkeamista koskevassa asiassa, josta aluehallintovirasto on 1.6.2011 antanut päätöksensä nro 36/11/2. Ennusteiden käyttöön otto on tarpeen lupamääräysten noudattamiseksi ja säännöstelyn haittojen vähentämiseksi.

Rantojen suojaaminen

Vesilain 2 luvun 13 §:n 1 momentin ja 11 luvun säännösten mukaan luvan saaja on vastuussa hankkeesta aiheutuvan vahingon, haitan ja muun edunmenetyksen korvaamisesta. Vesilain 11 luvun 13 §:n mukaan menetys voidaan pykälässä mainituin edellytyksin rahakorvauksen sijasta määrätä hyvitetäväksi vahinkoa ehkäisevin tai vähentävin toimenpitein. Tällaisena toimenpiteenä voi olla esimerkiksi rannan suojaaminen.

Vallitsevan oikeuskäytännön mukaan rannan suojauksia määrätään tehtäväksi erityiseen käyttöön otetuilla tai kaavoituksella varatuilla alueilla. Asuin- tai muuhun erityiseen käyttöön varattujen alueiden ulkopuolisilla alueilla ranta voidaan jättää suojaamatta, jos syöpymää tai sortumaa ei voida odotettavissa oleviin vahinkoihin nähden kohtuullisin kustannuksin estää. Rantojen suojaaminen on kallista verrattuna vyörymävahingoista maksettaviin korvauksiin.

Korkeimman hallinto-oikeuden 28.4.2010 antamassa päätöksessä (taltio-numero 917) on muun ohella tarkasteltu rannan käyttömuodon ja hankkeen toteuttamisen ajankohdan merkitystä määritettäessä luvan saajalle velvoitteita. Päätöksen mukaan arvioitaessa luvansaajan velvollisuutta suojata hankkeen vaikutusten vuoksi vahinkoa kärsivien kiinteistöjen rantoja on ratkaisevaa ranta-alueen käyttömuoto sellaisena kuin se on ennen hankkeen toteuttamista. Jos rannan omistaja esimerkiksi säännöstelyn aloittamisen jälkeen ottaa rannan erityiseen käyttöön tietoisena mahdollisista vyörymävahingoista, toimenpidevelvoitteen asettamista luvansaajalle ei vesilain 11 luvun 13 §:n nojalla voida pitää erityiseen käyttöön tulevaisuudessa otettavien ranta-alueiden osalta kohtuullisena.

Näskjärveä ja Paattinkijärveä on säännöstelty voimataloustarpeisiin jo ennen vesioikeudellisen luvan myöntämistä. Tästä johtuu, että luvan saajalla on velvollisuus suojata Näskjärven ja Paattinkijärven säännöstelystä haittaa kärsivät rannat ainakin tilojen niissä kohdissa, jotka on otettu rakentamalla ja muutoin erityiseen käyttöön ennen säännöstelylupapäätöksen lainvoimaiseksi tuleamista. Säännöstelylupa on tullut lainvoimaiseksi 14.10.1976.

Näskjärven ja Paattinkijärven rannoille on rakennettu useita asuinrakennuksia ensimmäisen säännöstelyluvan lainvoimaiseksitulon jälkeen. Alueella ei ole voimassa olevaa yleis- tai yksityiskohtaisempaa kaavaa. Ympäristölupaviraston maastotarkastuksessa on havaittu joidenkin tilojen rantojen lievää syöpymistä. Arvioitaessa luvan saajan velvollisuutta suojata myös ensimmäisen säännöstelyluvan jälkeen erityiseen käyttöön otettujen tilojen rannat tulee kiinnittää huomiota säännöstelyluvan voimassaoloa koskevan lupaehdon 14 sisältöön ja rannanomistajien tietoisuuteen säännöstelystä. Edellä kohdassa "Luvan hakemisen peruste" esitetty lupaehto 14 sisältää sekä ohjeet jatkoluvan hakemiselle että velvoitteen hakea vesioikeudellinen lupa säännöstelyn lopettamiselle. Tämän perusteella aluehallintovirasto toteaa, ettei säännöstelyluvan voimassaolosta annetun lupaehdon perusteella ole voinut syntyä oikeutettua oletusta säännöstelyn päättymisestä vuoden 2008 jälkeen. Säännöstelylupapäätöksen lainvoimaiseksitulon jälkeen Näskjärven ja Paattinkijärven rannanomistajien katsotaan sen vuoksi ottaneen rannan erityiseen käyttöön tietoisena mahdollisista säännöstelystä aiheutuvista vyörymävahingoista. Säännöstelyluvan määräaikaaisuudella ei ole siten merkitystä asiassa.

Aluehallintovirasto on myöntänyt luvan säännöstelyn jatkamiselle lähes aikaisemman säännöstelykäytännön mukaisesti, mutta pyrkien tehokkaammin rajoittamaan säännöstelystä johtuvia haittoja. Uuden luvan mukaisesta hankkeesta ei odoteta aiheutuvan aikaisempaa enempää rantavahinkoja. Näin ollen luvan saajalle asettu rannan suojausvelvoite ei koske ensimmäisen säännöstelyluvan lainvoiman jälkeen erityiseen käyttöön otettuja rantoja.

Tässä päätöksessä on annettu oikeusohje ja määräys luvan saajalle saattaa asia aluehallintoviraston ratkaistavaksi, mikäli rannan suojauksesta tai vahingon korvaamisesta ei päästä yksimielisyyteen.

Venevalkamat, laiturit ja kulkuyhteydet

Venevalkamista, laitureista ja kulkuyhteyksistä on annettu määräys, jossa luvan saajan toimenpidevelvoitteen rajaus perustuu edellä rantojen suojauksista sanottuun periaatteeseen.

Asiakirjoista saatavan selvityksen perusteella tilan Yliniemi RN:o 46:16 Pitkäniemeen johtava maakulkuyhteys vettyy säännöstelyn seurauksena, minkä vuoksi on tarpeen toimenpitein estää kulkuhaitta.

Paattinkijärven säännöstelyn tarpeisiin on perattu Paattinkijokea tilan Yliniemi RN:o 46:16 kohdalla. Järvien säännöstelyllä siirretään juoksutuksia talvikauteen, minkä seurauksena tilan alueelle Paattinkijokeen ei mitä ilmeisimmin muodostu kantavaa jääkantta tai jokea ei voi traktorilla ylittää uoman poikki. Tästä syystä tulee toimenpitein mahdollistaa joen ylittäminen talvisaikaan.

Paattinkijärven vedenkorkeuden nostamisen seurauksena tilan Pihlajaniemi RN:o 97:6 viljelystie on vettyvällä alueella, minkä vuoksi on tarpeen toimenpitein estää kulkuhaitta. Vesioikeuden päätöksen nro 12/81/III lupaehdossa 11.b) Pihlajaniemen tilalle määrätyt korvaukset eivät kata kulkuhaittaa.

Kalatalousmaksu

Aluehallintovirasto on muuttanut Pohjois-Suomen vesioikeuden 20.5.1981 antaman päätöksen nro 12/81/III lupaehdon 10.a) mukaiset siian istutusvelvoitteet kalatalousmaksuiksi käyttäen hintana 0,1 euroa/poikanen. Näin saatuun hintaan on lisätty 10 % kalatalousmaksuilla tehtävän toimenpiteen toteutuskuluina. Kalatalousmaksuja ei ole tarkoitettu käytettäväksi lupamääräyksen 8.c) mukaisen kalasto- ja kalastustarkkailun kustannuksiin, koska ei ole tiedossa tarpeellisen tarkkailun sisältö ja tarkkailun kustannukset.

Ensimmäisten kalatalousmaksujen määrissä voidaan ottaa huomioon kyseisenä vuotena jo tehtyjen istutusten rahallinen arvo kalatalousmaksua vähentävänä tekijänä.

Pohjois-Suomen vesioikeus on 20.5.1981 antamassaan päätöksessä katsonut, että katselmustoimituksen toimitusmiesten Näskänjoen ja Paattinkijoen sekä Näskä-, Paattinki- ja Piittisjärven kalastuksen tuoton vähenemisestä ja menetyksestä esittämät korvaukset ovat perusteiltaan ja määriltään oikeat. Vesioikeus on katsonut, että toimitusmiesten esitys siianpoikasten istuttamiseksi on perusteeltaan ja määrältään oikea. Vesioikeus on katsonut, että Näskä-, Paattinki- ja Piittisjärvessä sekä Piittisjoessa on ennen säännöstelyä ollut niin vähäinen taimenkanta, ettei mainittuihin järviin ja jokeen ole syytä määrätä istutettavaksi taimenenpoikasia.

Vesioikeuden 20.5.1981 antaman päätöksen mukaan luvan saajan on maksettava säännöstelystä aiheutuneesta kalastuksen tuoton vähenemisestä Näskänjoen ja Paattinkijoen vesialueiden omistajille sekä kalastuksen tuoton menetyksestä Näskäjärven, Paattinkijärven, Piittisjärven ja Piittisjoen vesialueiden omistajille kertakaikkiset korvaukset. Näskänjoen ja Paattinkijoen osalta kertakaikkinen korvaus on määrätty kertomalla vuotuisvahinko kertoimella 20. Vuosina 1959–1975 tapahtuneen säännöstelyn täysimääräisiksi vahinkovuosiksi Näskäjärven, Paattinkijärven, Piittisjärven ja Piittisjoen vesialueilla ovat toimitusmiehet arvioineet seitsemän ja kertakaikkinen korvaus ennen vuotta 1975 tapahtuneen luvattoman säännöstelyn aiheuttamasta kalastuksen tuoton menetyksestä on määrätty edellä mainituille vesialueille kertomalla vuotuisvahinko seitsemällä. Pohjois-Suomen vesioikeus on 4.6.1975 antamallaan päätöksellä nro 32/75/I määrännyt hakijan maksamaan maa- ja metsätalousministeriölle ennakkomaksuna kalakannan hoitotoimenpiteiden perustamiskustannuksia varten

45 000 markkaa sekä käyttö- ja hoitokustannuksia varten 15 000 markkaa vuodessa vuodesta 1976 alkaen. Maksut on ministeriön toimesta käytettävä kalanviljelyyn ja kalanpoikasten istutukseen sekä muihin kalakannan säilyttämiseksi tarpeellisiin toimenpiteisiin. Katselmustoimituksen avustava virkamies on katsonut 19.4.1977 päivätyssä lausunnossa, että Näskänjoen ja Paattinkijoen kertakaikkisesti korvattavaksi määrättyjä vesialueita lukuun ottamatta muilla vesialueilla ei säännöstelystä ole aiheutunut vuodesta 1975 alkaen korvattavaa vahinkoa, kun otetaan huomioon edellä mainituilla maksuilla tehdyt toimenpiteet.

Aluehallintovirasto katsoo, että 20.5.1981 annetulla vesioikeuden päätöksellä määrättyt kertakaikkiset korvaukset Näskänjoen ja Paattinkijoen osalta kattavat myös nyt annettavalla päätöksellä tapahtuvasta säännöstelystä aiheutuvat vahingot ja Pohjois-Suomen vesioikeuden 4.6.1975 antamalla päätöksellä määrättyillä maksuilla tehdyillä toimenpiteillä, 20.5.1981 antamalla päätöksellä määrättyillä istutusvelvoitteella sekä sen toteuttamiseen 18.10.1991 tehdyllä muutoksella on ehkäisty säännöstelystä aiheutunut korvattava kalastuksen tuoton menetys ja turvattu kalatalouden yleinen etu Näskäjärven, Paattinkijärven sekä Piittisjärven ja Piittisjoen vesialueilla ja ne vastaavasti ehkäistään ja turvataan uuden säännöstelyn olosuhteissa lupamääräyksen 7 mukaisilla kalatalousmaksuilla tehtävillä toimenpiteillä. Nyt annetun luvan mukainen säännöstely ei aiheuta enempää kalastuksen tuoton vähenemistä tai menetystä ja laajempia toimenpiteitä säännöstelystä aiheutuvan vahingon ja haitan ehkäisemiseksi ja yleisen kalatalousedun turvaamiseksi kuin voimassa olevan vesioikeuden päätöksen mukainen säännöstely. Aluehallintovirasto katsoo, että kalatalousmaksuilla voidaan tarkoituksenmukaisimmin ehkäistä kalasto- ja kalastusvahinkojen ja -haittojen syntyminen ja turvata yleinen kalatalousetu hankkeen vaikutusalueen olosuhteissa.

Näskä- ja Paattinkijärven säännöstelyn kalasto- ja kalastusvaikutuksia on arvioitu säännöstelyn vahinkoja ja haittoja koskevassa täydentävässä katselmustoimituksessa. Katselmustoimituksen avustava virkamies arvioi kahden metrin säännöstelyn aiheuttavan siian mädin melko totaalisen tuhoutumisen, mikä johtaa siian tuoton laskuun 85 %:lla, mutta muikku kutee ainakin osaksi niin paljon syvemmillä ja kahden metrin säännöstelyn ei ole missään todettu aiheuttavan muikun lisääntymiselle kovin merkittävää haittaa vaikkakin vuotuiset kannan vaihtelut saattavat käydä entistä jyrkemmiksi. Avustavan virkamiehen lausunnon mukaan muiden kalalajien osalta vahinkoa syntyy yleisestä tuotannon alenemisesta, joka ilmenee kalojen kasvun hidastumisena, saaliskalojen koon vähenemisenä ja saaliin kilomääräisenä laskuna.

Hyvät muikkujärvet ovat yleensä kooltaan suurempia kuin Näskä- ja Paattinkijärvi. Muikkukannat vaihtelevat luontaisesti ja monilla säännöstelemättömilläkin järvillä esiintyy pitkiä jaksoja, jolloin muikku on kateissa. Yksiselitteistä syytä muikkukantojen vaihteluun ei tunneta, vaan se on monien tekijöiden yhteisvaikutuksen tulos. Esimerkiksi Kuusamon Irni- ja Kerojärvellä sekä Taivalkosken Kostonjärvellä on 4–5 metrin säännöstelyt ja näillä järvillä on hyvät muikkukannat. Kalatalousviranomaisen 18.5.2009 päivätyn lausunnon liitteenä olevan saalispäiväkirjan mukaan Näskäjärvestä on saatu isorysillä 15.6.–30.7.2008 muikkuja 849 kg eli 1,4 kg/ha. Rysiä oli pyynnissä enimmillään kolme.

Toimitusmiehet esittivät Siikalammesta alavirtaan Näskänjoen kalatuotannon korvattavaksi kertakaikkisesti kokonaan menetettynä. Avustavan virkamiehen mukaan ei Siikalammen osalta ollut näyttöä säännöstelyn aiheuttamasta kalasto- ja kalastusvahingosta. Avustavan virkamiehen

19.4.1977 päivätyn lausunnon mukaan siika on lakannut nousemasta Näskänjoessa jo ennen joen virtaaman vähentämistä. Myös Siikalammesta on siikakanta hävinnyt jo ennen vuotta 1959, jolloin Näskäjärven luusua padottiin. Siikalammessa ei ole vähäisestä juoksutuksesta huolimatta todettu talvisia kalakuolemia, ja lammella kalastavien mukaan Siikalammesta saadaan kesäisin runsaita hauki-, ahven- ja särkisaaliita. Koska Näskänjoen ja Siikalammen virtaama luonnontilassakin on talvikautena ollut erittäin pieni, ja koska Siikalammen vedenkorkeutta on laskettu jo ennen Näskäjärven vesien kääntämistä Kemijoen vesistöön, ja koska lammessa on edellä mainittuihin olosuhteisiin nähden tyydyttävä kalakanta, ei Siikalammen osalta ole vahingoista selvää näyttöä. Mahdollista kalastuksen tuoton alenemista ei voida yksiselitteisesti perustella eikä arvioida. Näskäjärven ja Siikalammen välisellä osuudella ei avustavan virkamiehen lausunnon mukaan ollut kalasto- tai kalastusmerkitystä.

Nyt vireillä olevan hakemuksen käsittelyssä saadun selvityksen perusteella aluehallintovirasto arvioi kuten vesioikeuskin, että Näskäjärven säännöstely ei ole aiheuttanut korvattavaa vahinkoa Siikalammessa. Asianosaisetkaan eivät ole vaatineet korvausta säännöstelyn aiheuttamasta Siikalammen kalastuksen tuoton menetyksestä, vaan vaatineet juoksutettavaksi lisää vettä Näskänjokeen. Nyt annetun päätöksen mukainen juoksutus Näskänjokeen parantaa kalaston ja kalastuksen olosuhteita Näskänjoessa ja Siikalammessa.

Tarkkailu- ja kirjaamismääräykset

Vedenkorkeuksien ja virtaamien tarkkailu perustuu pääosin aikaisempaan säännöstelylupaan. Luvan saaja on ympäristölupaviraston maastotarkastuksessa 30.9.–1.10.2008 ilmoittanut muuttavansa Paattinkijärven asteikon maalta päin luettavaksi. Aluehallintovirasto on lisäksi määrännyt luvan saajan korjaamaan maastotarkastuksessa ilmoitettu 2 cm:n virhe asteikossa.

Vesistö- sekä kalasto- ja kalastustarkkailuvelvoite on määrätty toiminnan vaikutusten selvittämiseksi. Rantavyöhykkeen tilan tarkkailu on määrätty hakijan esityksen mukaisesti.

Hakemuksen käsittelyn aikana ei ole esitetty veden saantiin liittyviä vaatimuksia. Säännöstelyn vaikutuksia talousveden saantiin on kuitenkin tarkkailtava, jos hankkeen vaikutusalueella kiinteistön veden saanti on kaivon, lähteen tai vastaavan vedenottamon varassa.

Tarkastuksella saadun selvityksen perusteella hankkeen vaikutusalueella ei ole suuria vyörymiä, vaan lievää rantojen kulumista ja maa-aineksen huuhtoutumista.

Paattinkijoella paannejään ja supon muodostumista sekä niiden yhteyttä säännöstelyyn ja juoksutuksiin on tarkkailtava lisätiedon saamiseksi haitallisten vaikutusten vähentämiseksi ja mahdollisten korvauksien määrittämistä varten.

Yksityiskohtaisten tarkkailuohjelmien hyväksyminen on annettu valvojan viranomaisen tehtäväksi. Näskänjoki ja Siikalampi ovat mukana tarkkailussa, koska ne ovat säännöstelyn vaikutusalueella.

Korvaukset

Aluehallintovirasto määrää luvan saajan esityksestä poiketen korvaukset tilan Kääntölä RN:o 350:22 veden alle jäävästä ja vettyvästä maasta siten, että kuvioista 28 ja 29 puolet katsotaan tonttimaaksi, jonka hinta on 3 €/m². Aluehallintovirasto määrää korvauksen vettymisvahingosta siten, että vahinkorajana on nykyisen ratkaisukäytännön mukaisesti tonttimaalla 1,2 metriä, minkä johdosta vettymisalueesta määrättävä korvaus on kerrottu kertoimella 1,2. Muilta osin aluehallintovirasto hyväksyy luvan saajan esityksen maapohjan luokittelusta, vettyvän alueen arvioinnista, maapohjan yksikköhinnoista sekä muista korvauserusteista. Korvauserusteiden muutokset perustuvat maastokatselmuksessa Paattinkijärven rantakiinteistöistä kyseisellä alueella tehtyihin yleishavaintoihin sekä Maanmittauslaitoksen julkaisemiin kiinteistöjen kauppahintatilastoihin vuodelta 2011 ja 1–6/2012. Kauppahintatilastojen mukaan Lapin maakunnassa vuonna 2011 rakennetun rantaan rajoittuvan lomakiinteistön keskihinta oli 8,5 €/m² ja rakentamattoman 4,52 €/m². Hinnoissa on esiintynyt suuria vaihteluja.

Aluehallintovirasto määrää vesilain 16 luvun 24 §:n 2 momentissa säädettyllä tavalla säännöstelystä mahdollisesti aiheutuvasta paanne- ja hydejäästä johtuvat vahingot selvitettäväksi ja korvauskysymykset ratkaistavaksi myöhemmin. Aluehallintovirasto katsoo, että on olemassa erityinen syy määrätä asia myöhemmin ratkaistavaksi, koska tällä päätöksellä vähennetään säännöstelyn ja juoksutuksien haittoja aikaisempaan säännöstelyyn nähden. Aluehallintovirasto katsoo, että vesiylivoikeuden päätöksessä 10.3.1987 Paattinki- ja Piittisjoen varrella aiheutuneista vettymisvahingoista määrätty korvaus tarkoittaa vesioikeuden luvan mukaisesta säännöstelystä aiheutuneiden vahinkojen korvaamista vuoteen 2008 saakka. Asettavan vakuuden suuruus on määritetty arviona mahdollisista uusista edunmenetyksistä. Korvausratkaisun täydentäminen soveltuu ratkaistavaksi säännöstelyä koskevien lupamääräysten tarkistamisen yhteydessä.

Muut määräykset

Vesilain 8 luvun 10a §:n mukaan vesiympäristön ja sen käytön kannalta merkittävät säännöstelyluvan ehdot tulee määrätä tarkistettavaksi määräajoin, jollei tällaista määräystä ole pidettävä erityisestä syystä ilmeisen tarpeettomana. Lupapäätöksessä on määrättävä, mihin mennessä luvan haltijan on tehtävä hakemus edellä sanottujen lupaehtojen tarkistamiseksi ja mitä selvityksiä tuolloin on esitettävä.

Pääasiaratkaisusta ilmenevästi luvan saajalle on myönnetty lupa vesistön säännöstelyn jatkamiseen. Säännöstelylupa on merkittävä Näskäjärven ja Paattinkijärven vesiympäristön ja sen käytön kannalta eikä asiassa ole tullut esille perustetta säännöstelyluvan ehtojen tarkistamatta jättämiselle.

Näskä- ja Paattinkijärven aiemmassa säännöstelyluvassa ei ole luvan saajalle asetettu velvollisuutta tarkkailla esimerkiksi hankkeen vesistö- tai kalasto- ja kalastusvaikutuksia. Hankkeen tähänastisista vaikutuksista on muutenkin ollut saatavissa vain vähän tietoa, kun otetaan huomioon säännöstelyn kesto. Tarkistamishakemuksen käsittelyn yhteydessä voidaan tarkkailuaineiston perusteella todentaa säännöstelyn vaikutuksia ja tarvittaessa tarkistaa tämän luvan määräyksiä. Aluehallintovirasto katsoo, että lupamääräysten tarkistaminen on eri osapuolten etujen turvaamiseksi tehtävä varsin pian ja asetetussa määräajassa saadaan riittävästi tietoa säännöstelyn vaikutuksista.

PERUSTELUT VANHAAN SÄÄNNÖSTELYLUPAAN LIITTYVIEN KORVAUSVAATIMUSTEN OSALTA

Aluehallintovirasto tutkii käsittelyratkaisusta 4 ilmenevillä perusteilla XX:n ja XX:n vaatimukset, jotka tarkoittavat sään-nöstelystä mahdollisesti aiheutuneita ja aiheutuvia vahinkoja ennen tämän luvan täytäntöönpanoa. Aluehallintovirasto rinnastaa sanotut vahingot ns. ennakoimattomiin vahinkoihin, koska luvan haltijalla ei ole ollut oikeutta lopettaa säännöstelyä säännöstelyluvan voimassaolon päättymisen jälkeen 2009.

Muistuttajat ovat vaatineet korvausta puustolle ja metsämaalle aiheutuneista vahingoista. Vaatimus perustuu toisaalta säännöstelyn väitettyihin paantamis- ja hyydevaikutuksiin ja toisaalta väitettyyn vettymisvyöhykkeen väärään määrittelyyn. Aluehallintovirasto on hyväksynyt oikeaksi hakijan tekemät vettymisvyöhykkeiden määritykset, joten tutkittavaksi jää paantamis- ja hyydeongelmien sekä säännöstelyn syy-yhteys.

Luvan saaja on vastineessaan ilmoittanut, että hyytöä tai suppoa voi muodostua virtaavaan puroon tai jokeen sopivissa olosuhteissa riippumatta siitä, onko kyseessä luonnonuoma tai säännöstelty vesistön osa. Luvan saaja on sääolojen ja vesistöalueen topografian merkitykseen viitaten kiistänyt, että hyytötulvat voisivat johtua säännöstelystä. Lisäksi luvan saaja on katsonut, että mahdolliset vahingot ovat tulleet käsitellyiksi ja korvatuiksi kyseisten tilojen osalta vesiylioikeuden päätöksessä 10.3.1987.

Aluehallintovirasto katsoo, että vesiylioikeuden päätöksessä 10.3.1987 Paattinki- ja Piittisjoen varrella säännöstelyn aiheuttamista vettymävahingoista määrätty korvaus tarkoittaa vesioikeuden luvan mukaisesta säännöstelystä aiheutuneiden vahinkojen korvaamista. Kyseinen säännöstelyoikeus on ollut voimassa vuoden 2008 loppuun saakka eikä vettymisvahingoista määrätty korvaus kata säännöstelyoikeuden päättymistä myöhempää aikaa. Aluehallintovirasto tarvitsee luvan saajalta lisäselvityksiä mahdollisten vahinkojen selvittämistä ja korvausasian ratkaisemista varten. Korvausasian ratkaiseminen käy prosessiekonomisista syistä parhaiten säännöstelyluvan tarkistamisen yhteydessä.

Aluehallintovirasto käsittelyratkaisun 3 perusteluihin viitaten erikseen toteaa, ettei luvan haltijalla ole ollut oikeutta keskeyttää säännöstelyä hakemuksen käsittelyn aikana.

LAUSUNTO YKSILÖIDYISTÄ VAATIMUKSISTA

1. Lapin ELY-keskus/Ympäristö ja luonnonvarat

Vaatimukset Siikalampea koskevan selvityksen tekemiseen ja juoksutuksen lisäämiseen velvoittamisesta otetaan huomioon lupamääräyksistä 2 b) ja 11 d) ilmenevästi. Vaatimus Paattinkijärven vedenkorkeusasteikon korjaamisesta otetaan huomioon lupamääräyksestä 8 a) ilmenevästi. Tarkkailusuunnitelmaa koskeva vaatimus otetaan huomioon lupamääräyksestä 8 ilmenevästi.

2. Lapin ELY-keskus/Kalatalous

Vaatimus Siikalampeen juoksutettavasta vesimäärästä otetaan huomioon lupamääräyksestä 2 b) ilmenevästi. Kalasto- ja kalastustarkkailua koskeva

vaatimus otetaan huomioon lupamääräyksestä 8 ja kalanistutusvelvoitteita koskeva vaatimus otetaan huomioon kalatalousmaksua koskevasta lupamääräyksestä 7 ja sen perusteluista ilmenevästi.

Vaatimus muikun luonnonravintolammikkoviljelyä koskevasta selvityksestä hylätään. Tällä päätöksellä määrätty kalatalousmaksu on mitoitettu hyvittämään kalatalousvahinko myös muikun osalta. Säännöstelyn kehittämistä koskeva vaatimus otetaan huomioon lupamääräyksestä 11 d) ilmenevästi.

3. Ranuan Kemihaaran osakaskunta, Paattinkijärven kalastuskunta ja XX Paattinkijärven yksityisalueiden edustajana

Kevään aikaista katselmusta koskevan vaatimuksen osalta aluehallintovirasto viittaa käsittelyratkaisuun 5 ja sen perusteluihin.

Säännöstelyluvan hylkäämistä koskevien vaatimusten osalta aluehallintovirasto viittaa pääasiaratkaisuun ja sen perusteluihin.

Vaatimus Siikalammen juoksutettavasta virtaamasta otetaan huomioon lupamääräyksestä 2 b) ilmenevästi. Juoksutusten valvontaa koskeva vaatimus hylätään, koska aluehallintovirasto pitää lupamääräyksen 8 a) mukaista valvontaa riittävänä.

Siikalammen kunnostamista koskeva vaatimus otetaan osittain huomioon lupamääräyksestä 2 b) ilmenevästi. Luvan saajan vastuu muista kunnostustoimista arvioidaan vesilain 2 luvun 27 §:ssä säädetyn oikeusohjeen perusteella. Kyseisen säännöksen perusteella voidaan määrätä korvauksia tai toimenpiteitä ns. ennakoimattomista vahingoista eli korvausta tai toimenpiteitä voidaan määrätä siinä tapauksessa, jos vahinkoa ei ole tunnistettu edeltävässä lupamenettelyssä. Jos taas vahinko on tunnistettu, mutta korvaus on jätetty määräämättä sen vuoksi, ettei korvausvelvollisuutta ole katsottu olevan, kyse ei ole ns. ennakoimattomasta vahingosta.

Aluehallintovirasto toteaa ympäristölupaviraston maastotarkastuksessa tehtyjen havaintojen perusteella, että Näskänjoen laskukohdan ympäristö Siikalammessa on voimakkaasti kasvittunut ja soistunut. Maastossa havaittavista aikaisemman rantaviivan jäljistä voi päätellä, että lammen vedenkorkeus on laskenut. Luvan saajan edustaja on pitänyt rantojen kasvittumista vedenkorkeuden laskuun liittyvä tyypillisenä ilmiönä. Aikaisemmassa lupakäsittelyssä on mainintoja varhaisemmasta Siikalammen padottamisesta ja vedenkorkeuden sääntelystä. Esimerkiksi täydentävän katselmustoimituksen avustava virkamies on 19.4.1977 päivätyssä lausunnossaan todennut muun ohella, että lammen vesi oli laskenut paikallisten asukkaiden toimien johdosta jo ennen säännöstelyä. Aluehallintovirasto ei pidä Siikalammen kasvittumista ennakoimattomana seurauksena voimassa olleen luvan mukaisesta säännöstelystä. Toisaalta lammen vedenkorkeuden laskeminen on voinut osittain johtua muustakin kuin vanhan luvan mukaisesta säännöstelystä ja siihen liittyneestä vesien kääntämisestä.

Edellä olevilla perusteilla aluehallintovirasto pitää tässä päätöksessä määrättyä juoksutusta riittävänä kunnostustoimena, kun otetaan huomioon aiemman luvan määräykset ja luvan perusteena oleva asiakirja-aineisto. Tämän vuoksi Siikalammen ruoppaamista ja vesikasvuston niittämistä sekä muita lisäkunnostustoimia koskevat vaatimukset hylätään.

Paattinkijärven vedenkorkeuden säännöstelyrajoja koskeva vaatimus on otettu huomioon lupamääräyksestä 2 a) ja sen perusteluista ilmenevästi ja hylätty enemmälti aiheettomana.

Kalasto- ja kalastustarkkailu on määrätty tehtäväksi Lapin ELY-keskuksen hyväksymän tarkkailuohjelman mukaisesti lupamääräyksestä 8 c) ilmenevästi. Aluehallintovirasto ei tässä päätöksessä näin ollen anna tarkempia määräyksiä kalasto- ja kalastustarkkailusta. ELY-keskus kuulee osakuntia hallintolain mukaisesti. Kalanistutusvelvoite on muutettu kalatalousmaksuksi, jonka käytöstä on kuultava osakuntia lupamääräyksestä 7 ilmenevästi. Toteuttamatta olevien velvoiteistutusten osalta aluehallintovirasto viittaa käsittelyratkaisuun 4 ja sen perusteluihin.

Tervaojan padon kunnostusta, Paattinkijärven vedenkorkeusasteikkoa, rantojen vyörymisen tarkkailua sekä rantojen raivausta koskevat vaatimukset on otettu huomioon lupamääräyksistä ilmenevästi.

4. XX ja XX

Säännöstelyluvan hylkäämistä koskevien vaatimusten osalta aluehallintovirasto viittaa pääasialliseen ratkaisuun ja sen perusteluihin.

Säännöstelyrajoja koskevat vaatimukset on otettu huomioon lupamääräyksestä 2 a) ilmenevästi ja hylätty enemmälti. Ympäristölupaviraston tarkastuksessa saadun tiedon mukaan tilalle on rakennettu 1990-luvulla, joten vaatimus mökkirannan suojaamisesta hylätään lupamääräyksestä 3 ja sen perusteluista ilmenevillä syillä. Tarkkailua koskeva vaatimus on otettu huomioon lupamääräyksestä 8 ilmenevästi. Käsittely- ja pääasialliseen ratkaisuun viitaten aluehallintovirasto toteaa, että hakemus on ratkaistu noudattaen voimassa olevaa lainsäädäntöä. Metsähallituksen suostumusten sitovuutta koskevan väitteen osalta aluehallintovirasto viittaa edellä olevan pääasiallisen ratkaisun perustelujen kohtaan ”Käyttöoikeuksia koskevien ratkaisujen perustelut”. Vaatimus juoksutuksista Siikalampeen on otettu huomioon lupamääräyksestä 2 b–c) ilmenevästi. Kalanistutusvelvoitteen sijaan luvan saaja on velvoitettu maksamaan kalatalousmaksua lupamääräyksestä 7 ilmenevästi.

5. XX

Aluehallintovirasto on pitänyt säännöstelyyn annettua Metsähallituksen suostumusta sitovana muistuttajan tilan alueiden käytön osalta edellä käyttöoikeuksia koskevan ratkaisun perusteluista ilmenevästi.

Luvan saajan velvollisuus suojata muistuttajan tilan mökkiranta riippuu siitä, onko tila otettu erityiseen käyttöön ennen vesioikeuden 4.6.1975 antaman päätöksen nro 32/75/1 lainvoimaiseksi tuloa 14.10.1976. Näin ollen vaatimus otetaan huomioon lupamääräyksestä 3 ja sen perusteluista ilmenevästi. Luvan saaja on lisäksi velvoitettu raivaamaan kantoja veden alle jäävältä alueelta lupamääräyksestä 1 b) ilmenevästi.

6. XX ja XX

Säännöstelyluvan vastustamista ja luvan myöntämisen edellytyksiä koskevien vaatimusten osalta aluehallintovirasto viittaa pääasialliseen ratkaisuun ja sen perusteluihin.

Vesioikeus on 4.6.1975 antamallaan päätöksellä nro 32/75/1 myöntänyt oikeuden säännöstellä Paattinkijärveä ja palauttanut asian yrityksestä aiheutuvia vahinkoja ja niiden johdosta suoritettavia korvauksia koskevalta osalta toimitusmiehille täydentävän katselmuksen toimittamista varten. Täydentävän katselmustoimituksen jälkeen 20.5.1981 antamassaan päätöksessä nro 12/81/III vesioikeus on määrännyt Ranuan kunnan Kemi-haaran kylässä sijaitsevan tilan Pihlajaniemi RN:o 41 (oikeastaan RN:o 97) veden alle jäävästä maasta (4,53 ha) ja vettyvästä maasta (4,06 ha) korvausta yhteensä 13 932 markkaa. Korvaus veden alle jäävästä maasta on määrätty suoritettavaksi vesilain mukaisesti puolitoistakertaisena.

Aluehallintovirasto toteaa, että tilan Pihlajaniemi RN:o 97 omistajille määrätty korvaus maa-alueen muuttamisesta vesialueeksi on oikeudelliselta luonteeltaan käyttöoikeuskorvaus pysyvästä haitasta. Vesilain (264/61) 2 luvun 7 § 1 ja 3 momenttien perusteella myönnettyä käyttöoikeutta on pidettävä pysyvänä, koska vesioikeus ei ollut määrännyt, että oikeus olisi voimassa vain määräajan. Kiinteistötietojärjestelmän kiinteistörekisteriin ei välttämättä ole tehty merkintää myönnettyistä oikeuksista. Kiinteistörekisterimerkinnän puuttuminen ei kuitenkaan vaikuta vesioikeuden päätöksellä myönnetyn oikeuden voimassaoloon. Näin ollen aluehallintovirasto pitää pysyvänä ja kiinteistön myöhempiä omistajia sitovana vesioikeuden päätöksellä myönnettyä oikeutta muuttaa tilan Pihlajaniemi RN:o 97 maa-alue vesialueeksi. Kiinteistörekisteristä saatavien tietojen perusteella muistuttajien tila Honkaniemi RN:o 97:12 on muodostettu lohkomalla tilasta Pihlajaniemi RN:o 97:6. Myönnetty käyttöoikeus sitoo lohkotilaa.

Muistuttajien huomautukset säännöstelystä aiheutuvista haitoista on otettu huomioon säännöstelyrajoja koskevasta lupamääräyksestä 2 a) ja rantojen raivaamista koskevasta lupamääräyksestä 1 b) ilmenevästi. Mökkirannan suojaamisvaatimuksen osalta aluehallintovirasto viittaa lupamääräykseen 3 ja sen perusteluihin.

7. XX ja XX

Säännöstelyrajoja koskevat vaatimukset on otettu huomioon lupamääräyksestä 2 a) ilmenevästi ja hylätty enemmälti. Kulkuyhteyksiä koskevat vaatimukset on otettu huomioon lupamääräyksestä 4 ja sen perusteluista ilmenevästi.

8. XX

Ympäristölupaviraston tarkastuksessa tehtyjen havaintojen perusteella aluehallintovirasto toteaa, että muistuttajan vapaa-ajan käytössä olevan tilan rantavyöhykkeeltä on maa-aineksia huuhtoutunut ja rannassa on kantoja näkyvillä jonkin verran. Luvan saaja on kiistänyt muistuttajan korvausvaatimukset Keski-Lapin Voima Oy:n Metsähallituksen kanssa vuonna 1960 tekemään säännöstelysopimukseen vedoten. Aluehallintovirasto pitää Metsähallituksen kanssa tehtyä säännöstelysopimusta sitovana maa-pohjakorvausten osalta edellä käyttöoikeuksia koskevan ratkaisun perusteista ilmenevästi.

Luvan saajan velvollisuus suojata muistuttajan tilan mökkiranta riippuu siitä, onko tila otettu erityiseen käyttöön ennen vesioikeuden 4.6.1975 antaman päätöksen nro 32/75/1 lainvoimaiseksi tuloa 14.10.1976. Muistuttaja on ympäristölupaviraston tarkastuksessa ilmoittanut hankkineensa vapaa-ajan asunnon vuonna 1971. Kiinteistötietojärjestelmän kiinteistörekisteristä

saatavan tiedon mukaan muistuttajan tilan lohkominen on rekisteröity 7.7.1976. Aluehallintovirasto viittaa tilan Havula RN:o 32:11 rannan suojaamisen osalta lupamääräykseen 3 ja sen perusteluihin.

9. XX

Ympäristölupaviraston tarkastuksessa tehtyjen havaintojen perusteella aluehallintovirasto toteaa, että muistuttajan vapaa-ajan käytössä olevan tilan rannat ovat vettyvää aluetta. Luvan saaja on kiistänyt muistuttajan rannan kiveämistä ja muuta koskevat vaatimukset Keski-Lapin Voima Oy:n Metsähallituksen kanssa vuonna 1960 tekemään säännöstelysopimukseen vedoten. Aluehallintovirasto pitää Metsähallituksen kanssa tehtyä säännöstelysopimusta sitovana maapohjakorvausten osalta edellä käyttöoikeuksia koskevan ratkaisun perusteluista ilmenevästi.

Luvan saajan velvollisuus suojata muistuttajan tilan mökkiranta syöpymiseltä ja järjestää veneellä kulkuyhteys tilalta järvelle riippuu siitä, onko tila otettu erityiseen käyttöön ennen vesioikeuden 4.6.1975 antaman päätöksen nro 32/75/1 lainvoimaiseksi tuloa 14.10.1976. Aluehallintovirasto viittaa lupamääräyksiin 3 ja 4 sekä niiden perusteluihin.

10. XX

Näskjärven vedenkorkeuden säännöstelyrajoja koskeva vaatimus on otettu huomioon lupamääräyksestä 2 a) ja sen perusteluista ilmenevästi ja hylätty enemmälti aiheettomana. Ympäristölupaviraston tarkastuksessa tehtyjen havaintojen perusteella aluehallintovirasto toteaa, että muistuttajan vapaa-ajan käytössä olevan tilan rannat ovat vettyvää aluetta. Luvan saaja on kiistänyt muistuttajan rannan kiveämistä ja muuta koskevat vaatimukset Keski-Lapin Voima Oy:n Metsähallituksen kanssa vuonna 1960 tekemään säännöstelysopimukseen vedoten. Aluehallintovirasto pitää Metsähallituksen kanssa tehtyä säännöstelysopimusta sitovana maapohjakorvausten osalta edellä käyttöoikeuksia koskevan ratkaisun perusteluista ilmenevästi.

Luvan saajan velvollisuus suojata muistuttajan tilan mökkiranta riippuu siitä, onko tila otettu erityiseen käyttöön ennen vesioikeuden 4.6.1975 antaman päätöksen nro 32/75/1 lainvoimaiseksi tuloa 14.10.1976. Aluehallintovirasto viittaa lupamääräyksiin 3 ja 4 sekä niiden perusteluihin.

11. XX

Luvan saaja on 9.2.2009 toimittanut ympäristölupavirastoon 6.1.2009 tehdyn kauppakirjan, jossa on sovittu tilan Nyppylä RN:o 305:17 vahinkoalueiden korvaamisesta. Lausunnon antaminen muistutuksesta näin ollen raukeaa.

12. XX

Siikalammen kunnostamista ja juoksutusta Näskjärvestä Siikalampeen koskevien vaatimusten osalta aluehallintovirasto viittaa edellä kohdassa 3. Ranuan Kemihaaran osakaskunnan ja sen muistuttajakumppaneille vastattuun. Vaatimukset hylätään enemmälti aiheettomina.

13. XX

Luvan saaja on 1.10.2010 toimittanut aluehallintovirastoon 21.5.2010 tehdyn sopimuksen, jossa sovitaan Paattinkijärven säännöstelystä aiheutuvat vahingot ja haitat tilan Mäntylä RN:o 350:13 osalta. Lausunnon antaminen muistutuksesta näin ollen raukeaa.

15. XX ja XX

Luvan saaja on 1.10.2010 toimittanut aluehallintovirastoon 16.6.2010 tehdyn sopimuksen, jossa sovitaan Paattinkijärven säännöstelystä aiheutuvat vahingot ja haitat tilan Lehtiniemi RN:o 353:6 osalta. Lausunnon antaminen muistutuksesta näin ollen raukeaa.

16. XX ja XX

Aluehallintovirasto on ottanut muistuttajien vaatimuksen huomioon juoksutuksia koskevasta lupamääräyksestä 2 b) ilmenevästi.

17. XX

Säännöstelyluvan hylkäämistä ja luvan myöntämisen edellytyksiä koskevien vaatimusten osalta aluehallintovirasto viittaa edellä olevaan pääasiaratkaisuun ja sen perusteluihin. Säännöstelyn valvontaa koskevan muistutuksen osalta aluehallintovirasto viittaa lupamääräykseen 8. Aluehallintovirasto on pääasiaratkaisusta ilmenevästi myöntänyt luvan saajalle pysyvän käyttöoikeuden muistuttajan tilaan Kääntölä RN:o 350:22 sekä määrännyt korvaukset veden alle jäävästä ja vettyvästä maa-alueesta lupamääräyksestä 10 ja sen perusteluista ilmenevästi.

18. XX ja XX

Säännöstelyluvan vastustamista ja luvan myöntämisen edellytyksiä koskevien vaatimusten osalta aluehallintovirasto viittaa edellä pääasiaratkaisuun ja sen perusteluihin. Vaatimukset hakemuksen käsittelystä uutena säännöstelyhankkeena otetaan huomioon käsittelyratkaisusta 1 ja sen perusteluista ilmenevästi ja hylätään enemmälti aiheettomina. Ympäristövaikutusten arviointimenettelyä ja kevät aikaista katselmusta koskevien vaatimusten osalta aluehallintovirasto viittaa käsittelyratkaisuihin 2 ja 5 sekä niiden perusteluihin. Hankkeen haittoja koskevat huomautukset on osittain otettu huomioon vedenkorkeuden säännöstelyrajoja ja juoksutuksia koskevissa lupamääräyksissä. Paattinkijoen paannejääongelmia ja -korvauksia koskevat vaatimukset on otettu huomioon juoksutuksia ja korvauksia koskevista lupamääräyksistä ja niiden perusteluista ilmenevästi. Vaatimus järvien syvänteiden luotauksesta ja vettymisrajojen uudelleen määrittämisestä hylätään asian selvitettyyn tilaan nähden aiheettomana. Pääasiaratkaisun perusteluihin viitaten aluehallintovirasto toteaa, että Metsähallituksen maanomistajana antamat suostumukset sitovat tilojen nykyisiä omistajia myös vettymisvahinkojen osalta.

Aluehallintovirasto on vesilain edellyttämällä tavalla viran puolesta määrännyt korvaukset tämän päätöksen mukaisesta säännöstelystä aiheutuvasta vahingosta, haitasta tai muusta edunmenetyksestä. Muusta kuin tämän päätöksen mukaista säännöstelyä koskevista vaatimuksista on lausut-

tu edellä käsittelyratkaisun 4 perusteluissa ja kohdassa ”VANHAAN SÄÄNNÖSTELYLUPAAN LIITTYVÄT KORVAUSVAATIMUKSET”.

19. XX, XX, XX, XX, XX, XX, XX, XX, XX, XX, XX, XX, XX, XX ja XX

Vedenkorkeuden säännöstelyrajoja koskeva vaatimus on otettu huomioon lupamääräyksestä 2 a) ja sen perusteluista ilmenevästi ja hylätty enemmälti aiheettomana. Kalanistutusvelvoite on muutettu kalatalousmaksuksi, jonka käytöstä on kuultava osakaskuntia lupamääräyksestä 7 ilmenevästi. Toteuttamatta olevien kalojen velvoiteistutusten osalta aluehallintovirasto viittaa käsittelyratkaisuun 4 ja sen perusteluihin.

20. Lapin Luonnonsuojelupiiri ry

Luonnonsuojelupiirin kirjelmä on otettu huomioon mielipiteenä.

VANHAN SÄÄNNÖSTELYPÄÄTÖKSEN VOIMASSAOLO

Pohjois-Suomen vesioikeuden 4.6.1975 antamaa päätöstä nro 32/75/I siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen noudatetaan kunnes tämä päätös saa lainvoiman. Sen jälkeen päätös nro 32/75/I on voimassa niiltä osin kuin se koskee uomien perkauksia, käyttöoikeuksia ja kulkuyhteyksiä.

PÄÄTÖKSEN TÄYTÄNTÖÖNPANO

Päätös on täytäntöönpanokelpoinen sen saatua lainvoiman.

SOVELLETUT SÄÄNNÖKSET

Vesilaki 19 luku 3 § 1 momentti

Vesilaki (264/1961) 2 luku 6 § 2 momentti, 11 § 1–2 momentti, 11 a §, 12 §, 14 §, 14 a § 1–2 momentti, §, 22 § 3 momentti, 3 luku 3 § 2 momentti, 11 luku 3 § 1 momentti, 5 § 1 momentti, 6 §, 8 § 1–3 momentti, 9 § 1 momentti, 13 §, 14 §, 14 a § 2 momentti ja 15 §, 8 luku 2 § 2 momentti ja 6 § sekä 16 luku 21 § 1 momentti, 8 § 1 momentti ja 24 § 1–3 §

Vesiasetus 85 § 1 momentti

Laki kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta 30 §, 37 § 1 momentti ja 42 § 1 momentti

Laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä 6 §

KÄSITTELYMAKSU

Ratkaisu

Käsittelymaksu on 16 281 euroa.

Lasku lähetetään Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskuksesta Joensuusta.

Perustelut

Käsittelymaksun määrittämisessä sovelletaan asian vireilletuloajankohtana voimassa olleita säännöksiä. Ympäristöministeriön asetuksen liitteenä olevan maksutaulukon mukaan maksu on 12 060 euroa, kun on kyse 10–50 km²:n suuruisen vesistön säännöstelyä koskevasta asiasta. Maksu peritään 35 prosenttia taulukon mukaista maksua korkeampana, jos asian käsittelyn vaatima työmäärä on taulukossa mainittua työmäärää suurempi. Näin ollen käsittelymaksu on 16 281 euroa.

Oikeusohje

Ympäristöministeriön asetus ympäristölupaviraston maksullisista suoritteista (1388/2006)

Valtioneuvoston asetus aluehallintoviraston maksuista (1145/2009)

Valtioneuvoston asetus aluehallintovirastojen maksuista vuosina 2012 ja 2013 (1572/2011) 7 § 1 ja 2 momentti.

MUUTOKSENHAKU

Päätökseen saa hakea muutosta Vaasan hallinto-oikeudelta valittamalla.

Riitta Riihimäki

Jorma Rantakangas

Mikko Keränen

Päätöksen ovat tehneet puheenjohtajana ympäristöneuvos Riitta Riihimäki sekä ympäristöneuvokset Jorma Rantakangas ja Mikko Keränen. Asian on esitellyt ympäristöneuvos Riitta Riihimäki.

Tiedustelut: asian esittelijä, puh. 0295 017 665 tai 0295 017 500.

RR/es

Liite

Valitusosoitus

Päätös

Hakija

Tiedoksi

Lapin ELY-keskus / Ympäristö ja luonnonavarat
Lapin ELY-keskus / Kalatalous
Ranuan kunta
Ranuan kunnan ja Rovaniemen kaupungin ympäristönsuojeluviranomai-
nen / Rovaniemen kaupunki Ympäristövalvonta
Rovaniemen kaupunki
Suomen ympäristökeskus

VALITUSOSOITUS

- Valitusviranomainen** Pohjois-Suomen aluehallintoviraston päätökseen saa hakea valittamalla muutosta **Vaasan hallinto-oikeudelta**. Valituskirjelmä on toimitettava liitteineen Pohjois-Suomen aluehallintovirastoon.
- Valitusoikeus** Valituksia päätöksen johdosta voivat esittää ne, joiden oikeutta tai etua asia saattaa koskea, sekä vaikutusalueella ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun tai viihtyisyyden edistämiseksi toimivat rekisteröidyt yhdistykset tai säätiöt, asianomaiset kunnat, ELY-keskukset, kuntien ympäristönsuojeluviranomaiset ja muut yleistä etua valvovat viranomaiset.
- Valitusaika** Valitusaika päättyy **20.6.2013**, jolloin valituksen on viimeistään oltava perillä Pohjois-Suomen aluehallintovirastossa.
- Valituksen sisältö** Valituskirjelmässä, joka osoitetaan Vaasan hallinto-oikeudelle, on ilmoitettava
- aluehallintoviraston päätös, johon haetaan muutosta
 - valittajan nimi ja kotikunta
 - postiosoite, puhelinnumero ja mahdollinen sähköpostiosoite, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa (mikäli yhteystiedot muuttuvat, on niistä ilmoitettava Vaasan hallinto-oikeudelle, PL 204, 65101 Vaasa, sähköposti: vaasa.hao@oikeus.fi)
 - miltä kohdin aluehallintoviraston päätökseen haetaan muutosta
 - mitä muutoksia aluehallintoviraston päätökseen vaaditaan tehtäväksi
 - perusteet, joilla muutosta vaaditaan
 - valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen allekirjoitus, ellei valituskirjelmää toimiteta sähköisesti (telekopiolla tai sähköpostilla)
- Valituksen liitteet** Valituskirjelmään on liitettävä
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle
 - mahdollisen asiamiehen valtakirja tai toimitettaessa valitus sähköisesti selvitys asiamiehen toimivallasta
 - jäljennös valituskirjelmästä (jos valituskirjelmä toimitetaan postitse)
- Valituksen toimittaminen Pohjois-Suomen aluehallintovirastoon**
- Valituskirjelmä on toimitettava Pohjois-Suomen aluehallintoviraston kirjaamoon.** Valituskirjelmän on oltava perillä **määräajan viimeisenä päivänä** ennen virka-ajan päättymistä. Valituskirjelmä voidaan myös lähettää postitse, telekopiona tai sähköpostilla. Sähköisesti (telekopiona tai sähköpostilla) toimitetun valituskirjelmän on oltava toimitettu niin, että se on käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä.
- Pohjois-Suomen aluehallintoviraston yhteystiedot
käyntiosoite:	Linnankatu 1–3
postiosoite:	PL 293, 90101 Oulu
puhelin:	vaihde 0295 017 500
telekopio:	08 - 3140 110
sähköposti:	kirjaamo.pohjois@avi.fi
aukioloaika:	klo 8–16.15
- Oikeudenkäyntimaksu** Valittajalta peritään asian käsittelystä Vaasan hallinto-oikeudessa oikeudenkäyntimaksu 90 euroa. Tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista annetussa laissa on erikseen säädetty eräistä tapauksista, joissa maksua ei peritä.